

Nr. 42

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1999-2000

14 maart 2000

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

Inhoud

Nr. 42

Dinsdag 14 maart 2000

Berichten van verhindering	1
Voorstellen van decreet	
Indiening en verwijzing	1
Verslagen	
Indiening	1
Met redenen omklede moties	
Indiening	2
Voorstel van normatieve rechtshandeling van de EG	
Indiening	2
Mededeling van de Vlaamse regering	
Indiening	3
Jaarverslag	
Indiening	3
Mededeling van de Vlaamse Mediaraad	
Indiening	3
Mededeling van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (MiNa-Raad)	
Indiening	3
Mededelingen van de Vlaamse Milieumaatschappij	
Indiening	3
Arresten van het Arbitragehof	
Indiening	4
Kennisgevingen van het Arbitragehof	
Indiening	4
Regeling van de werkzaamheden	4
Beleidsnota Werkgelegenheid 1999-2004, ingediend door de heer Renaat Landuyt, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme – 155 (1999-2000) – Nr. 1	
Bespreking	4
Sprekers : de heren Jan Laurys, Jos Stassen, Jacques Laverge, Robert Voorhamme, Eric Van Rompuy, Frans Wymeersch, André Moreau, André Denys, André-Emiel Bogaert, Chokri Mahassine en Koen Helsen en minister Renaat Landuyt	
Met redenen omklede moties	44
Regeling van de werkzaamheden	44

VOORZITTER : De heer Johan De Roo, eerste ondervoorzitter

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 14.04 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Niki De Gryze, Felix Strackx, Johan Weyts : gezondheidsredenen ;

Jacques Timmermans, Jul Van Aperen : buitenslands ;

Dominiek Lootens-Stael : ambtsverplichtingen.

VOORSTELLEN VAN DECREET

Indiening en verwijzing

De voorzitter : De volgende voorstellen van decreet werden ingediend :

- Voorstel van decreet van de heer Johan Malcorps houdende wijziging van het decreet van 22 februari 1995 betreffende de bodemsanering – 226 (1999-2000) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening.
- Voorstel van decreet van mevrouw Veerle Heeren en de heer Gerald Kindermans c.s. houdende wijziging van artikel 90bis van het bosdecreet van 13 juni 1990 – 233 (1999-2000) – Nr. 1.
Verwezen naar de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening.

VERSLAGEN

Indiening

De voorzitter : De volgende verslagen werden ingediend :

- Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Media en Sport uitgebracht door de heer Peter Gysbrechts over het voorstel van decreet van de heer Carl Decaluwe c.s. houdende wijziging van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995 – 55 (1999) – Nr. 2.
- Verslag namens de Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme uitgebracht door mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever en de heer Frans De Cock over het voorstel van resolutie van de heren Eddy Schuermans, Jan Laurys, Jef Van Looy en Johan Weyts en mevrouw Trees Merckx-Van Goey betreffende een Vlaams ondersteunend beleid voor ondernemingen getroffen door de dioxinecontaminatie van 1999 – 70 (1999-2000) – Nr. 3.
- Verslag namens de Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme uitgebracht door mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever en de heer Frans De Cock over het ontwerp van decreet houdende een waarborgregeling voor ondernemingen die zijn getroffen door de dioxinecrisis – 182 (1999-2000) – Nr. 2.
- Verslag namens de Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme uitgebracht door mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever over de gedachtewisseling over het programmeringsdocument voor Europese co-financiering van het landbouw- en plattelandsbeleid – 227 (1999-2000) – Nr. 1.
- Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening uitgebracht door mevrouw Isabel Vertriest over de gedachtewisseling over het Uitvoeringsplan Organisch-Biologisch Afval – 230 (1999-2000) – Nr. 1.
- Verslag namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening uitgebracht door de heer Paul Wille over de gedachtewisseling over het Uitvoeringsplan Geschei-

Voorzitter

den Inzameling Bedrijfsafval van Kleine Ondernemingen
– 234 (1999-2000) – Nr. 1.

MET REDENEN OMKLEDE MOTIES**Indiening**

De voorzitter : De volgende met redenen omklede moties werden ingediend :

- Met redenen omklede motie van de heren Gilbert Van Baelen, André Van Nieuwkerke, Ludo Sannen en Kris Van Dijck tot besluit van de op 29 februari 2000 in plenaire vergadering besproken beleidsnota Onderwijs en Vorming
– 139 (1999-2000) – Nr. 2.
- Met redenen omklede motie van mevrouw Veerle Heeren en de heren Luc Martens, Jos De Meyer en Gilbert Vanleenhove tot besluit van de op 29 februari 2000 in plenaire vergadering besproken beleidsnota Onderwijs en Vorming
– 139 (1999-2000) – Nr. 3.
- Met redenen omklede motie van de heren Dirk Holemans, Robert Voorhamme, Chris Vandebroeke en Gilbert Van Baelen tot besluit van de op 1 maart 2000 in plenaire vergadering besproken beleidsnota Wetenschaps- en Technologiebeleid 1999-2004
– 151 (1999-2000) – Nr. 2.
- Met redenen omklede motie van mevrouw Veerle Heeren en de heren Luc Van den Brande, Luc Martens, Jos De Meyer en Gilbert Vanleenhove tot besluit van de op 1 maart 2000 in plenaire vergadering besproken beleidsnota Wetenschaps- en Technologiebeleid 1999-2004
– 151 (1999-2000) – Nr. 3.
- Met redenen omklede motie van de heer John Taylor c.s. tot besluit van de op 28 februari 2000 door de heer John Taylor in commissie gehouden interpellatie tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over de naleving door de Vlaamse regering van de deontologische code van de Vlaamse volksvertegenwoordigers inzake dienstverlening aan de bevolking
– 228 (1999-2000) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van de heren Dirk De Cock en Herman De Loor, mevrouw Dominique Guns en mevrouw Ann De Martelaer tot besluit van de op 17 februari 2000 door de heer Carl Decaluwe in commissie gehouden interpellatie tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Stedelijk Beleid, Huisvesting en Brusselse Aangelegenheden, over de problematiek van de sociale kredietmaatschappijen in relatie tot sociale leningen van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij en het Vlaams Woningfonds
– 229 (1999-2000) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van mevrouw Brigitte Grouwels en de heren Julien Demeulenaere, André Van Nieuwkerke, Frans Ramon en Dirk De Cock tot besluit van de op 2 maart 2000 door mevrouw Brigitte Grouwels in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het onderwijsvoor-rangsbeleid in Brussel
– 231 (1999-2000) – Nr. 1.
- Met redenen omklede motie van de heren Dominiek Lootens-Stael, Luk Van Nieuwenhuysen en Julien Librecht tot besluit van de op 2 maart 2000 door mevrouw Brigitte Grouwels in commissie gehouden interpellatie tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over het onderwijsvoor-rangsbeleid in Brussel
– 232 (1999-2000) – Nr. 1.

VOORSTEL VAN NORMATIEVE RECHTS-HANDELING VAN DE EG**Indiening**

De voorzitter : Het volgende voorstel van normatieve rechtshandeling van de EG werd ingediend :

- EU-wetgevingsvoorstellen inzake nationale emissiemaxima voor bepaalde luchtverontreinigende stoffen en betreffende ozon in de lucht (EG 2/1999-2000).

Voorzitter

Dit voorstel van normatieve rechtshandeling van de EG ligt ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

- Advies van de Vlaamse Mediaraad d.d. 24 januari 2000 inzake de herziening van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995 inzake de regionale omroepen (DOC 74/1999-2000).

Deze mededeling van de Vlaamse Mediaraad ligt ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

MEDEDELING VAN DE VLAAMSE REGERING**Indiening**

De voorzitter : De volgende mededeling van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap werd ingediend :

- Schatkisttoestand van de Vlaamse Gemeenschap, toestand op 31 december 1999 (DOC 72/1999-2000).

Deze mededeling van de Vlaamse regering ligt ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

MEDEDELING VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN (MiNa-Raad)**Indiening**

De voorzitter : De volgende mededeling van de MiNa-Raad werd ingediend :

- Studie over de langetermijndimensie in het milieubeleid uitgevoerd in opdracht van de MiNa-Raad – november 1999 (DOC 75/1999-2000).

Deze mededeling van de MiNa-Raad ligt ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

JAARVERSLAG**Indiening**

De voorzitter : Het volgende jaarverslag werd ingediend :

- Verslag uit het bestuurlijk middenveld '99 van de Vereniging van de Vlaamse Provincies (DOC 73/1999-2000).

Dit jaarverslag ligt ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

MEDEDELINGEN VAN DE VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ**Indiening**

De voorzitter : De volgende mededelingen van de Vlaamse Milieumaatschappij werden ingediend :

- Lozingen in de lucht 1997-1998 (DOC 76/1999-2000) ;
- Luchtkwaliteit in het Vlaamse gewest 1998 (DOC 77/1999-2000) ;
- Themanummer Lucht (DOC 78/1999-2000).

Deze mededelingen van de Vlaamse Milieumaat-

MEDEDELING VAN DE VLAAMSE MEDIARAAD**Indiening**

De voorzitter : De volgende mededeling van de Vlaamse Mediaraad werd ingediend :

Voorzitter

schappij liggen ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement.

ARRESTEN VAN HET ARBITRAGEHOF**Indiening**

De voorzitter : De volgende arresten van het Arbitragehof liggen ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement :

- Arrest nr. 20/00 van 23 februari 2000 ;
 - Arrest nr. 21/00 van 23 februari 2000 ;
 - Arrest nr. 23/00 van 23 februari 2000 ;
 - Arrest nr. 24/00 van 23 februari 2000 ;
 - Arrest nr. 25/00 van 1 maart 2000 ;
 - Arrest nr. 26/00 van 1 maart 2000.
-

KENNISGEVINGEN VAN HET ARBITRAGEHOF**Indiening**

De voorzitter : De volgende kennisgevingen van het Arbitragehof betreffende beroepen tot vernietiging en prejudiciële vragen liggen ter inzage op de afdeling Decreetgevend Secretariaat van het Vlaams Parlement :

- Rolnummers 1761, 1850, 1851 en 1852 (samengevoegde zaken) ;
 - Rolnummers 1859, 1860 en 1861 (samengevoegde zaken) ;
 - Rolnummers 1862 en 1868 (samengevoegde zaken) ;
 - Rolnummer 1873 ;
 - Rolnummer 1876.
-

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, op 9 februari 2000 heeft het Vlaams Parlement een motie aangenomen houdende raadpleging van diverse adviesorganen, waaronder de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad en de Vlaamse Gezondheidsraad, betreffende de problematiek van genetisch gemodificeerde organismen.

Het Vlaams Parlement heeft de adviestermijn bepaald op dertig dagen.

Bij brief van 25 februari 2000 vraagt de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad een verlenging van de termijn omdat hij oordeelt dat het onderwerp een diepgaande discussie vergt binnen de schoot van de raad en omdat de nieuw samengestelde raad pas op 25 februari 2000 zijn werkzaamheden heeft kunnen aanvatten.

Bij brief van 6 maart 2000 vraagt ook de Vlaamse Gezondheidsraad uitstel tot eind april 2000 om zijn bijdrage aan het debat in het Vlaams Parlement voldoende te kunnen onderbouwen.

Bij brief van 8 maart 2000 vraagt ook de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen uitstel tot 12 april 2000.

Ik stel voor de drie adviesorganen een uitstel toe te staan tot en met 30 april 2000.

Is het parlement het hiermee eens ? (*Instemming*)

Ik zal de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, de Vlaamse Gezondheidsraad en de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad hiervan in kennis stellen.

BELEIDSNOTA Werkgelegenheid 1999-2004, ingediend door de heer Renaat Landuyt, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme – 155 (1999-2000) – Nr. 1

Bespreking

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de beleidsnota Werkgelegenheid 1999-2004, ingediend door de heer Landuyt, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme.

Voorzitter

De bespreking is geopend.

De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, ik citeer uit de beleidsnota : 'Handelen maakt het menszijn zelf uit en is niet aan dingen en materie gebonden. Het handelen stijgt boven het rijk van de noodzaak uit en geeft vorm aan de *vita activa*, het politiek burgerschap. De menselijke conditie van het handelen is de pluraliteit van de mensheid.'

In de beleidsnota van de minister staan vrij veel uitspraken van die aard. Ik geef dit citaat niet om aan goedkoop cynisme te doen, maar ik weet dat niet iedereen zich door deze turf van 200 bladzijden heeft geworsteld en wil alleen wat begrip vragen voor wie dat wel heeft gedaan.

Ik kan me ook niet van de indruk ontdoen dat de nota is geschreven door gedreven wetenschappers, die wellicht nog niet met hun twee voeten in de uitvoerende praktijk hebben gestaan. In die zin is de beleidsnota veeleer een overzicht van de stand van zaken, een soort cursus voor wie zijn eerste stappen in de arbeidsmarkt wil zetten, dan wel een echte beleidsnota. Iedereen die deze nota heeft doorworsteld beschikt nu over voldoende technisch jargon om deel te kunnen nemen aan om het even welke studiedag over dit thema. En dan gaat het niet alleen over studiedagen over werkgelegenheid : ook meer wijsgerige bijeenkomsten kunnen worden bijgewoond. Ik som immers op : Gorz, Arendt, Beck, Giddens, Amartya Sen, Rawls, Roemer, Dworkin, Scanlon, Reiman, Cohen en zelfs Geldof. Met die namen zal niemand u nog durven tegenspreken.

Hiermee wil ik alleen maar aangeven dat de beleidsnota me veeleer geschreven lijkt door filosofen, sociologen en pedagogen, dan door economen en juristen. Dat zegt natuurlijk nog niets over de inhoud, maar wel over de leesbaarheid van de nota. Overigens denk ik dat de schrijvers van de nota zich daar wel enigszins van bewust zijn. Op bladzijde 53 van die nota staat immers : 'Het valt niet te ontkennen dat deze visie steunt op een utopisch maatschappijmodel, maar met Hans Achterhuis delen we de opvatting dat utopieën leidraden kunnen zijn voor politiek handelen en dit handelen kunnen passen in een ultiem ideaaltypisch kader.' Als men nog iets verder gaat, wordt dit dan de verbeelding aan de macht.

De beleidsnota lijkt eigenlijk een Vlaamse interpretatie te zijn van de actieve welvaartsstaat. Dit begrip komt zeer veel terug als de ultieme doelstelling van het arbeidsmarktbeleid. Voor mij is nog altijd niet duidelijk wat nu precies het verschil is tussen de actieve welvaartsstaat en de socialemarkteconomie. Dit laatste begrip kennen wij als christen-democraten al lang als de verzoening tussen een economisch dynamisme en de sociale bescherming. Blijkbaar neemt de huidige meerderheid ons model gewoon over, zonder dat dit een erkenning van ons gelijk inhoudt. In deze beleidsnota is dat voor een aantal zaken ongetwijfeld het geval.

Ondanks alle inspanningen om het nieuwe karakter van het beleid aan te tonen, lijkt het me duidelijk dat de zogenaamd nieuwe maatregelen uit de nota helemaal niet nieuw zijn. Er wordt gewoon voortgebouwd op aanzetten uit het verleden. Lokale werkinkwinkels bijvoorbeeld bouwen voort op wat bestaat aan PLOT's en PWA's. Ook alle vormen van sociale economie die nu worden voorgesteld, bestonden al in het verleden. Het activeren van werkloosheidsuitkeringen is ook iets dat al heel lang bestaat. Trouwens, statuten zoals Gesco en DAC zijn niet meer dan het activeren van werkloosheidsuitkeringen. Dezelfde blauwdruk vinden we voor het ontwikkelen van buurtdiensten. Die waren klaar vooraleer deze regering aan de macht kwam.

Het klinkt dan ook erg goedkoop als men in de nota stelt dat de PWA's de voortvloeisels zijn van een passieve verzorgingsstaat of dat de uitbouw van zo een dienstwerkgelegenheid een ommekeer betekent in het denken en het beleidsmaken. Mijns inziens kan men niet anders dan vaststellen dat dit beleid gewoon het voortzetten is van wat tijdens de vorige kabinetsperiode werd opgestart. Op basis van de opgedane ervaring en op basis van de evoluties op de arbeidsmarkt is er uiteraard wel een en ander bijgestuurd.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer Laurys, begrijp ik het goed dat de PWA's moeten worden beschouwd als een soort van activering ? We hebben toch allemaal een aantal rapporten gelezen waaruit duidelijk blijkt dat men met de PWA's inderdaad wel een aantal mensen bereikt die men anders niet zou bereiken, maar dat er met dat systeem toch ook een echte werkloosheidsval wordt gecreëerd. Mensen raken vast in een systeem van non-reguliere arbeid. Men kan veel verschillende termen gebruiken : actieve welvaartsstaat, duurzame welvaartsstaat of sociaal gecorrigeerde welvaartsstaat.

Stassen

Hoe dan ook lijkt het me echter toch wel duidelijk dat de PWA's geen voorbeeld kunnen zijn van activering.

De heer Jan Laurys : Mijnheer Stassen, dat heb ik ook niet gezegd. Vroeger werd inderdaad al gezegd dat PWA's zouden moeten ontwikkelen naar buurtdiensten. Ik kom daar straks nog op terug. Voorbeelden van activering zijn bijvoorbeeld wel de Smet-jobs, en ook de DAC's en Gesco's. Die jobs die men heeft gecreëerd, financiert men gedeeltelijk met de werkloosheidsuitkeringen. U hebt wel gelijk dat de PWA's eigenlijk in een andere categorie zitten.

Het is natuurlijk wel de goede manier van werken voort te werken op de aanzetten die in de vorige legislatuur werden gegeven. Het zou niet goed zijn voortdurend met volledig nieuwe zaken te beginnen. De sector heeft immers nood aan rust. De STC's hebben pas een enorme reorganisatie moeten ondergaan. Ze werden omgevormd tot VZW's, enzovoort. De PLOT's zijn nog maar pas geïnstalleerd, en werken eigenlijk nog niet echt. Ook de VDAB werd gereorganiseerd.

Iedereen heeft de mond vol over trajectbegeleiding, maar in de praktijk wordt dat nog nergens toegepast. De beleidsmakers beseffen dikwijls niet goed wat de afstand is tussen het nemen van een beslissing en het toepassen van die beslissing. Zoals de burgemeester van Leuven al heeft gezegd : 'Een minister denkt dat zijn beslissing soms het einde is, maar daarna begint eigenlijk alles pas.'

Niet alles is trouwens nieuw, want men schrikt er niet voor terug om oude formules, zoals deeltijds werken en deeltijds stempelen, opnieuw in te voeren. Indertijd werd dat met zeer veel moeite afgevoerd omdat het een van de grootste gekende werkloosheidsvallen was. Het hervatten van de studies met behoud van de werkloosheidsuitkering is ook een voorstel dat men opnieuw gaat opvissen, maar in het verleden heeft dit al tot veel misbruik en oneigenlijk gebruik geleid. Het is dus niet allemaal nieuw : er wordt voortgebouwd op een basis die vroeger is gelegd.

Er ontbreekt een horizontale opstelling. Men geeft te veel de indruk dat het werkgelegenheidsbeleid zich louter bezighoudt met de verticale strook van de arbeidsmarkt. Er is geen link met andere beleidsdomeinen. Werkgelegenheid heeft nochtans ook te maken met het aantrekken van bedrijven,

industrieterreinen, onderwijs, wetenschapsbeleid, enzovoort.

Er wordt echter bijna geen onderzoek gedaan naar de effecten van de vergrijzing. Bijkomende kinderopvang wordt wel als een probleem aangehaald, maar er worden geen berekeningen of ramingen over gemaakt. De behoefte aan training of opleiding is niet berekend, enzovoort. Het beleid houdt zich dus te eng bezig met de arbeidsmarkt en legt te weinig links met de andere beleidsdomeinen.

Het Europees perspectief is afwezig. In hoofdstuk 8 wordt in 3 alinea's gezegd dat het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten steeds meer wordt gestuurd op Europees niveau. Het getuigt echter van een misplaatst zelfvertrouwen om nu al, via een actief communicatiebeleid in Europa, de lokale werkwinkels, de sociale economie, en de start- en landingsbanen als voorbeelden te stellen. Die zaken staan bij ons immers pas in de kinderschoenen.

Eind volgende week wordt de Europese top in Lissabon gehouden. Daar zal het gaan over werkgelegenheid en sociale samenhang. Welke rol speelt de Vlaamse regering daarin ? Waar wordt dat voorbereid en besproken ? Worden de sociale partners of het parlement erbij betrokken ? Tot nog toe heb ik daar niets over vernomen.

In het algemeen is het heel moeilijk om fundamenteel tegen deze nota te zijn, want daar is ze te vaag voor. De voorstellingen zijn veel te idealistisch, zodat we zullen moeten wachten op de concrete vertaling ervan in maatregelen. We wachten daar echter al lang op.

Ik wil ook ingaan op enkele concrete punten. Over deel 1 kunnen we kort zijn : het gaat over het algemene referentiekader en de belangrijkste uitdagingen voor het arbeidsmarktbeleid. Met de conclusies op het einde van hoofdstuk 2 hebben we geen moeite. Het wordt echter moeilijker in hoofdstuk 3, waarin een visie op werkgelegenheid en arbeid wordt gegeven.

Het is wel goed dat men zich niet heeft laten verleiden door de filosofen, en de creatie en verbetering van arbeid heeft beperkt tot het begrip arbeid in formele zin, dat wil zeggen arbeid in loondienst of op zelfstandige basis. Men heeft dus afstand genomen van degenen die het begrip arbeid willen verruimen tot de meest informele vorm.

We kunnen niets inbrengen tegen de missie van het werkgelegenheidsbeleid, namelijk : 'bijdragen tot het garanderen van het recht op duurzame werkge-

Laurys

legenheid voor iedereen, en wel zo dat het alle individuen afzonderlijk en de maatschappij in haar geheel ten goede komt.' De VLD zou het misschien wel willen beperken tot de individuen afzonderlijk, maar wij hebben alvast geen problemen met de vermelding van de maatschappij in haar geheel.

Ik veroorloof me nog een cynische opmerking. Wist u, mijnheer de voorzitter, dat de vorige regering, de mensen van de passieve verzorgingsstaat, volledige tewerkstelling tot doel had? Volledig bestaat uit de woorden vol en ledig: dat zegt genoeg over het beleid van de vorige regering. Ook het verdrag van Leuven was kortzichtig in het streven naar volledige tewerkstelling. Nu zal het echter veranderen. De actieve welvaartsstaat streeft naar volwaardige arbeid. Dat woord betaamt vol en waardig, wat een fundamenteel andere visie verraadt.

Mijnheer de minister, deze toon stoort me, al is het wellicht anders bedoeld. U moet toegeven dat het vorige beleid ook niet zo slecht was. Sinds de sluiting van Renault zijn er 100.000 jobs bijgekomen. In het weekend las ik een interview met u in de FET, waarin u zei dat u geen problemen verwacht met het creëren van 150.000 jobs. Ze zullen er sowieso wel komen, omdat de basis voor een goed economisch klimaat is gelegd. Het is dan onterecht het beleid van de vorige regering af te doen als het creëren van een passieve verzorgingsstaat, waarin dommeriken streefden naar een volledige tewerkstelling.

Men zegt dat de overheid nu de plicht heeft om een werkgelegenheidsbeleid te voeren dat het recht op duurzame arbeid maximaal waarborgt.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer Laurys, hoe u de beleidsnota beoordeelt, is uw zaak. De minister kan daarop antwoorden. U moet de dingen echter in het juiste perspectief zien, en lezen wat er staat.

Het verdrag van Leuven heeft iedereen onderschreven. Wij hebben dat als partij gedaan, anderen hebben het persoonlijk gedaan. We blijven erachter staan, en iedereen blijft de waarde van het initiatief verdedigen. Ondertussen zijn we al een hele tijd verder. Als u de beleidsverantwoordelijkheid had gedragen, dan zou ook u een stap verder zijn gegaan.

De ambitie 150.000 bijkomende arbeidsplaatsen te creëren zoals in het regeerakkoord wordt onderschreven, is in elk geval een stap voorwaarts in de richting van wat volwaardige werkgelegenheid genoemd zou kunnen worden.

Uw cynisme en uw beoordeling van het verleden gaan te veel in de richting van 'hineininterpretieren'. Ik verzeker u dat iedereen ten volle achter het Verdrag van Leuven blijft staan. We stellen wel vast dat het behalen van de doelstellingen van dat verdrag niet ambitieus genoeg is. Elke beleidsstap moet een stap verder zijn en de vertaling die daarvan in het regeerakkoord én in deze beleidsnota uitgeschreven werd, is mijns inziens dan ook een goede vertaling.

De heer Jan Laurys : Ik had aan de voorzitter toelating gevraagd om nog eens een cynische opmerking maken, maar het moet me van het hart dat dit cynisme spontaan in mij is opgekomen bij het lezen van deze nota. Daarin lees ik duidelijk dat het Verdrag van Leuven voor een stuk voorbijgestreefd is en dat men verder moet gaan. Dit is volgens mij afbreuk doen aan de mensen die op dat ogenblik het beleid hebben bepaald.

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge : Men mag in dit verband niet uit het oog verliezen dat een document moet worden aangepast aan de ontwikkeling van de maatschappij. Het is mijns inziens verkeerd te stellen dat dit document ondergewaardeerd werd. Het document moet als basis dienen en naargelang de omstandigheden worden aangepast.

De heer Jan Laurys : Het cynisme is bij mij opgekomen bij de toonzetting. Ik ontwaar er als het ware een afrekening in met de dommerikken van vroeger en de boodschap dat de actieve welvaartsstaat nu eindelijk en werkelijk zal worden verwezenlijkt.

Ik heb inderdaad in eerste instantie gezegd dat dit beleid een voortzetting is van een beleid dat in de vorige legislatuur is gestart. Ik denk dat we het over dat punt eens zijn. Ik heb er dan ook geen enkel probleem mee dat de maatregelen in die zin worden voortgezet. Ik heb wel moeite met de wijze waarop men ten aanzien van het verleden reageert. Ik vind dat cynisch en dit verklaart mijn reactie van daarnet.

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : Cynisme is niet mijn sterkste kant en dit verklaart misschien mijn verwondering.

Ik ben een beetje ontgoocheld door uw verwijt dat we de beleidsnota, die bedoeld is voor vijf jaar, filosofisch inbedden. Het komt erop neer dat u zegt dat het een schande zou zijn in de politiek iets vanuit een zekere utopie te willen bereiken.

We mogen niet uit het oog verliezen dat er ten aanzien van het vorige beleid en van de vorige legislatuur twee zaken grondig gewijzigd zijn. Enerzijds is er de nieuwe coalitie die vertrekt vanuit een andere filosofische of ideologische context of invalshoek. Onder de noemer 'actieve welvaartsstaat' proberen we daarin duidelijk te maken waar het akkoord zich situeert. Omdat het begrip 'welvaartsstaat' een evoluerend begrip is, is een inhoudelijk debat zinvol. Deze nieuwe filosofische of ideologische context deed zijn intrede op 13 juni 1999. Anderzijds is er de deels door toeval, deels door het in Vlaanderen gevoerde beleid gewijzigde materiële of economische context van onze maatschappij. In november 1999 hebben we bijvoorbeeld kunnen vaststellen dat onze arbeidsmarkt te vergelijken is met die van 1978.

Rekening houdend met deze twee elementen moeten de goede zaken uit het verleden, waaraan ook wij hebben meegewerkt, worden bijgestuurd. Een constante in onze maatschappij is de permanente verandering. Politici komen nooit aan rusten toe. Iedereen die afhankelijk is van de politiek zal ondervinden dat er nooit rust komt. Er moet voortdurend worden ingespeeld op nieuwe situaties. Na verkiezingen is er soms nood aan een nieuwe invalshoek.

Het was enkel mijn bedoeling dit uit te leggen in de inleiding van de beleidsnota. Ik excuseer me bij die lezers voor wie de tekst te hoog was gegrepen. (*Gelach*)

De heer Jan Laurys : Mijnheer de minister, het is terecht om bij een beleidsnota die vijf jaar bestrijkt, al eens de filosofische toer op te gaan. Vijf jaar is echter geen lange tijd. Een aantal zaken worden nog steeds uitgewerkt, bijvoorbeeld op het vlak van de sociale economie of van de trajectwerking. Vijf jaar geleden werd ook al over deze zaken gesproken, maar ze werden nog altijd niet gerealiseerd. Een aantal zaken vergt immers meer tijd dan men verwacht. De vijf jaar zullen snel om zijn. Onze verwachtingen over de nota waren dan ook iets concreter. Ik kom daar zo dadelijk op terug.

Ik had het al even over de visie. Wij hebben geen enkel probleem met de visie dat de overheid de plicht heeft een werkgelegenheidsbeleid te voeren dat de waarborg van het recht op duurzame arbeid maximaliseert. In de nota staat : 'Slechts in de mate dat zo een recht geëxpliciteerd wordt, zal de burger op een evenwichtige manier verantwoordelijkheden kunnen opnemen of zal hij daartoe op een rechtmatige wijze worden uitgenodigd, zoals gevat in het fair-playbeginsel van John Rawls.' Verder staat : 'De actieve welvaartsstaat gaat er vanuit dat elke burger een bijdrage kan en moet leveren. Kan omdat elke burger unieke talenten heeft die tot ontplooiing moeten kunnen komen met het oog op een maximale aanwending ervan in het maatschappelijk bestel. Moet, niet vanuit een op dwang gericht concept of een eenzijdig plichtendiscours, maar wel vanuit het geloof in het reflexieve vermogen van de burger die het opnemen van eigen verantwoordelijkheid inziet. De maatschappelijke inrichting moet er dan wel op gericht zijn de reflexiviteit van de burgers te stimuleren.'

Natuurlijk hebben wij niets tegen deze visie. We vragen ons enkel af wat wordt bedoeld met het 'stimuleren van de reflexiviteit van de burger'. Betekent dit dat geen enkele dwang meer zal worden aangewend en dat erop wordt gerekend dat iedereen met zo een aanbod vanzelfsprekend zijn 'verantwoordelijkheid zal opnemen' ? Ik wijs erop dat tijdens de vorige legislatuur al een akkoord tot stand kwam tussen de sociale partners om enerzijds de sancties die de RVA oplegt omwille van de werkloosheidsreglementering, drastisch te verminderen, en om anderzijds een consequente transmissie uit te voeren van de gegevens van de VDAB naar de RVA.

Federaal minister Onkelinx heeft onlangs die sancties terecht minder zwaar gemaakt. Ze stonden inderdaad niet in verhouding tot de overtredingen. Een boete van 300.000 frank, of het terugbetalen van de werkloosheidsuitkering van 6 maanden voor een kleine administratieve vergissing, is buiten alle proporties. Ik meen dat daarin nog verder kan worden gegaan en dat nog een gradatie kan worden ingevoerd. Zo kan gebruik worden gemaakt van waarschuwingen, kan een beschermd minimum worden bepaald voor wie uitsluitend van een uitkering leeft, en dies meer.

De transmissie werd nog steeds niet uitgevoerd, ondanks de vraag van de sociale partners zelf. Ik houd helemaal geen pleidooi voor een heksenjacht op werklozen, wel voor evenwicht in het beleid. Als men een stimulerend beleid wil voeren waarbij arbeid aantrekkelijker wordt gemaakt en werkloos-

Laurys

heidsvallen worden weggewerkt, dan mag de achterdeur niet worden opengelaten, want daardoor kan een deel van het beoogde effect verdwijnen. Ik ben me er goed van bewust dat dit een delicate zaak is.

Mensen uit de praktijk, de vakbond, de VDAB en derdenorganisaties hebben me erop gewezen dat dit in feite een sociale maatregel is. De vakbonden weten dat de solidariteit van de actieven dreigt weg te ebben als men er niet in slaagt een aantal niet-actieven op hun verantwoordelijkheid te wijzen. Ook consulenten van de VDAB vertellen me dat ze de normen nooit kunnen halen. Ze kunnen de opgelegde contacten niet uitvoeren als ze geen stok achter de deur hebben. We mogen niet vergeten dat het HIVA onlangs een onderzoek heeft gedaan voor de VDAB waaruit blijkt dat slechts één laaggeschoolde op twee ingaat op een oproep van de dienst. Ook derden vertellen me regelmatig dat de toeleiding voor werkzoekenden een ernstig probleem vormt. Ik meen dus dat de visie hierover wat moet worden verduidelijkt. Ik weet dat het geen populaire zaak is, maar deze bekommernis wordt door vele mensen uit de praktijk gedeeld. Zij zien het als een sociaal noodzakelijke maatregel.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer Laurys, u weet net zo goed als ik dat een groot deel van deze maatregelen op federaal niveau moeten worden genomen. Ik denk aan het aanpakken van de werkloosheidsval, de verhoging van het minimumloon en de tussenkomsten voor kinderopvang. Een aantal maatregelen zullen complementair worden genomen op het niveau van het Vlaams Gewest en van de Vlaamse Gemeenschap. Een groot deel van de problemen zal daardoor kunnen worden aangepakt.

Hoe ziet u het sanctioneringssysteem ? We zijn het er allemaal over eens dat de doelgroep niet zal worden geactiveerd door financiële sancties. We zouden deze mensen alleen maar dieper in de problemen duwen. Welke concrete verplichtende maatregelen stelt u voor om de moeilijk bereikbare werklozen te activeren ? U gaat ermee akkoord dat minister Onkelinx enkele strafmaatregelen heeft afgeschaft, wat stelt u zelf voor ?

De heer Jan Laurys : Dit is niet het hoofdthema van mijn betoog. De VDAB kent nog altijd een procedure om werklozen te straffen. Als iemand een werk- of opleidingsaanbod weigert moet hij een A6-A8 formulier invullen. Dat wordt overge-

maakt aan de RVA, die de werkloze uitnodigt voor een gesprek en dan een sanctie kan uitspreken. Deze procedure wordt bijna nooit toegepast omdat de sancties veel te zwaar zijn. Dit klopt ook.

Men zoekt nu een evenwichtiger oplossing. Men beweert dat moeilijk bereikbare werklozen zich niet laten dwingen door financiële sancties zoals een verminderde werkloosheidsuitkering of de overschakeling op het bestaansminimum of zelfs een schorsing. Mensen die in de praktijk staan, beweren het tegendeel. Het blijft een vraagteken. Wat moet er gebeuren als de actieve bevolking die solidariteit niet meer wil opbrengen ? Ik hoor dergelijke stemmen vaak opgaan in vakbondskringen. Als sommige beroepscentrales vandaag of morgen niet meer meedoen, zullen we in nog veel asocialer toestanden belanden.

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : De federale minister heeft een veel genuanceerder sanctioneringssysteem mogelijk gemaakt. Wat wilt u nog meer ? Uit de praktijk zal moeten blijken of men het ultieme wapen moet gebruiken of niet. Pleit u daarvoor ? Kiest u voor effectieve richtlijnen voor de regelmatige uitsluiting van werklozen door de VDAB ?

De heer Jan Laurys : Daar pleit ik niet voor. Het sanctioneringssysteem is gedeeltelijk genuanceerd. Minister Onkelinx heeft het aantal sancties verminderd. Het is me echter niet duidelijk of men wil rekenen op de verantwoordelijkheidszin van de werklozen om een baan te aanvaarden of te weigeren. Ik vraag me dan ook af wat de minister bedoelt met 'de reflexiviteit van de burger stimuleren' ?

Minister Renaat Landuyt : In ieder geval kunt u uit de nota – als u ze tenminste volledig hebt gelezen – afleiden dat de overheid in de eerstkomende jaren alleszins kiest voor hogere inspanningen. Ook al is de druk van de arbeidsmarkt hoog, ook al werkt de VDAB behoorlijk, een aantal basisfuncties kunnen misschien nog beter worden uitgeoefend. In die zin moeten opmerkingen van mensen uit de praktijk worden genuanceerd. Immers, hun eigen werk kan misschien eenvoudiger worden als men meer en vlotter kan sanctioneren. Het zou politiek gezien interessant zijn om te weten waar u nu voor pleit. Is dat voor een drastisch beleid, voor schrapping uit de werkloosheid ?

De heer Jan Laurys : Daar heb ik nooit voor gepleit. Pas het sociaal akkoord toe dat door de sociale partners in het beheerscomité van de VDAB

Laurys

werd bereikt. Dat is een evenwichtig akkoord. Dat ligt in de lijn van mijn betoog. Er komt een transmissie na een eerste of tweede waarschuwing.

Minister Renaat Landuyt : De federale overheid heeft gezorgd voor meer nuances in het sanctiebeleid. Dit is toch wel een essentieel punt van de uitvoering van wat de sociale partners vragen. De rest kan nu logisch volgen in de praktijk.

De heer Jan Laurys : Het hoofdstuk over de sociale economie blijft nogal vaag. Men zegt nergens hoe men die 7.500 banen zal creëren. Ook hier maakt de minister gewag van een soort eb- en vloedhouding. Als de economie goed aantrekt, is het niet nodig om sociale economieprojecten te stimuleren. Dan is het veeleer noodzakelijk om mensen naar het normale economische circuit te leiden. Bij een recessie moet echter het tegenovergestelde gebeuren.

Is het dan ook niet tegenstrijdig om net nu die 7.500 plaatsen te realiseren ? Ik heb gehoord dat men voor 2000 niet in een uitbreiding van de sociale werkplaatsen voorziet. Misschien is dat goed : vorig jaar vond reeds een uitbreiding plaats en waren er al toeleidingsproblemen. Dit zal men echter terug moeten opbouwen voor 2001. Zal er tegen dan de programmeringsnorm zijn, waarnaar al enige tijd wordt gevraagd ? We vinden geen duidelijk antwoord in de nota op de vraag hoe men die 7.500 banen zal verdelen.

Het toekennen van labels van sociaal verantwoord ondernemen lijkt een nieuwe trend. Ik denk dat ook hier begeleiding nodig is. Men vraagt zich af wat eigenlijk de signaalwaarde is van het label 'sociaal verantwoord ondernemen'. Welke boodschap geeft dit aan de klant ? Welke criteria zal men hanteren om dit label toe te kennen, en wie zal het toekennen ? Mijns inziens is het nationaal nog te vroeg voor een dergelijk label. Dat behoort natuurlijk wel tot de mogelijkheden voor duidelijk afgelijnde doelstellingen, ik verwijs naar wat internationaal over kinderarbeid werd geregeld.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Uw vragen over de werking van het systeem zijn terecht. We moeten dan ook samen zoeken naar een oplossing hiervoor. Ziet u het systeem zelf echter niet zitten ? Staat u niet achter het maatschappelijk verantwoord ondernemen als een door de overheid te betrachten doelstelling ?

De heer Jan Laurys : Ik heb er vragen bij hoe dit concreet in zijn werk moet gaan. Men wil een onderneming een label toekennen van verantwoord ondernemerschap. Wat betekent dit ? Welke criteria worden ervoor gehanteerd ? Een onderneming heeft verschillende productie- en arbeidsfactoren. Hoe zal men nu concreet selecteren wie het al dan niet goed doet ? Wij hebben vragen bij de manier waarop dit gemeten kan worden. Het is logisch dat wij wel achter het streven naar een verantwoord ondernemerschap staan.

De voorzitter : De heer Voorhamme heeft het woord.

De heer Robert Voorhamme : Ik denk dat dit niet zo'n vage benadering is. We stellen vandaag reeds een ruim verspreid gebruik vast bij de ondernemingen. Dit werd niet door de overheid opgelegd, maar heeft zich spontaan ontwikkeld binnen het bedrijfsleven. Er zijn allerlei vormen van certificaten ontstaan inzake kwaliteits-, veiligheids- en milieuzorg in hoofde van een bedrijf. Er zijn ook al systemen ontwikkeld met betrekking tot de sociale en zelfs omgevingsbepaaldingen van het bedrijf. Dat alles bestaat dus al. De overheid moet een stimulerend beleid ontwikkelen zodat ondernemingen dit niet meer als een dwang of een bijkomende bureaucratische maatregel ervaren, maar als iets waarnaar men omwille van de economische rendabiliteit en concurrentiepositie het best zou streven. Zo worden tegelijkertijd de maatschappelijke doelstellingen gerealiseerd. We praten dus niet in het ijl : dergelijke certificaten worden reeds gebruikt.

De heer Jan Laurys : Zij worden inderdaad reeds gebruikt, maar het gaat dan om duidelijk omschreven doelstellingen zoals de ISO 9000. Dat is een duidelijk label. Een onderneming met dat label voldoet zeker aan bepaalde verwachtingen. Het label verantwoord ondernemerschap is zo ruim dat het waarschijnlijk geen signaalfunctie meer heeft voor de cliënt en de consument.

De heer Robert Voorhamme : Het is ons er veeleer om te doen om te streven naar verschillende labels. Het zou niet goed zijn mocht er één Vlaams certificaat ontstaan. Het is essentieel dat die certificaten internationaal erkend zijn. Dat is de draagwijdte van een beleid waarbij Vlaanderen in internationaal opzicht voorloper wordt in Europa en de hele westerse geïndustrialiseerde wereld. Daarvoor kunnen we terugvallen op bestaande certificaten.

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : Mijnheer Laurys, uit uw opmerkingen blijkt dat u niet begrijpt wat de nieuwe coalitie nastreeft. Uw opmerkingen over de werklozen die uitgesloten moeten worden uit het systeem van de werkloosheidsvergoeding en over het verantwoord ondernemerschap, tonen aan dat u niet goed aanvoelt dat het oude dirigisme moet verdwijnen. Men moet voor een deel rekenen op het bestaand dynamisme binnen de maatschappij, van de personen en van de bedrijven. Het is al gekomen dat wij dat tegen u moeten zeggen. De vormen van zelfdiscipline die via labels en normen worden gepromoot, maken dat de overheid niet dirigistisch moet optreden.

Nieuw aan dit beleid is dat we zelf minder willen opleggen en dat we de goede zaken in de maatschappij tot ontwikkeling willen laten komen en ook honoreren.

De heer Jan Laurys : Mijnheer de minister, ik kan u volgen als u het over de labels hebt. Inzake de werklozen vind ik uw bedenking niet correct. Als ik daar iets over zeg, dan stel ik me kwetsbaar op. Ik ben me daar van bewust.

Minister Renaat Landuyt : Ik zou daarop zeer cynisch kunnen reageren.

De heer Jan Laurys : Dat hebt u ook gedaan. Ik heb daarover contacten gehad met de mensen op de werkvloer, de vakbonden, de VDAB, enzovoort. Ik stel vast dat er een probleem is. U maakt er zich van af door te zeggen dat we alle werklozen willen uitsluiten. U komt zo in aanvaring met de nieuwe politieke cultuur. U maakt immers misbruik van een situatie waarin iemand zich kwetsbaar opstelt. Het is niet mijn bedoeling om elke werkloze uit te sluiten. Ik pleit er wel voor te zorgen dat het systeem op termijn houdbaar blijft.

Mijnheer de minister, in de beleidsnota bent u vrij enthousiast over het voorstel van het VEV inzake de Vlaamse consensusconferentie. Men zou niet enkel de Vlaamse overheid maar ook de sociale partners betrekken bij het overleg. Dit zou ook gelden voor de lokale besturen, de privé-arbeidsmarkt, de intermediairen en zelfs de media. Hoever staat het met die consensusconferentie ? De sociale partners hebben ondertussen gezegd dat het vernieuwd werkgelegenheidsbeleid vorm moet krijgen vanuit de SERV en Vesoc. De SERV heeft trouwens een aantal voorstellen gedaan. Men tracht een langetermijnvisie te ontwikkelen, men organiseert hoorzittingen met andere actoren, enzovoort.

Minister-president De Wael heeft van zijn kant aangekondigd dat hij, na het afblazen van Vlaanderen 2002, een consultatieronde zou opstarten. Hij zou daarbij met de captains of society uit – voornamelijk – de sociaal-economische sfeer spreken. Mijnheer de minister, hoe staat het met die twee initiatieven ? Lopen die door mekaar ? Gaat het om hetzelfde initiatief of staan ze los van mekaar ?

Een ander punt is de vorming en opleiding. Eigenaardig genoeg is dit hoofdstuk het minst ontwikkeld. Nochtans is dat probleem door de schaarste op de arbeidsmarkt op dit ogenblik prioritair. De minister beseft dit. In hoofdstuk 5 hebben heel wat pagina's betrekking op de behoefte aan sociale investeringen inzake opleiding en vorming. Concrete maatregelen worden er echter niet voorgesteld. Wel worden er een aantal positieve accenten gelegd. Voorbeelden hiervan zijn het idee van een contactforum, een flankerend beleid, aandacht voor gelijke kansen, een stimuleringsbeleid, samenwerking met de sectoren en informatieverbreiding.

Voor de concrete invulling stapt men echter naar het federale niveau. Dit is het geval voor de communautarisering van het educatief verloop, de RSZ-vrijstelling voor loon tijdens de opleidingstijd en de mogelijkheid om tijdens de werkloosheid studies te hervatten met behoud van de uitkeringen. Die zaken behoren tot de federale bevoegdheid. Men zal dus onderhandelingen moeten voeren met dat niveau.

Er is wel een eerste aanzet gegeven voor de permanente vorming. Men blijft echter vaag. Ook hier missen we de band met beleidsdomeinen als onderwijs en economie.

Het is spijtig dat er zo weinig concrete maatregelen zijn opgesomd in verband met vorming en opleiding. Zo is er het groeiende probleem van de knelpuntberoepen. Meer en meer bedrijven kunnen hun vacatures niet meer opvullen. En het gaat nu niet alleen meer om een tekort aan informatici en hogeschoolden. Ook minder geschoolden vindt men steeds moeilijker. Vorming en opleiding zijn dan ook van fundamenteel belang.

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : De beleidsnota is al omvangrijk. Ik wil hier nogmaals herhalen dat ik daar niet alle projecten in kon vermelden. Voor vorming en opleiding zijn er tal van dikwijls erg specifieke, persoonsgerichte initiatieven uitgewerkt. In de nota wordt wel gesproken over die verticale en ho-

Landuyt

rizontale lijnen. De STC's moeten per gebied erg nauwkeurig noteren op welke knelpuntberoepen we moeten inspelen. Dat gebeurt blijkbaar tot uw ergernis. Ook de sectoren moeten hun rol spelen. Voor elke sector moet worden overlegd over de noden inzake vorming en opleiding. Zowel de VDAB als de privé-sector moeten daar efficiënt op inspelen. De VDAB heeft in dat verband een bijzondere waardevolle rol te vervullen. Ik veronderstel dat u tegen dat overleg geen bezwaar hebt.

De essentie van dit beleid is het afstappen van een dirigistische aanpak. We willen niet vanuit het parlement bepalen wat er allemaal op de werkvloer moet gebeuren. Dat is een breuk met het verleden. De economische situatie van elke subregio en van elke industrietak is het uitgangspunt. Met flexibele instrumenten proberen we dan de concrete problemen aan te pakken. Dat is de aangewezen aanpak van problemen inzake vorming en opleiding in een samenleving waar permanent leren centraal staat. Deze boodschap is in dat hoofdstuk verwoord.

De heer Jan Laurys : Bij mijn weten zijn deze algemene lijnen ook in het verleden toegepast. U bent op dat vlak niet vernieuwend.

Minister Renaat Landuyt : U moet ernstig zijn. U zegt dat dit hetzelfde als vroeger is. Tezelfdertijd zegt u dat de STC's klagen dat ze een nieuwe rol zullen krijgen. Hoe zit het nu ? Is het nu zoals vroeger of juist niet ? Er is natuurlijk sprake van een zekere continuïteit. Maar we hebben wel een en ander bijgestuurd. En de invalshoek is nieuw. We gaan minder dirigistisch en administratief te werk, met meer respect voor de vrije initiatieven die vanuit de maatschappij komen. Bovendien houden we rekening met het feit dat de arbeidsmarkt op zeer korte tijd erg is veranderd.

De heer Jan Laurys : Ik heb er geen bezwaar tegen dat de STC's meer bevoegdheden krijgen. De STC's komen echter maar één keer per maand samen, en sommige STC's besteden hun vergaderingen uitsluitend aan het zich aanpassen aan de nieuwe structuren en taken. Soms heeft men het niet meer over de inhoud zelf. Dat is mijn bekommernis. Ik heb echter geen bezwaren tegen de toekenning van nieuwe bevoegdheden aan de STC's.

Ik vind het jammer dat men de concrete initiatieven inzake opleiding en vorming niet heeft vermeld. Dat kan nog gebeuren ; bijvoorbeeld in de beleidsbrieven. In een hoorzitting schreeuwden vertegenwoordigers van Fabrimetal om informati-

ci, maar het probleem situeert zich niet enkel bij de informatici. Het centrale probleem is het feit dat het aanbod van de harde kern van werklozen niet is afgestemd op de vraag van de werkgevers. Vorming en opleiding zijn dus een essentieel element voor het werkgelegenheidsbeleid.

Men kan zich afvragen of het in de huidige toestand van de arbeidsmarkt zinvol is om een actieprogramma rond startbanen voor jongeren uit te werken. De jongeren zijn niet echt de grote risicogroep meer. Uit het eerste gedeelte van uw tekst blijkt dat de risicogroepen vooral bestaan uit allochtonen. Moeten er in dat verband geen concrete maatregelen worden genomen ?

Dat brengt me bij het doelgroepenbeleid. In de beleidsnota wordt dat omschreven als de evenredige participatie. De minister stelt dat het doelgroepenbeleid tot vandaag bestond uit afzonderlijke maatregelen gericht op de verschillende doelgroepen : gehandicapten, vrouwen, allochtonen en jongeren. Hij zal een evenredig participatiemodel uitwerken, waardoor de samenstelling van elke onderneming de samenstelling van de bevolking zal weerspiegelen. We weten dat dit een stokpaardje is van uw kabinet-schef, en dat dit idee is geïnspireerd op de Canadese Employment Equity Act, die in 1990 werd voorgelegd aan de SERV maar werd afgewezen als zijnde onrealiseerbaar.

De motivatie voor de evenredige participatie is eigenlijk dat andere maatregelen een verdringingseffect zouden hebben. Startbanen hebben echter ook een verdringingseffect : ze kunnen de oude risicowerklozen minder kansen geven. Anderzijds zegt u dat verdringing ook positief kan zijn of soms zelfs sociaal noodzakelijk, in de mate dat achtergestelde groepen meer kansen krijgen op de arbeidsmarkt.

Ik meen echter dat de geïntegreerde aanpak van de evenredige participatie een beetje te vrijblijvend is. Bij een aanwerving zal een werkgever altijd een kosten-batenanalyse maken en opteren voor de gunstigste oplossing. De reactie van het VEV sterkt me in die overtuiging. Het zet zich af tegen de quotasystemen en de positieve actieplannen. Evenredige participatie betekent eigenlijk dat een quota wordt opgelegd aan elke bevolkingsgroep. Ik denk persoonlijk niet dat men dit probleem via volutarisme kan oplossen.

De heer Jos Stassen : Mijnheer Laurys, ik probeer uw logica te volgen. Een aantal aspecten van uw uiteenzetting kan ik vanuit uw standpunt zeker begrijpen. Ik vraag me alleen af waarvoor u pleit. U zegt dat in een evenredige participatie iedereen

Stassen

even belangrijk is maar dat dat slechts kan worden gerealiseerd met dirigistische maatregelen. Pleit u dan voor dirigistische maatregelen en zo ja, voor welke ?

De heer Jan Laurys : Ik stel alleen een aantal vragen bij de beleidsnota van de minister. Als u me die vraag echter zo concreet stelt, dan antwoord ik u dat ik niet geloof in een evenredige participatie. Dat is te vrijblijvend. Als bepaalde groepen worden achtergesteld, dan moeten daar heel concrete maatregelen voor worden genomen. Als men dus vaststelt dat de helft van de allochtonen niet aan de bak komt op de arbeidsmarkt, dan moet men heel concrete maatregelen treffen waardoor werkgevers worden verleid of verplicht om een aantal van die mensen aan te nemen. Indien men startbanen voor jongeren creëert en dan vaststelt dat ze eigenlijk geen probleem vormen op de arbeidsmarkt, waarom creëert men dan geen startbanen voor allochtonen om ze aldus meer kansen te geven op de arbeidsmarkt ? Op dat moment treft men een dirigistische maatregel voor een doelgroep die dat op dat ogenblik effectief nodig heeft.

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : De heer Laurys mag het me niet kwalijk nemen dat ik probeer een zekere lijn te zoeken in zijn uiteenzetting. Het is trouwens verhelderend voor de democratie dat we trachten elkaars standpunten zo goed mogelijk te begrijpen.

Ik stel opnieuw de breuklijn vast tussen een dirigistisch beleid en wat hier veeleer als voluntaristisch is bedoeld. U hebt een aantal opmerkingen gemaakt over het nut van de startbanen in Vlaanderen, alsof het geen goede doelstelling zou zijn ervoor te zorgen dat jongeren binnen de drie maanden aan het werk kunnen. Dit is mijns inziens een zeer goede maatschappelijke doelstelling. Ik kan me dan ook niet voorstellen dat u hiertegen bezwaren hebt.

Om nog specifiekere te kunnen inspelen op onze arbeidsmarkt, zullen in afspraak met de industriesector de trekkingsrechten die we van de federale overheid en de bedrijven kunnen bekomen met betrekking tot de startbanen, worden ingebed met het oog op de knelpuntberoepen, bepaalde kensgroepen en het probleem van de oudere werknemers. Dit wordt allemaal, niet dirigistisch maar in sociaal overleg, bepaald per tak. Alles wordt gekanaliseerd volgens de noden en problemen van elke sector. De breuklijn in het beleid is dus dat men

niet langer pleit voor dwang en wantrouwen tegenover de bevolking en de ondernemingen, maar voor vertrouwen in hen.

De heer Jan Laurys : Ik hoop dat u gelijk hebt, mijnheer de minister. Misschien zijn wij iets te lang aan het beleid geweest en zijn we daarom iets te wantrouwig in die zaken. Ik vraag me af of een en ander inderdaad gaat werken.

Ik hoop dat u mij er niet van beschuldigt dat ik tegen tewerkstelling van jongeren ben. Dat heb ik helemaal niet gezegd. Een doelgroepenbeleid moet ervoor zorgen dat mensen die achtergesteld zijn op de arbeidsmarkt een inhaalbeweging kunnen doen.

Minister Renaat Landuyt : Ik verwijs naar uw opmerking over de sectoren die zeggen dat ze informatici nodig hebben. Het is belangrijk dat het tewerkstellingsbeleid geen beleid wordt van barmhartigheid ten voordele van bepaalde doelgroepen. Men moet altijd de twee opties nemen.

Eén van de grote punten uit het algemeen beleid is dat mensen zeer vlug moeten kunnen participeren in deze maatschappij. Ze moeten vlug op de arbeidsmarkt geraken. Vandaar het nut van startbanen, ook in Vlaanderen. Naast het werken voor doelgroepen, moeten we ook de groei van onze Vlaamse economie stimuleren via het werkgelegenheidsbeleid. Ook dit staat in de 208 bladzijden. Dat zijn zelfs de linken naar onze economie. Werkgelegenheidsbeleid, het probleem van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt, betekent een tegemoetkomen aan de groei van onze Vlaamse economie. Eén van de belemmeringen is het vacatureprobleem. Naast de doelgroepenproblematiek en het rechtvaardigheidsbeleid dat daarmee samenhangt, zit ook het economisch verhaal in onze nota die erop gericht is het vacatureprobleem van onze ondernemingen op te lossen. Werkgelegenheidsbeleid is wat dat betreft hét economisch beleid in Vlaanderen.

De heer Jan Laurys : Mijnheer de minister, ik denk dat het verschil tussen onze standpunten erin bestaat dat u een beetje – ik zal het zo noemen, maar u zult dat anders interpreteren – vrijblijvend wilt nadenken over hoe het eigenlijk zou moeten zijn, terwijl wij eigenlijk in een beleidsnota een aantal concrete maatregelen verwachten die de problemen oplossen.

Minister Renaat Landuyt : Ik denk dat er een betere beschrijving van dit debat mogelijk is. U zit meer op een Russische golfengte waarbij u zegt dat de

Landuyt

overheid de economie moet dirigeren, wij zitten meer op een sociaal-democratische golflengte.

De heer Jan Laurys : Het kan veranderen.

Minister Renaat Landuyt : Er is een opmerking gemaakt die misschien wel juist is. U draagt de gevolgen van te lang aan de macht geweest te zijn.

De heer Jan Laurys : Ik ga verder met de lokale werkwinkels. Dat is één van de heel concrete voorstellen in de beleidsnota. Voor mij gaat het gewoon om voortbouwen op basis van de ervaringen en de ontwikkelingen van de arbeidsmarkt. Toch blijven wij vragen stellen bij de aanpak. Die werkwinkels zullen inderdaad een dubbele taak hebben. Enerzijds zullen zij belast worden met de basisdienstverlening aan werkzoekenden. Dat houdt in : inschrijving, informatie, screening, testen, trajectbepaling, bemiddeling voor een job enzovoort. Daarvan zal de VDAB de regie doen. Anderzijds worden die lokale werkwinkels ook belast met de uitbouw van nieuwe diensten. Dat kunnen dan collectieve diensten zijn, groenonderhoud, onderhoud van het patrimonium, stadsrenovatie, maar ook de individuele zorg aan personen en gezinnen. Daarvan zal de regie gebeuren door de lokale overheid.

Ik zie echter nog niet in hoe dat concreet zal worden gerealiseerd. Er zijn nu 35 pilootprojecten in 32 gemeentes. Hiervoor is in 200 miljoen frank voorzien, dus 6,5 miljoen frank per project. Wie zal echter die winkels bevolken ? Wie zal de infrastructuur en de uitrustingskosten dragen ? Ik merk op dat de VDAB van plan is per 600 niet-werkende werkzoekenden één personeelslid ter beschikking te stellen. Voor alle 308 gemeentes zal de VDAB in totaal 116 personeelsleden vrijmaken. Waar zullen de overige personeelsleden, als het systeem op kruissnelheid is, vandaan komen ? Wat gebeurt er met de infrastructuurkosten en dergelijke ? Wat zal er gebeuren met de plaatsingskantoren van de VDAB ? Zullen die afzonderlijk blijven bestaan ? Zullen die opgeslorpt worden ?

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : Aangezien de uitvoering van het beleid al bezig is sinds de beleidsnota is geschreven, staan we al heel wat verder op het terrein. En ook hier – ik moet u ontgoochelen – bemerken we gedeeltelijk een breuklijn en gedeeltelijk een zekere continuïteit. We kunnen het debat dus heel goed samenvatten als een debat tussen dirigisme en voluntarisme. U moet even wennen aan

de nieuwe aanpak van de Vlaamse overheid. Wij leggen geen modellen meer op.

Er kan zeker van continuïteit worden gesproken. Ten gevolge van de druk die de VVSG tijdens de vorige legislatuur heeft uitgeoefend, hebben de gemeenten en de Vlaamse overheid een pact gesloten. Dit pact stapt af van het oude dirigisme, waarbij de Vlaamse overheid de gemeenten zei wat ze op hun eigen kosten moesten doen.

Dit pact vindt een eerste uitvoering in de lokale werkwinkels. De Vlaamse overheid werkt hiervoor samen met een nieuwe partner inzake het werkgelegenheidsbeleid, namelijk de VVSG. De Vlaamse overheid legt niets op, maar probeert de aanwezige energie te kanaliseren.

De financiering van deze samenwerking zal per gemeente verschillend zijn. De Vlaamse regering heeft haar verantwoordelijkheid opgenomen en heeft hiervoor in een budget voorzien. De budgetten van de verschillende gemeenten zullen afhankelijk zijn van het bestreken gebied en van de eigen bevolking. De Vlaamse regering reserveert alleszins middelen om de plaatselijke werkingskosten te helpen dekken.

De manier waarop de gemeenten hierop wensen in te spelen, zal onderling wellicht sterk verschillen. We willen de dynamiek van het vorige beleid dan ook niet negeren. De goede aspecten van het vroegere beleid moeten integendeel nog worden versterkt. De werkwinkel is een manier om de inzet van de VDAB te kanaliseren met betrekking tot een betere begeleiding van de werkzoekenden. Het is tevens een manier om de waardevolle werkgelegenheidsinitiatieven op gemeentelijk vlak inzake het creëren van diensten te kanaliseren. Omdat ik hier iedereen bij wil betrekken, gebruik ik graag de term regiefunctie.

De gemeenten moeten niet alles zelf doen, maar ze hebben wel een zicht op de dienstenwerkgelegenheid. De VDAB moet niet alles zelf doen, maar ze heeft een zicht op de begeleiding van werkzoekenden en van ondernemingen met vacatures. Het hele concept is in grote mate op de gemeentelijke situatie gericht. In tegenstelling tot wat in het verleden is gebeurd, wordt de autonomie van de gemeenten hierbij nu wel erkend.

De heer Jan Laurys : Mijn ervaring leert me dat men daar niet overal blij mee zal zijn. Het werkveld verkeert in een complete chaos. Vele betrokkenen, zoals de gemeentebesturen en de VDAB, vragen zich af hoe men dit beleid dient in te vullen.

Laurys

Een goed voorbeeld hiervan is de selectie van de 32 pilootgemeenten waar de 35 lokale werkwinkels moeten komen.

De voorzitter : Mijnheer Laurys, ik zou u toch willen verzoeken uw betoog af te ronden.

De heer Jan Laurys : Zeker, mijnheer de voorzitter. Ik zal de volgende punten snel even overlopen, maar ik wil eerst toch nog het voorbeeld van die lokale werkwinkels aanhalen. Ik De keuze van die 32 gemeenten is mijns inziens namelijk op een onfatsoenlijke manier gebeurd.

– *De heer Norbert De Batselier, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

Een aantal gemeenten hebben in het verleden de nek uitgestoken. Ze hebben zwaar in de PLOT's geïnvesteerd en hebben hiervoor mensen vrijgemaakt. Los hiervan heeft men nu 32 gemeenten geselecteerd om het nieuwe beleid uit te proberen. Van de PLOT's wordt verwacht dat ze naast deze nieuwe initiatieven blijven bestaan. Ik ben ervan overtuigd dat vele gemeenten tweemaal zullen nadenken alvorens nog in een project van de Vlaamse overheid te stappen.

Minister Renaat Landuyt : Dit is ook een verschil met het verleden. Er wordt niet met de natte vinger of à la carte gewerkt. Er is voor de eerste fase een objectief onderscheid gemaakt. De Vlaamse regering heeft dit onderscheid overigens niet zelf gemaakt. De VVSG heeft de gemeenten geselecteerd. De gemeenten hebben zelf de objectieve criteria voor de eerste fase helpen opstellen.

In een volgende fase zullen alle gemeenten worden betrokken, zij het dat kleine gemeenten zullen moeten samenwerken bij het opstellen van deze structuren. Het gaat hier niet om een dirigistische aanpak van de Vlaamse regering. Alles gebeurt in volle samenspraak, waarbij telkens rekening wordt gehouden met de lokaal aanwezige dynamiek.

De heer Jan Laurys : Ik vraag me af of u zich de chaos ter plaatse kan voorstellen. Op bepaalde plaatsen weet men niet in welke richting men moet evolueren.

Minister Renaat Landuyt : De beelddespraak is misschien ongelukkig gekozen, maar in Rusland klagen veel mensen ook over de chaos. Die mensen zijn sentimentele communisten. Vroeger was het ginder namelijk allemaal gemakkelijk. Alles was

gedirigeerd en duidelijk. De mensen moesten zich slechts aan één schema houden.

Wij werken nu in volle samenspraak aan een dynamiek die binnen onze samenleving groeit. Wij dirigeren niet. Dit is misschien even wennen voor mensen die dirigistisch redeneren en voortdurend in vaste structuren hebben gezeten.

De heer Jan Laurys : Een belangrijk hoofdstuk gaat over de regiefunctie van de VDAB. De VDAB zal in de toekomst twee belangrijke functies hebben : de regie van de arbeidsmarkt en een actor-functie. Deze laatste functie is complementair met wat de privé-partners intermediair doen. Hier zie ik geen problemen. Ik denk dat het nuttig is dat die scheiding er komt. De VDAB heeft in het verleden immers te veel het verwijt gekregen rechter en partij te zijn. De vraag is echter wel of daar twee verschillende structuren voor moeten worden uitgebouwd, maar met het principe op zich heb ik geen enkel probleem.

Fundamenteel denk ik dat dit niet overeenkomt met de beslissing van Leuven van 19 februari, waarin werd gezegd dat beleidsvoorbereidend werk zou moeten gebeuren via de administratie en de uitvoering via de zelfstandige of verzelfstandigde VOI's. Maar ik denk dat men hier niet logisch is geweest. In die logica zou het toch beter zijn dat de administratie Werkgelegenheid de regiefunctie vervult, waarbij de VDAB als actor naast de privé-VOI's op een verzelfstandigde basis de uitvoering van het beleid verzorgt. Dat zou beter aansluiten bij de beslissing van Leuven.

Minister Renaat Landuyt : Er zal zeker geen tegenspraak zijn, maar we zouden kunnen filosoferen over het denken en doen van een administratie, over wat uitvoeren en wat beleidsvoorbereidend werk is. Deze discussie moeten we zeer nauwgezet voeren.

De VDAB is een overheidsinstrument dat een zeer goed zicht heeft op de arbeidsmarkt. Werkgelegenheidsbeleid is niet het creëren van jobs, zoals in het Russisch model van vroeger, maar wel het bekijken van de manier waarop het functioneren van de arbeidsmarkt in de goede richting kan leiden. Het gezond wantrouwen van de sociaal-democraten tegenover de marktmechanismen zit hier dus zeker in ingebed, en dat mag gerust even onderlijnd worden. De VDAB is voor het bepalen van de zojuist vermelde richting tot vandaag het juiste instrument.

Landuyt

Waar we wel moeten over waken, is dat we nooit vergeten dat de VDAB daarvoor het goede instrument is omdat ze zoveel praktijkervaring heeft. Wat wij nu zoeken, is het gebruiken van die praktijkervaring op een continue wijze om regisseur te zijn, ook nog binnen drie jaar. Tegelijkertijd willen we de gezonde concurrentie binnen de maatschappij behouden, waarbij de privé-ondernemingen op zich goede dingen doen voor de arbeidsmarkt. Het is even wennen, maar waarom zouden we hier tegen zijn ? De overheid hoeft immers niet tussenbeide te komen waar goede dingen spontaan gebeuren.

De heer Jan Laurys : Ook ik vind het belangrijk dat de VDAB een actorfunctie blijft uitoefenen. De VDAB beschikt inderdaad over veel ervaring, wat noodzakelijk is om een regisseursrol te kunnen vervullen.

Nu wil ik het even hebben over de Vlaamse CAO's. U hebt enkele maanden geleden aangekondigd dat men begin februari een decretaal kader zou scheppen voor het afsluiten van Vlaamse akkoorden. Begin februari zou er trouwens een ontwerp van decreet neergelegd worden, maar tot nog toe hebben wij daar niets van gehoord of gezien. Wat is de reden van die vertraging ? Werd er ondertussen reeds overlegd met minister Onkelinx ?

Wat is trouwens de waarde van afspraken met het federale niveau ? We hebben daar pas een zeer negatieve ervaring mee gehad. We kunnen ons afvragen of het nog wel zin heeft om Vlaamse sociale akkoorden af te sluiten. Hoe ziet de minister dit systeem van sociaal overleg eigenlijk ? Komt er een dubbel circuit van paritaire comité's voor Vlaams overleg, of zal een en ander in elkaar worden geschoven ? Dat is allemaal niet duidelijk in de beleidsnota.

Minister Renaat Landuyt : Het is voor u allicht weer even wennen, maar de Vlaamse CAO's vergen enorm veel overleg. We benen de volledige problematiek uit door met alle opmerkingen rekening te houden. De hoofddoelstelling is om binnen onze bevoegdheden een manier te vinden om het sociaal overleg in Vlaanderen maximaal te waarderen. Het gaat dus om een zoeken naar de beste techniek om de overeenkomsten tussen werkgevers en werknemers algemeen bindend te verklaren voor wat de Vlaamse bevoegdheden betreft.

Ik zeg hier in één zin wat technisch een veel moeilijker kwestie is en die in samenspraak met alle

betrokkenen behandeld wordt. Ik herhaal tenslotte nog eens dat de Vlaamse overheid hier niets oplegt aan anderen.

De heer Jan Laurys : Ik stel alleen vast dat de actoren ter plaatse daar niet mee akkoord gaan. Ze willen er niet aan meedoen.

Minister Renaat Landuyt : Ik heb wat problemen met de wijze waarop u allerlei dingen op het terrein vaststelt, want het zijn steeds andere vaststellingen dan degene die ik maak.

De heer Jan Laurys : Dan bevinden we ons wellicht op verschillende delen van het terrein.

Minister Renaat Landuyt : Misschien verkeert u te veel in andere milieus. (*Gelach*)

De heer Jan Laurys : Van die Vlaamse CAO's die werden gelanceerd hebben we dus nog niets gehoord. In uw beleidsnota wordt regelmatig gesteld dat het de bedoeling is de nepstatuten te regulariseren. Hoe ver staat het daarmee ? Het gaat immers toch om 50.000 mensen. Volgens mijn berekeningen zal een regularisatie 6 tot 7 miljard frank extra kosten, bovenop de 20 miljard drank die er nu zijn. Met het Sint-Elooisakkoord krijgt u uiteindelijk 1,2 miljard frank extra. Daarmee zou u de DAC's, de PBW's en de Gescos van het algemeen stelsel kunnen regulariseren, maar niet die van de lokale besturen. Daarvoor – en het gaat toch over 30.000 mensen – zijn er op dit ogenblik geen middelen. Hoe ver staat het met die plannen ? Zijn er reeds antwoorden op de andere problemen ? Hoe zal men dat inpassen in de beleidsprioriteiten ? Hoe zal men de evenwichten herstellen ? Die tewerkstellingsprojecten zijn immers nogal ongelijk verdeeld. Zal men daarbij rekening houden met de levensbeschouwelijke evenwicht ? Wat wordt precies bedoeld met regulariseren ? Zal men die mensen volledig onderwerpen aan de RSZ, of zal men ze een vrijstelling geven ? Wat zal men doen met de tewerkstellingskansen ? Uiteindelijk worden dat immers normale jobs. Hoe zal men dat opvullen ? Wij horen daar niets meer van.

Ondertussen zou de Raad van State hebben gezegd dat de financieringswet moet worden gewijzigd om die trekkingsrechten op een andere wijze te mogen gebruiken. Is dat politiek haalbaar ? Kan dat ? Hoe ver staat men daarmee ?

Minister Renaat Landuyt : U verklaart hier niets meer van te horen. Als u er wel iets van hebt gehoord, verklaart u dan weer dat u er te vroeg iets van hoort, aangezien het nog niet is geregeld.

Landuyt

In elk geval zetten we ook in dit dossier stappen die blijkbaar in het verleden niet mogelijk waren.

De heer Eric Van Rompuy : Hou nu toch eens op met dat voortdurende afrekenen met het verleden, alsof er toen geen sprake van deze zaken was ! De regularisatie van de nepstatuten is aangekondigd door de heer Peeters toen die minister van Werkgelegenheid was. De moeilijkheid was dat men daarover in de begroting niets heeft ingeschreven. Ik neem u dat niet kwalijk, maar u moet ophouden met die afrekeningen. Binnen anderhalf jaar zetelt uw partij langer in de Vlaamse regering dan de mijne. Sinds 1981 maakt u er – op twee jaar na – deel van uit. Ik wil hier geen partijpolitieke discussie van maken, maar op dat soort zinnetje zal ik systematisch een repliek geven.

Minister Renaat Landuyt : Ik doe hier niets anders dan antwoorden op de cynische opmerkingen – zoals hij ze zelf betitelt – van uw spreker. Laat me dan toe te benadrukken wat continuïteit is – iets waarvoor mijn partij toch enigszins garant staat – en wat breuklijn is : dat is mijn goed recht.

Er wordt hier immers beweerd dat al het goede vroeger plaatsvond en al het slechte alles wat we anders doen is. Wat de nepstatuten betreft klopt het dat mijn partij daar, in de gestalte van de heer Peeters, een startschot toe heeft gegeven. Vervolgens heeft zijn opvolger getracht om een akkoord over de trekkingsrechten te krijgen met een collega op het federale niveau van dezelfde partij. Dat is mislukt.

Ik stel vast dat deze regering daar wel in is geslaagd. Het Sint-Elooisakkoord is op dat vlak een doorbraak geweest. Die doorbraak zijn we aan het verzilveren op de technisch correcte wijze en in samenspraak met de Raad van State, omdat we alles goed willen doen. De doorbraak is er dus, want het probleem van de trekkingsrechten is opgelost. Tijdens de vorige zittingsperiode zat dit geblokkeerd in een gesprek tussen twee ministers, waardoor dit niet heeft geleid tot een akkoord tussen twee regeringen. Dat akkoord is er nu wel.

De heer Eric Van Rompuy : Dat verkrijgen van die trekkingsrechten heeft Vlaanderen miljarden gekost.

Minister Renaat Landuyt : Dit is niet het eerste en niet het laatste dossier dat vroeger geblokkeerd was en nu uit het slop raakt.

De heer Eric Van Rompuy : Dat zou er nog aan moeten ontbreken.

Minister Renaat Landuyt : In het kader van de onderhandelingen over wat men de Witte Woede noemt gaan we, in een permanente samenspraak met de sociale partners, na hoe we die moeilijke regularisatie kunnen doen. We moeten daarbij oog hebben voor mensen die reeds 10 of 15 jaar werken, en we moeten ze aan het werk houden. We moeten ook oog hebben voor die onevenwichten in de toekenningen waarnaar reeds werd verwezen, want die moeten we rechtekken. We moeten bekijken waar de noden zijn om op dit vlak aan jobcreatie te kunnen doen. Daar zijn we volop mee bezig. We kunnen niet voor alles een persbericht opstellen, maar ik kan u verzekeren dat we stap voor stap vooruitgaan. Met dat bedrag van 1,2 miljard frank zullen we ongetwijfeld prachtige zaken kunnen realiseren.

Het verhaal voor de Gesco's is moeilijk. We leggen de gemeenten niets op. We proberen gewoon om samen met de gemeenten de zaken rond te krijgen. Minister Sauwens is daar momenteel mee bezig. Automatisch komt men hier natuurlijk bij de hele problematiek van de tewerkstelling op gemeentelijk niveau. Het is echter niet omdat iets moeilijk is, dat we het niet zullen doen.

De heer Jan Laurys : Dat hebben we ook nooit gezegd.

De voorzitter : Mijnheer Laurys, mag ik vragen om af te ronden ?

De heer Jan Laurys : Voor ons gaat het er niet om dat iets niet mag dan wel moet gebeuren. We zijn gewoon bezorgd over de snelheid waarmee men de zaken wil regelen. Misschien wordt nu een doelgroep, die al heel lang iets vraagt, blij gemaakt met een dooie mus. De voorganger van minister Sauwens, voormalig minister Peeters, heeft ook nooit een oplossing gevonden voor die lokale besturen.

Minister Renaat Landuyt : Er was sprake van een slechte communicatie.

De voorzitter : Mijnheer de minister, mag ik u verzoeken om niet langer tussenbeide te komen ? Mijnheer Laurys, u bent een gedeelte van de spreektijd van uw fractie van morgen nu al aan het opgebruiken.

De heer Jan Laurys : Ik heb nog één bedenking over de ordening van het werkgelegenheidsbeleid.

Laurys

Het is inderdaad misschien geen slecht idee om wat ordening te creëren. Op lokaal vlak zien dezelfde mensen mekaar terug in verschillende overlegstructuren, dit telkens met verschillende petjes op.

Ik heb geen probleem met de integratie van de STC's en de streekplatforms, die u en minister Van Mechelen voor ogen hebben. We zien gewoon niet goed in waarom er eerst nog subregionale werkgelegenheidsplatforms moeten komen, die nadien worden opgeslorpt in streekplatforms. Dat zou betekenen dat men gewoon bezig is met zich te her vormen in afwachting van de integratie.

Er is ook de kwestie van het vertrouwen in de lokale besturen inzake werkgelegenheid. Ik wil toch wel wijzen op het gebrek aan deskundigheid terzake bij de lokale besturen. Dat geldt trouwens ook voor de NGO's of derden. Niet alle derden zijn immers Vitamine W's of IGO's.

De voorzitter : Mijnheer Laurys, ik wil er u nogmaals op wijzen dat u de spreektijd waarover de CVP-fractie morgen beschikt, nu al aan het opgebruiken bent.

De heer Jan Laurys : Ik zal afronden. Onze algemene bedenking is dat deze beleidsnota te algemeen en te vaag is. Misschien is ze ook wel een beetje te utopisch. Ondanks alle beloften is er in die acht maanden nog niets concreets gerealiseerd. Ik zet alles nog eens op een rijtje : regularisatie van de nepstatuten, Vlaamse CAO's, kinderopvangcheques, vakantischeques, werkwinkels, 15.000 extra jobs in de sociale economie, de consensusconferentie, de startbanen, enzovoort. Niets daarvan is tot nog toe concreet uitgewerkt, laat staan uitgevoerd. Daarom vrezen we dat het ook voor de toekomst wel eens bij verbeelding zou kunnen blijven. (*Applaus bij de CVP*)

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, vandaag houden we een bespreking over een document dat aansluit bij de hele filosofie van de coalitie, waarbij er wordt gestreefd naar een actieve welvaartsstaat. We maken hier een duidelijke trendbreuk mee. Het verheugt ons dat we heel wat sociaal-liberale concepten terugvinden in het werkgelegenheidsbeleid. We willen onze waardering uiten voor het studiewerk dat aan de basis ligt van deze beleidsnota. Dit alles werd op een heel prag-

matische wijze aangepakt. We vinden alle aspecten van de actieve welvaartsstaat terug in de vorm van een actief werkgelegenheidsbeleid.

Mijnheer de voorzitter, we verdelen de bijdrage van onze fractie onder drie sprekers, die het zullen hebben over vijf specifieke punten uit deze werkgelegenheidsnota : de overheveling van een aantal vormingsprogramma's naar de gewesten, de integratie van de sociale economie in de reguliere economie, een grotere link tussen werkgelegenheid en onderwijs, de regiefunctie van de VDAB en het Rosetta-plan, en de regularisatie van de nepstatuten. De heer Denys zal het woord voeren over het vierde punt, de heer Helsen zal het hebben over het vijfde.

We streven duidelijk naar een overheveling van alle vormingsprogramma's op federaal niveau naar de gewesten. Dat staat zo in het regeerakkoord, en is niet nieuw. In het laatste evaluatierapport van de federale minister van Arbeid en Tewerkstelling staat dat 'de bevoegdheidsverdeling tussen de gewesten en de federale overheid moeilijk als ideaal of homogeen kan worden omschreven. De federale overheid komt tussen in de lonen via het fonds voor het betaald educatief verlof, maar de gewesten kennen ook opleidingspremies toe. Voor sociale promotie zijn de gewesten bevoegd, doch voor de middenstandsopleidingen, de sectorale opleidingen erkend door de erkenningscommissies, en de ambtshalve erkende algemene opleidingen, zijn de federale instanties bevoegd. Het gevaar voor dubbele subsidiëring en het overlappen van opleidingsinitiatieven is dus niet denkbeeldig. Een debat tussen de verschillende actoren dringt zich op.'

Mijnheer de minister, we verwachten dat u de problematiek van de gesplitste vormingsprogramma's concreet zult oplossen, en dat u met uw federale collega gesprekken zult voeren over een overheveling naar de gewesten. Die overheveling is echter slechts één aspect van de problematiek. We wensen ook dat u impulsen zou geven aan de federale overheid voor de activering van de werkloosheidsuitkeringen. De opleidingsstrategie is daar sterk mee verbonden.

Twee punten uit uw beleidsnota wil ik extra onderlijnen. U hebt gesproken over de stempelcontrole. Het is uw visie dat voor werklozen die een nieuwe studierichting willen volgen of zelfs opnieuw willen gaan studeren, de stempelcontrole moet worden afgeschaft. Vooral mensen van 45 tot 50 jaar die behoefte hebben aan een hernieuwde opleiding, moeten daar de kans toe krijgen. Op dit ogenblik is er alleen vrijstelling van stempelcontrole voor oplei-

Laverge

dingen in knelpuntberoepen. Uw visie is dan ook heel constructief.

U pleit ook voor een vrijstelling van patronale bijdragen voor bedrijven die een inspanning willen doen voor opleidingen. Dat is vernieuwend. U moet daarover wel onderhandelen met uw federale collega. Het zou een extra stimulans zijn voor opleidingen in de bedrijven.

Vervolgens wil ik het hebben over de sociale economie, waarover veel gepraat en waarvan veel verwacht wordt. Het gaat om een visie waarover ook tijdens de vorige legislatuur vele gesprekken werden gevoerd. Onze bezorgdheid gaat daarbij vooral uit naar de doelstelling van deze economie waarvoor, zoals duidelijk in het regeerakkoord gestipuleerd, grote inspanningen zullen worden geleverd. Zo is er sprake van 7.500 bijkomende jobs in de sociale en beschutte werkplaatsen en in de invoegbedrijven, en van nog eens 7.500 bijkomende arbeidsplaatsen in het kader van de doorstromingsprojecten.

Wat mij enigszins in de nota verrast, is dat het HIVA het heeft over een potentiële doelgroep van circa 45 à 50.000 eenheden. Kan de minister mij zeggen of die circa 50.000 eenheden wel passen in die sociale economie? Dat aantal lijkt me bijzonder hoog. Dit zou betekenen dat de 15.000 in het regeerakkoord opgenomen arbeidsplaatsen onvoldoende zouden zijn. Ik betwijfel dan ook dat de HIVA-normen voldoende overeenstemmen met de normen die in het regeerakkoord werden vastgelegd voor de criteria om in aanmerking te komen voor het sociaal systeem.

Mijnheer de minister, u zult ook stimuli moeten geven en faciliteiten moeten inbouwen om deze sociale economie de nodige levenskansen te geven. U mag immers niet uit het oog verliezen dat zij met een handicap vertrekken. Deze handicap moet worden overwonnen of weggenomen om in het economisch circuit te kunnen functioneren. We zijn bereid om voor dergelijke initiatieven een vorm van subsidiëring of loonkostvermindering te geven, maar vragen daarbij wel dat wordt toegezien op het vermijden van concurrentievervalsing en het creëren van functies met onvoldoende doorstromingsmogelijkheden.

We hebben reeds in de vorige kabinetsperiode herhaaldelijk benadrukt dat het niet voorzien in doorstromingskansen de vooropgezette doelstellingen van meet af aan onmogelijk maakt. Helaas blijken

nogal wat organisaties uit de sector zich conservatief op te stellen door die mensen te behouden in plaats van hen door te laten stromen. We zijn er ons wel van bewust dat doorstroming niet altijd mogelijk is, maar toch staan we erop dat alle kansen worden benut om te voorzien in een maximale doorstroming naar de reguliere markt. Dat is precies de opzet van deze sociale economie, en biedt bovendien aan anderen de kans hun intrede te doen in de sociale economie met het oog op een latere doorstroming naar de reguliere arbeidsmarkt. Ik vraag dan ook met aandrang aan de minister erop toe te zien dat er in de structuren van de sociale economie geen sprake is van vastroesting, wat grotendeels kan worden verklaard door de conservatieve houding van deze sector.

Deze sociale economie brengt mij tot een onderwerp dat hier nauw mee samenhangt, namelijk het verantwoord ondernemerschap. Beide punten vormen als het ware een eenheid. Niemand zal ontkennen dat de ondernemers van vandaag niet meer dezelfde zijn als die van gisteren. Zij zijn er zich thans sterk van bewust dat zij een sociale rol in de maatschappij te vervullen hebben. Wij zijn dan ook bereid samen met hen mee te werken aan het streven naar een evenwicht tussen de maatschappelijke, sociale, ecologische én economische doelstellingen voor de volgende eeuw.

Graag had ik ook nog even uw aandacht gevraagd voor de persoonsgebonden diensten, waaronder huishoudelijke hulp, kinderopvang en thuishulp. Ik heb er in de commissie reeds voor gepleit om die uit de grijze zone te halen. Als het juist is dat 30.000 mensen in die grijze sector werken, is het hoogstnoodzakelijk dat wij een oplossing uitwerken waardoor zij in het normale arbeidscircuit terecht kunnen. Er moeten herschikkingen gebeuren, zaken moeten worden herzien en er moeten vernieuwingen komen. Bij het lezen van de beleidsnota kreeg ik de indruk dat daarover een grote openheid bestaat.

Wij vragen in de eerste plaats om een optimalisering en een doorlichting van de PWA's. We zijn heel bezorgd over dit systeem. De PWA's werden waarschijnlijk met een goede bedoeling opgericht, maar hierdoor komen mensen terecht in een systeem waarbij bij- en herscholing worden geblokkeerd. Het moet ons doel zijn om mensen via bij- en herscholing zo groot mogelijke kansen te bieden. Dit wordt ook door de OESO bepleit. Door de PWA-formule is een groot aantal mensen niet meer beschikbaar voor die bij- en herscholing. Onze fractie vraagt daarom een grondig onderzoek naar het effect van de PWA's.

Laverge

We willen in de tweede plaats opnieuw de discussie aangaan over de invoering van de dienstencheques. Als we die grijze zone willen wegwerken, moeten we immers terugvallen op de cheques. Ten derde moeten we onderzoeken of geen stimuli kunnen worden gevonden voor de regulering van de grijze sector door een onderzoek van de fiscale aftrekbaarheid.

Mijnheer de minister, uit diverse persartikelen weet ik dat u bereid bent om een aantal actoren in de dienstensector te betrekken. De uitzendkantoren zijn vragende partij om terzake een aantal initiatieven te nemen. Uiteraard zullen afspraken moeten worden gemaakt om de kosten te drukken, want aan de huidige kostprijs zal de poging om mensen uit het grijze circuit te overtuigen tot een overstap naar het reguliere circuit, niet veel succes hebben.

Mijn laatste punt gaat over de link tussen werkgelegenheid en onderwijs. In onze maatschappij is het permanent leren en het levenslang leren erg belangrijk. De jongeren moeten daar reeds toe worden aangezet vanop de schoolbanken. In Vlaanderen kampen we op het vlak van de samenstelling van de populatie met een aantal handicaps. Ik verwijs naar de VEV-nota waarin staat: 'in vergelijking met de sterke Europese regio's is Vlaanderen meer behoudsgezind, minder leergierig, minder open voor verandering, minder communicatief.' Dat is een harde uitspraak, maar hoe kunnen we hieraan iets doen? Het is duidelijk dat we via het onderwijs moeten proberen om een veranderingsproces op gang te trekken.

Ik ben blij dat u en minister Vanderpoorten samen bezig zijn met de ideeënvernieuwing in het onderwijs en het ondersteunen en ontwikkelen van het technisch en beroepsonderwijs. Ik wens u een prettige samenwerking toe. Het doel van de werkgelegenheid bereiken, begint immers aan de basis. Het is zeer belangrijk om via het onderwijs reeds de accenten te leggen voor een actief werkgelegenheidsbeleid. Dit doel beantwoordt ook aan de Europese richtsnoeren, waarin duidelijk staat dat de problematiek van het onderwijs sterk moet worden verbonden aan een werkgelegenheidsvisie en een economisch beleid. Ze kunnen niet naast elkaar bestaan.

Ik wens te benadrukken dat we vernieuwende initiatieven moeten uitwerken waardoor het samenwerkingsmodel tussen uw departement en het departement Onderwijs wordt uitgebreid. Er komen

nog steeds te veel jongeren na achttien jaar onderwijs op de arbeidsmarkt terecht met een tekort aan sociale vaardigheden en kennis. In die zin is positieve actie nodig. De band tussen onderwijs, werkgelegenheid en bedrijfsleven moet worden aangehaald. Ik pleit voor een gestructureerd overleg tussen de diverse actoren. Onder andere via stageplaatsen voor jongeren kan een nauwer contact tussen bedrijfsleven en onderwijs tot stand komen. We vragen een geïntegreerd beleid ter bevordering van de werkgelegenheid.

Zorg voor doorzichtige en niet-overlappende maatregelen, mijnheer de minister. Er is niets zo ontgoochelend als mistige werkgelegenheidsmaatregelen. Veel goedbedoelde maatregelen worden door de bedrijven niet aanvaard omdat ze ondoorzichtig zijn en administratief loodzwaar wegen. Probeer met uw federale collega een gesprek aan te knopen over de aflijning van federale en gewestelijke bevoegdheden. We vragen dit niet om een gevecht uit te lokken, maar in het belang van de werkgelegenheid. (*Applaus bij de VLD, de SP, AGALEV en VU&ID*)

De voorzitter : De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer Frans Wymeersch (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, ik zal proberen in een twintigtal minuten een tekst te ontleden die we twee maanden geleden ontvingen. De minister en zijn kabinet hebben 6 maanden tijd gehad om deze nota van ruim 200 bladzijden af te leveren. Het is niet mijn taak om in extenso op elk punt in te gaan, en dat zal ook niet mogelijk zijn. Mijnheer de minister, in uw beleidsnota werkgelegenheid staan ongetwijfeld een aantal achtenswaardige zaken waarin we onze visie kunnen terugvinden. Het zou overigens erg zijn, als er niets in stond waarmee we het eens kunnen zijn.

We mogen vooraf toch even de discussie aangaan om uit te maken of het nu gaat om een beleidsnota Werkgelegenheid dan wel om een beleidsnota Tewerkstelling. Werkgelegenheid impliceert in feite het creëren van een ruimer kader waarbinnen de werkgelegenheid op een natuurlijke manier zichzelf kan bevorderen en bevorderd kan worden. Concreet betekent dit het stimuleren en dirigeren van een aantal omgevingsfactoren zoals ruimtelijke ordening, mobiliteit, leefmilieu, onderwijs en vorming. De belangrijkste omgevingsfactor is de kostprijs van de arbeid. Dit is in de vorige legislatuur op aanbrengen van de oppositie geregeld aan de orde geweest. Dit behoort echter volledig tot de federale bevoegdheden waar u en wij, sommigen zul-

Wymeersch

len dit jammer vinden, geen vat op hebben. Eigenlijk zou de titel 'minister van Tewerkstelling' u nog altijd beter staan dan 'minister van Werkgelegenheid'. Uw bevoegdheden of die van de Vlaamse regering hebben immers meer te maken met onmiddellijke tewerkstelling dan met het creëren of verbeteren van de omgevingsfactoren.

De beleidsnota die u hebt ingediend, is eigenlijk omgekeerd evenredig met de onmiddellijke bevoegdheden waarover u beschikt, zeker wat de kostprijs van de arbeid betreft. Voor de rest hebt u een coördinerende taak, bijna een toezichtstaak op de bevoegdheden van uw collega's van de Vlaamse regering. U moet erop toezien dat zij bepaalde initiatieven nemen die de tewerkstelling in Vlaanderen zouden kunnen bevorderen.

In uw beleidsnota benadrukt u vier strategische doelstellingen. Als eerste punt stipt u het verhogen van de tewerkstellingsgraad aan. U zegt dat dit vooral dient te gebeuren binnen de reguliere economie. Dit is uitgerekend de sector waarop wij het minste vat hebben. Ze hangt af van externe factoren en van de economische conjunctuur, die in een Europese context en zelfs in een wereldcontext moet worden beschouwd. Ook de Europese regelgeving en de federale wetgeving moeten we mee bekijken. U hebt daarmee misschien wel enig contact, maar u hebt er des te minder over te zeggen.

U schetst een duidelijk probleem als u zegt dat er op dit ogenblik een steeds latere instroom is van mogelijke participanten aan de arbeidsmarkt. Dit klopt, want nog steeds studeert men nu langer dan vroeger het geval was. Bovendien gebeurt de uitstroom vroeger en werken mensen minder lang. Mensen gaan vervroegd met pensioen en brugpensioen. Dit brengt mee dat de werkloosheidsgraad in de loop van de voorbije decennia is gedaald. Echte middelen om de werkzaamheidsgraad te verhogen op korte termijn hebt u niet in handen, omdat u geplaagd wordt door externe factoren. Bovendien moet u daarover minstens met uw federale collega's overeenkomen.

Een tweede doelstelling is de participatie van de ondervertegenwoordigde bevolkingsgroepen. De kloof wordt steeds groter, zoals in Vlaanderen en elders de kloof tussen arm en rijk groter wordt. Dit is een belangrijke taak, ongeacht welke meerderheid welke regio op een bepaald ogenblik bestuurt. Eén van de middelen daartoe is op korte termijn de sociale bijdragen naar omlaag te brengen, en vooral voor de werkgevers. Zeker in verband met

de latere instroom en de vroegere uitstroom kan de categorie van 50-plussers die gedurende een heel leven praktijkervaring hebben opgedaan in het bedrijfsleven en die nu aan het einde van hun loopbaan zijn gekomen, een zeer belangrijke taak krijgen. Ze kunnen worden ingeschakeld in de opleiding op het terrein zelf en in het bedrijfsleven in het algemeen om jonge mensen die niet echt praktijkgericht zijn opgeleid, op te vangen. Het moet mogelijk zijn een toegeving te doen en de sociale bijdragen bij te sturen. Ook wat dat betreft, zult u overleg moeten plegen met uw federale collega's.

Mijnheer de minister, uw derde strategische oogmerk is de kwaliteit van de arbeid verbeteren. De arbeidsinhoud betekent volgens u dat iedereen op zijn eigen niveau zou moeten werken. Dit mag echter niet betekenen dat het niveau van de arbeid naar omlaag wordt gehaald op maat van de werknemer die zich aanbiedt. Het inhoudelijke niveau van de werknemer moet worden verhoogd op maat van de geboden arbeid. Dit is voor ons evident.

De combinatie arbeid-gezin-vrije tijd is volgens u – niet onterecht – moeilijk voor de gezinnen. Men mag de wereld echter niet op zijn kop zetten. De voorbije twee decennia worden we geconfronteerd met gezinnen bestaande uit tweeverdieners. Dit is nodig om financieel rond te komen of om extra luxe te kunnen verwerven. Het laatste gebeurt grotendeels onder druk van de buitenwereld. Het valt op dat het gezin met tweeverdieners op dit ogenblik meer een meer wordt afgespiegeld als het ideaalbeeld. Dat is voor ons echter niet zo. Ook het gezin waar maar één persoon buitenshuis werkt, is dat niet. Toch moeten we ervoor zorgen dat gezinnen met slechts één inkomen worden gesteund. In die zin zijn meer investeringen nodig in de toekomst en de opvoeding van de kinderen. De opvoedende taak van het gezin vormt de eerste basis voor de latere inzichten van de kinderen, voor het onderwijs en voor hetgeen daarop volgt. Hier is een belangrijke taak weggelegd voor de Vlaamse overheid.

Men heeft het over het 'opgebrand gevoel'. Ontegensprekelijk zijn er een aantal mensen in onze samenleving met zo een gevoel. Mensen die zich meer dan één zaak in ons maatschappelijk bestel aantrekken – en dat geldt voor de meesten onder ons – weten dat wie eigenlijk geen tijd overheeft, altijd tijd vrij maakt om nog iets bij te doen. Wie daarentegen tijd te veel heeft, blijkt nooit tijd te hebben om een job op gelijk welk terrein te doen. Dat is een realiteit die we onder ogen moeten zien.

Wymeersch

Uw vierde strategische doel is de individuele en maatschappelijke ontplooiing van allen. U beschouwt het menselijk kapitaal als de belangrijkste Vlaamse grondstof. Dat is terecht. En ik zal hier niet het debat van enkele jaren geleden opnieuw voeren. Toen heeft men andere Vlaamse grondstoffen die van primordiaal belang zijn, afgestoten. Maar in uw opsomming van de kwaliteiten van dat menselijk kapitaal vermeldt u niet de werkkraft en de inzet van de Vlaamse bevolking. U hebt het wel over de culturele diversiteit, die een belangrijke verrijking voor Vlaanderen en een troef voor de tewerkstelling zou zijn. Kunt u in uw antwoord eens uitleggen waarom dat zo is ?

In de tekst hebt u het over enkele groeisectoren waarin u de volgende jaren actief wilt optreden : leefmilieu, ruimtelijke ordening, openbare werken, social-profitsector. Dat is terecht. Maar met één punt heb ik het moeilijk : u schrijft dat de overheid het voorbeeld moet geven, en dat de bevolkingssamenstelling ook in het werknemersbestand van de overheid moet worden weerspiegeld. Dat moet, om bepaalde vooroordelen te kunnen wegwerken. Volgens mij mag men van elke werknemer – welke functie hij ook uitoefent – verwachten dat hij kwaliteitsvolle arbeid levert. Dat is voor elk werkloosheidsniveau zo. Niet de zogenaamde rijkdom van de bevolkingssamenstelling kan het criterium bij aanwervingen en afdankingen zijn. Als u dat toch hanteert, loert het gevaar van de positieve discriminatie. Dat bedreigt de kwaliteit van de arbeid.

U wilt werken aantrekkelijk maken. Ik zou zeggen : wie niet ? In de tekst hebt u het over de nepstatuten, die al verscheidene keren ter sprake zijn gekomen. De tewerkgestelden in nepstatuten, en dan vooral de DAC'ers, bevinden zich in een moeilijke situatie. In het regeerakkoord, en ook in een verklaring nadien, hebt u beloofd om dit probleem tegen 2001 op te lossen. In een antwoord op een vraag van de heer Laverge hebt u gezegd dat de bal aan het rollen is. Er wordt goed overlegd. We hopen tegen het einde van het jaar ook op het terrein een verandering ten goede waar te nemen. Ik herhaal dat misschien uitentreuren, maar deze mensen zitten vast. Ze hebben geen promotiemogelijkheden, hoewel ze dikwijls de taken van hoger gekwalificeerd personeel uitvoeren. Ze komen voor regulier werk niet in aanmerking, want ze worden min of meer als werklozen beschouwd, hoewel ze werken. En ze komen niet in aanmerking voor een hele reeks jobs omdat de werkgevers premies krijgen als ze daarvoor werklozen aanwerven. Deze discriminaties moeten worden wegge-

werkt. Begin volgend jaar moeten deze nepstatuten de wereld uit.

U zegt dat de jobinhoud moet worden aangepast aan de mogelijkheden van de werknemer. Men mag noch te hoog, noch te laag rekruteren. U pleit voor goede arbeidsverhoudingen tussen de werkgever en de werknemer. U bewandelt daarbij een pad dat we een aantal jaren geleden reeds naar voren hebben geschoven vanop deze tribune. De tijd van het conflictmodel en de klassenstrijd is definitief voorbij. In heel wat bedrijven wordt op dit ogenblik, en met succes, het overlegmodel toegepast in de relatie tussen werkgevers en werknemers. Dat is echter alleen mogelijk in kleine en middelgrote ondernemingen waar er daadwerkelijk contact is tussen beide partijen.

We zijn het er volledig mee eens dat het verlagen van de werkloosheidsuitkering en het beperken ervan in de tijd onaanvaardbaar is. Hoewel bepaalde regelgevingen dit impliceren, doet het ons enorm veel genoegen dat u hier afstand van neemt. Natuurlijk blijft er een categorie werkonwilligen bestaan waaraan in de toekomst bijzondere aandacht moet worden besteed. Voor die groep moeten specifieke maatregelen worden uitgewerkt.

U pleit ook voor een selectieve verlaging van de werknemersbijdrage, hoewel dit niet tot uw behoort. Toen we een aantal jaren geleden van hieruit dezelfde oproep lanceerden om dit onderwerp bespreekbaar te maken, verweet de SP ons demagogie. Vandaag stel ik echter vast dat de werknemersbijdrage, zij het op een schoorvoetende en selectieve manier, wordt verlaagd. Daarbij bestaat natuurlijk het risico dat de laagste categorie inzake de nettoverloning de iets hoger verlonde werknemerscategorie zal inhalen, wat een gevaar inhoudt voor de onderlinge relaties tussen de werknemers.

Kinderopvang bevordert de toetreding van de vrouw tot de arbeidsmarkt. Er is inderdaad nood aan meer kinderopvang, en in het bijzonder aan meer kwalitatieve kinderopvang. Er is ook nood aan ondersteuning van privé-initiatieven op dit vlak. Bovendien zou dit de werkgelegenheid stimuleren in de brede zin van het woord. We durven er echter voor pleiten een aantal mensen, zowel mannen als vrouwen, gewoon van de arbeidsmarkt te schrappen en ze dan wel op een degelijke manier te verlonen voor een opvoedende taak binnen het gezin. Ze leggen de basis van de bredere opvoeding van hun kinderen met het oog op de verdere doorstroming naar studies en naar de arbeidsmarkt. Op die manier worden een aantal plaatsen op de ar-

Wymeersch

beidsmarkt vrijgemaakt. Bovendien betekent het een meeropbrengst voor de sociale zekerheid, voor de tewerkstelling en voor de economie in het algemeen.

De heer Laverge heeft overschot van gelijk wanneer hij stelt dat het onderwijs een belangrijke bouwsteen is om een kwalitatieve tewerkstelling in de toekomst verder uit te bouwen. Onze fractie is altijd voorstander geweest van een degelijk, kwalitatief hoogstaand onderwijs. Bovendien hebben we steeds gepleit – en dat doen we eigenlijk nog altijd – voor een herinvoering van het klassieke onderwijs of het type 2-onderwijs. Wij stellen vast dat in de praktijk ook het technisch onderwijs vaak de evoluties op de arbeidsmarkt achterna holt. Er loopt een en ander mank binnen het beroepsonderwijs en binnen het systeem van de leercontracten. Jonge mensen met een leercontract stellen geregeld vast dat hun leraren afwezig zijn bij de theoretische sessie, of dat zij worden ‘misbruikt’ door een occasionele werkgever. Op die manier worden ze niet gemotiveerd om zich een weg vooruit te banen. Dit systeem moet dan ook worden gehervormd zodat het van deze jonge mensen zelfstandigen, en later ook werkgevers, kan maken. Ik denk dat we dit systeem van leercontracten opnieuw moeten bekijken en het beter moeten onderbouwen. We moeten het technisch onderwijs meer in contact brengen met de ondernemingen en de bedrijfswereld. We moeten korter op de bal spelen zodat het onderwijs opnieuw weet waarover het spreekt en mensen kan afleveren die min of meer ernstig zijn voorbereid op hun intrrede op de arbeidsmarkt.

Een discussie die ik evenmin uit de weg wil gaan betreft de taak van de overheid tegenover de bedrijfswereld inzake het al dan niet verlenen van overheidssteun. Het gaat dan niet enkel om bedrijven en sectoren in moeilijkheden. De overheid heeft nog een actieve rol te spelen op het economisch terrein. De overheid, of het nu de Vlaamse is of een andere, moet nog altijd de mogelijkheid en de nodige armslag hebben om actief en effectief te kunnen ingrijpen in sectoren en bedrijven die het waard zijn om behouden te blijven. Daartoe moet men bepaalde maatregelen kunnen nemen. De overheid moet in staat zijn zelf te bemiddelen, zelf naar eventuele kandidaat-overnemers te zoeken en te helpen met eventuele overbruggingskredieten zodat niet alleen een zekere economische activiteit wordt bewaard maar ook de nodige tewerkstelling.

Wat de taak van de overheid betreft om onmiddellijk tewerkstelling te creëren, valt het me op dat ook in dit regeerakkoord en in deze beleidsnota weinig wordt verwezen naar de uitvoering op korte termijn van een aantal noodzakelijke, toekomstgerichte infrastructuurprojecten. Die infrastructuurprojecten kunnen en zullen de mobiliteit verbeteren. Die verbetering zal op zich ook gevolgen hebben voor de kwalitatieve inhoud van de arbeid. Door het uitwerken van en het investeren in ernstige infrastructuurprojecten en door het stimuleren van bouwprojecten, ook in de woningbouw, kan en zal de overheid zelf een aantal tewerkstellingsstimuli geven. Deze inspanning kan bij wijze van sneeuwbal effect een verdere ontwikkeling van de arbeidsmarkt stimuleren.

Tot slot betreur ik dat de heer Laverge vandaag niet dezelfde taal heeft gesproken als enkele jaren geleden. Toen heeft hij vanuit de VLD duidelijk gesteld dat Vlaanderen niet over echte hefboomen beschikt om een ernstige eigen economische en tewerkstellingspolitiek te voeren. Zowel de fiscale als de parafiscale druk ligt in Vlaanderen enorm hoog. We gaan gebukt onder een overkoepelend Belgisch systeem, waarbinnen ons lot, omwille van een misplaatste solidariteit aan een ander landsdeel, is gekoppeld. Dit andere landsdeel verschilt volledig van Vlaanderen op het vlak van filosofie, mentaliteit en arbeidsmarkt. Zo ligt bijvoorbeeld het percentage tewerkgestelden in overheidsdienst aan de andere kant van de taalgrens veel hoger dan in Vlaanderen.

We moeten durven erkennen dat onze manier van werken en onze mentaliteit de laatste jaren steeds meer uit elkaar groeien. We zullen uiteindelijk niet enkel naar een eigen fiscaal en parafiscaal apparaat moeten overstappen, maar ook naar een eigen sociale zekerheid. Op dat moment zullen een aantal bijdragen op een niet-selectieve manier kunnen worden verlaagd. Deze verlaging van de bijdragen moet zowel bij werknemers als bij werkgevers worden gerealiseerd. Ik vind het dan ook eigenaardig dat de heer Laverge dit vandaag niet naar voren heeft gebracht.

Zolang we deze echte hefboomen voor onze economische ontwikkeling en voor onze sociale ontwikkeling niet in eigen handen hebben, kunnen wij wel over tewerkstelling praten, maar zullen we nooit een ernstig en gezond werkgelegenheidsklimaat bewerkstelligen. Vlaanderen zal in dat geval afhankelijk blijven van externe factoren. Wij Vlamingen, zijn echter wijs, rijp, gezond en verstandig genoeg om nu het heft in eigen handen te nemen en om

Wymeersch

zelf te doen wat we goed kunnen. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Voorhamme heeft het woord.

De heer Robert Voorhamme (*Op de tribune*) : Zoals de heer Laverge daarnet al heeft gezegd, benadrukt ook deze beleidsnota de centrale doelstelling van deze regering, namelijk het streven naar een actieve welvaartsstaat. Volgens ons blijft de economische participatie tot nader order het sleutelement in de verwezenlijking van een groter en een duurzaam maatschappelijk welzijn. Deze economische participatie betekent tewerkstelling. Dit is volgens ons ook de sleutel van de hele actieve welvaartsstaat.

Een aanzienlijke toename van de werkzaamheidsgraad blijft bijgevolg ons doel. We moeten er echter voor zorgen dat die toename op een evenwichtige basis gebeurt. De werkzaamheidsgraad moet vooral worden verhoogd bij die groepen waar hij nu manifest te laag ligt. Dan gaat het over oudere werknemers, lagergeschoolden, vrouwen en allochtonen. Dat betekent eveneens dat de hogere werkzaamheidsgraad op een draaglijke en evenwichtige manier moet worden gerealiseerd. Er moet dus meer evenwicht zijn tussen een betere economische participatie en een betere maatschappelijke participatie. Op de huidige Vlaamse arbeidsmarkt is er een leeftijds categorie, de 25- tot 45-jarigen, waarbij een toename van de werkzaamheidsgraad me geen goed idee lijkt.

Natuurlijk kan het Vlaamse beleid inzake de arbeidsmarkt niet haaks staan op internationale trends. Het zou onze ambitie moeten zijn dat de Vlaamse overheid een pioniersrol kan spelen in internationale trends, dat het in de toekomst de nu vaak geciteerde Nederlanders en Denen zijn die in Vlaanderen komen kijken hoe de trends worden gezet, in plaats van andersom. De beleidsnota die nu voorligt biedt daar duidelijk een basis voor.

In dat licht is het ook verkeerd het Vlaamse arbeidsmarktbeleid te laten opsluiten in de enge Vlaamse bevoegdheden. We vinden nog steeds – en het staat ook in het regeerakkoord – dat het beter zou zijn een aantal bevoegdheden gewoon over te hevelen. Dan gaat het vooral om aspecten die eigenlijk deel uitmaken van de Vlaamse bevoegdheden, zoals alles wat te maken heeft met opleiding : betaald educatief verlof, industrieel leerlingentwezen, enzovoort. Bovendien moet het federale ar-

beidsmarktbeleid systematisch worden afgestemd op Vlaamse beleidsinitiatieven in plaats van andersom. Subsidiariteit lijkt me een essentiële regel voor het ontwikkelen van een efficiënt arbeidsmarktbeleid. Het is gelukkig ook de rode draad in deze beleidsnota. Wat wij vragen is federaal respect voor deze logica. Dat betekent dat de initiatieven van onderuit komen en van bovenaf worden ondersteund, niet andersom. Dit temeer omdat ik ervan overtuigd ben dat het arbeidsmarktbeleid in de toekomst alleen maar aan belang kan winnen voor de sociaal-economische ontwikkeling. Schaarste inzake grondstoffen of kapitaal is niet langer de dominerende factor in onze economische ontwikkeling, zeker niet de schaarste aan kapitaal. Wat we de laatste tijd beleven toont aan dat het kapitaal er veeleer in overvloed is. Dat is ook logisch aangezien steeds minder spaarvermogen wordt weggezogen door het overheidstekort. Aan de hand van de huidige evolutie kunnen we vaststellen dat de schaarse factor in de economie in de toekomst de factor arbeid zal zijn : arbeid zal dus eveneens de dominerende factor worden in de economie. Het belang van het arbeidsmarktbeleid zal dus zeker toenemen.

In dat kader ben ik het niet eens met de invulling die het VEV geeft aan de rol van de overheid op de arbeidsmarkt. Het VEV ziet die rol nog te eng als het laten samenkomen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en het kwalitatief afstemmen van het arbeidsaanbod op de vraag. Ten onrechte zwijgt het VEV over het afstemmen van de vraag naar arbeid op het aanbod. De paradox van de huidige arbeidsmarkt is niet alleen het gevolg van kwalitatieve gebreken van werkzoekenden – wat weliswaar een rol speelt -, maar het is ook en in toenemende mate het gevolg van de mate van aantrekkelijkheid van de geboden jobs. Die aantrekkelijkheid is een kwestie van arbeidsvoorwaarden. Het gaat dan niet enkel om het loonniveau. Het gaat steeds meer ook om kwalitatieve elementen, die te maken hebben met arbeidstijden, flexibiliteit op werknemersmaat, betrokkenheid van werknemers en 'employability'. Het gaat dus ook om een opleidingsaanbod dat via de ondernemingen wordt georganiseerd. Daarom onderschrijven ook wij het verband dat in deze beleidsnota uitdrukkelijk wordt gelegd tussen arbeidsmarktbeleid, werkgelegenheidsbeleid en verantwoord ondernemerschap. Naar aanleiding van de beleidsnota Economie zal ik daar nog uitvoerig op terugkomen. Nu wil ik al zeggen dat de wijze waarop de jobcreatie wordt ingevuld, een essentiële factor wordt in het kader van een beleid van duurzame economische ontwikkeling.

Ik wil van de resterende tijd gebruik maken om nog een vijftal klemtonen te leggen met het oog op

Voorhamme

de verdere vertaling van de beleidsnota naar een concreet beleid. De heer Mahassine zal uitvoerig ingaan op de aspecten van discriminatie op de arbeidsmarkt.

Ondanks het feit dat er blijkbaar voldoende jobs zijn, blijven we er gelukkig van uitgaan dat het creëren van werkgelegenheid een prioritair actieterrain is en blijft: we moeten jobs blijven creëren. De klemtoon uit de beleidsnota – die we onderschrijven – is dat die werkgelegenheid vooral moet worden ontwikkeld in de reguliere economie. Dit hangt samen met de nieuwe behoeften in de veranderende samenleving.

We moeten er dan wel de klemtoon op leggen dat het niet de rol van de overheid is om zelf werkgever te spelen voor al die activiteiten. Integendeel, de rol van de overheid is in de eerste plaats het ontsluiten van die nieuwe diensten door in te werken op de kosten – vooral de arbeidskosten –, door het zichtbaar maken van de nieuwe behoeften, door werknemers naar die nieuwe diensten te leiden en door het stimuleren van nieuwe initiatieven in de privé-sector. Het organiseren van de activiteiten zelf moet zo veel mogelijk binnen de reguliere sector zelf plaats kunnen vinden. Uiteraard moeten we er wel rekening mee houden dat een aantal van die activiteiten ook in de toekomst zullen blijven thuishoren bij de typische overheidstaken.

Ik kom nu bij een tweede klemtoon. Het is een internationale trend dat inzake arbeidsmarktbeleid de lokale arbeidsmarkten de enige realiteit vormen waaruit kan worden gewerkt, zowel op het vlak van de vraag naar arbeid als op het vlak van het aanbod van arbeid. Wat de arbeidsmarkt betreft, zijn centrale beleidsniveaus meestal fictieve niveaus, die niet overeenstemmen met de realiteit. Het is dus vanzelfsprekend dat wie het efficiëntst weet in te spelen op de lokale arbeidsmarkten, ook het efficiëntste arbeidsmarktbeleid zal ontwikkelen.

De logica van decentralisatie die in de beleidsnota wordt ontwikkeld, lijkt me essentieel voor het toekomstige arbeidsmarktbeleid. In die logica spelen de lokale werkwinkels een heel belangrijke rol. Daarom vragen we de regering om daarvoor, bij de uitvoering van deze beleidsnota, in de nodige middelen te voorzien. Vooral met de gemeenten moeten daarover duidelijke overeenkomsten worden afgesloten. Ze moeten zich ervan bewust worden dat ze in de toekomst een veel belangrijker rol op de arbeidsmarkt te vervullen hebben dan in het verleden ooit het geval is geweest.

In dit verband is het goed dat, zowel de minister van Werkgelegenheid als de minister van Economie, denken aan een meer geïntegreerde structurering van de STC's en de zogenaamde streekplatformen.

Een derde klemtoon leg ik bij de VDAB, waar de jongste tijd een en ander om te doen is geweest. We onderschrijven de stelling van de minister dat de VDAB in de toekomst zodanig moet worden gestructureerd dat de regiefunctie duidelijk wordt gescheiden van de actorfunctie. Daar zijn redenen genoeg voor. De regiefunctie van de VDAB zal immers veel belangrijker worden. Er zal meer dan ooit behoefte zijn aan snelle communicatie, informatieverstrekking over de arbeidsmarkt, kwaliteitsbewaking, en coördinatie van het arbeidsmarktbeleid. De actorfunctie daarentegen zal meer en meer een kwestie worden van specialisatie, van inspelen op bepaalde niches, van doelgroepen, en van onderdelen van de arbeidsmarkt.

Het zou pretentieus zijn dit alles te willen blijven vatten in een enkele organisatiestructuur. De creativiteit en het initiatief van diverse betrokkenen moet volop kunnen worden uitgespeeld. Dat kan alleen maar het arbeidsmarktbeleid ten goede komen.

Volgens ons moet er dus een scheiding komen tussen de regiefunctie enerzijds, en de actorfunctie anderzijds. We zijn er voorstander van dat er bij die actorfunctie een duidelijke scheiding zou ontstaan met de zogenaamde meritdiensten van de VDAB, die best op een marktconforme manier zouden worden georganiseerd. Daardoor kunnen, vaak terecht maar ook onterechte, verwijten over oneerlijke concurrentie worden vermeden. Op die manier zouden de privé-actoren op de arbeidsmarkt ook op een veel geloofwaardiger manier bij het beleid betrokken kunnen worden.

De voorzitter : De heer Moreau heeft het woord.

De heer André Moreau : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik hoor dit graag zeggen. De VDAB heeft een dubbele functie. Enerzijds is dat de regisseursrol. U beklemtoont terecht dat die moet vergroten. Ik hou echter mijn hart vast als het over de rol van actor gaat. De VDAB dreigt als VOI te zelfstandig te worden. De minister moet erover waken dat die actorfunctie niet meer en meer wordt uitgebreid. De VDAB zou daardoor immers het beleid mee in handen houden, zodat de minister er geen greep meer op heeft. De VDAB zou de concurrent van de privé-actoren kunnen worden.

De heer Robert Voorhamme : Ik heb er niets op tegen dat de VDAB voor een aantal activiteiten een concurrent wordt van privé-bedrijven, op voorwaarde evenwel dat die concurrentie op een faire wijze wordt gevoerd. Ik heb er ook geen enkel probleem mee dat de overheid voor bepaalde activiteiten zelf op een marktconforme manier te werk gaat. Dit is trouwens voor de markt zelf niet altijd slecht, iets wat in andere sectoren reeds werd bezwezen.

Mijns inziens biedt de toekomst nog ruimschoots de tijd om uit te weiden over de verhouding tussen het beleid, de regering, de administraties en de VOI's waarvan de VDAB – die wellicht geherstructureerd zal moeten worden – een heel belangrijke is. Het zou niet helemaal correct zijn om op basis van het geïsoleerde dossier van de VDAB die discussie hier nu aan te gaan.

De vierde klemtoon behelst de aandacht die moet worden besteed aan de vereenvoudiging en onderlinge afstemming van de diverse werkgelegenheidsmaatregelen, een punt dat ook reeds door de heer Laverge werd aangehaald. Dit is mijns inziens heel belangrijk in het licht van het beleid van decentralisatie die een specialisatie en creativiteit op het terrein mogelijk moet maken en waarbij transparantie en eenvoud van de regelgeving noodzakelijk is, zo niet vindt de kat haar jongen er niet in terug.

Er wordt hier veel gesproken over de rol van de VDAB, maar ik wens de minister eraan te herinneren dat er de jongste jaren ook een steeds grotere rol werd toebedeeld aan de administratie Werkgelegenheid. Er circuleren vaak klachten over bepaalde aspecten van het beleid dat bij de VDAB wordt gevoerd, maar ook de administratie Werkgelegenheid schiet vaak tekort inzake transparantie. Op tal van initiatieven, op het vraaggerichte opleidingsbeleid of op het pakket van – vooral Europese – middelen waarbij contracten met derden worden afgesloten, hebben we nauwelijks zicht. Collega's, ik stel voor dat u eens zou proberen aan deze administratie een concrete vraag te stellen over de doelgroepen, het aantal middelen dat wordt besteed, de criteria die worden gehanteerd en het al dan niet bereiken van de doelstellingen met de ingezette resultaten. U zult zelf kunnen vaststellen dat een duidelijk antwoord niet altijd evident is. Ik pleit dan ook niet alleen voor duidelijkheid over de structuur van de VDAB, maar ook over de rol van de administratie Werkgelegenheid en de transparantie die deze moet naleven.

De voorzitter : De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Mijnheer Voorhamme, u had het over democratie en inspraak voor de lokale besturen. Ik kan ook akkoord gaan met uw opmerking over de administratie, maar denkt u dat een beslissing tot een sterkere decentralisering de nodige garanties zal bieden ?

Zal het beleid dan niet nog meer worden versnipperd ? Zal het feit dat we alles overlaten aan de lokale besturen niet leiden tot een afwending van de doelstellingen ? Zal men dan in sommige gevallen en bij gebrek aan deskundigheid niet eerder aan een vorm van dienstbetoon aan de burgers doen dan men een tewerkstellingsproject voor werkzoekenden tot stand brengt ? Ik denk niet dat het doorschuiven naar een lager echelon uw bekommernis zal wegnemen.

De heer Robert Voorhamme : Het gemeentelijk niveau wordt uitermate belangrijk voor het arbeidsmarktbeleid. Ik geloof echter niet dat de gemeenten een volledige autonoom arbeidsmarktbeleid mogen voeren zonder dat daar enige coördinatie bij te pas komt. Het beleid zal trouwens moeten verlopen volgens een algemene regelgeving. De gemeenten zullen gebruik moeten maken van bepaalde instrumenten die doorzichtiger en eenvoudiger zijn, maar die centraal worden ontwikkeld. Een belangrijk deel van de financiële middelen die kunnen worden aangewend voor het arbeidsmarktbeleid, ook op het gemeentelijk niveau, zullen ofwel van het Vlaamse ofwel van het federale niveau afkomstig zijn. Het ene is echter niet in strijd met het andere. Het is niet omdat de initiatieven van onderuit worden genomen – waardoor ze veel beter zullen aansluiten bij de vraag en het aanbod op en de behoeften van een specifieke arbeidsmarkt – dat in het wilde weg kan worden gewerkt. Volledige autonomie kan immers leiden tot misbruik.

Dit ressorteert trouwens onder het motto van continuïteit in het beleid. Het voorstel is niet volledig in tegenspraak met het beleid van voormalig minister Kelchtermans. Ook hij dacht in die richting. Het is vreemd dat die ideeën nog niet in realiteit werden omgezet. Overal in de geëvolueerde wereld wordt aandacht besteed aan de gedecentraliseerde aanpak van het arbeidsmarktbeleid. Het is de enig mogelijke efficiënte aanpak. De huidige arbeidsmarkt kent immers vele vlakken met heel veel kleurtjes en hokjes. Op elke vorm van verscheidenheid moet zo goed mogelijk worden ingespeeld. Als we de arbeidsmarkt voor heel Vlaanderen als één geheel beschouwen – of nog erger als we dit voor heel België doen – dan voeren we geen efficiënt beleid. Een dergelijk beleid kan enkel in tijden van zware crisis of grote werkloosheid, als er

Voorhamme

behoefte is aan algemene stimulerende maatregelen. Vandaag is er echter sprake van een andere fase. Het zou onvoorzichtig zijn om die als een kortstondig en voorbijgaand fenomeen te beschouwen, want het zal een structurele factor van de economische ontwikkeling vormen. De mate waarin de arbeidsmarkt fijnmazig kan aansluiten op nieuwe behoeften en ontwikkelingen zal bepalend zijn voor de duurzaamheid van onze economische ontwikkeling.

De voorzitter : De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Mijnheer de voorzitter, ik weet dat ik me een beetje onsympathiek maak door mijn bedenkingen, maar mijn grootste kritiek op de nota bestaat erin dat wordt uitgegaan van een vrij theoretische beschouwing. Ik ben bang dat deze in de praktijk niet zal werken. Ik heb immers heel wat ervaring met consortia, impulscommissies en permanente werkgroepen. In vele gevallen wordt van het lokale niveau verwacht dat men heel goed aanvoelt wat de noden zijn, maar op dat niveau leven ook andere bekommernissen zoals het behoud van een VZW of van subsidies. Soms zijn dergelijke zaken belangrijker voor een gemeente dan het voeren van een goed werkgelegenheidsbeleid waarmee het algemeen beleid is gediend. Ik hoop dus eveneens dat er centrale richtlijnen zullen blijven bestaan en dat niet alles op het subsidia-riteitsbeginsel moet steunen. Ik heb immers heel wat negatieve ervaringen met dit beginsel.

De heer Robert Voorhamme : Precies daarom zei ik dat men niet enkel de VDAB mag beschouwen als regisseur van de arbeidsmarkt, noch als enige actor. Ik ging ervan uit dat het erg belangrijk was om ook de administratie Werkgelegenheid onder de loep te nemen.

U had het over de VZW's, maar die sluiten geen contracten af met de VDAB, maar met de administratie Werkgelegenheid. Noch het parlement, noch de sociale partners, noch de ministers hebben nog een goed overzicht van de instellingen, de zaken waarmee ze bezig zijn en de doelmatigheid ervan. Doorzichtigheid is belangrijk.

De administratie Werkgelegenheid zal evenmin de centrale regisseur op de arbeidsmarkt zijn wanneer de VDAB in een nieuw kleedje zit. Deze discussie zal hier nog moeten worden gevoerd.

Gezien het belang van het arbeidsmarktbeleid voor onze economie, zie ik niet in waarom Vlaan-

deren geen gestructureerd sociaal overleg zou plegen. Ik heb het niet over CAO's, maar over overeenkomsten.

Het is me helemaal niet meer duidelijk hoe het staat met de Vlaamse rondetafelconferentie over het strategisch werkgelegenheidsbeleid. Wie is wat aan het doen ? Wie is de initiatiefnemer ? Wat is de verhouding tussen de deelnemers ? Hoe staat het met de primauteit van de politiek ?

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : De heer Vinck van het VEV deed een oproep tot overleg. De minister-president reageerde positief, met dien verstande dat ook de sociale partners zichzelf daarin moeten terugvinden. De Vlaamse regering kijkt uit naar initiatieven. Ikzelf verkies om daarin een voortrekkersrol te spelen. Dit gaat samen met het debat over de Vlaamse sociale code. We moeten het klassieke sociale overleg honoreren voor de Vlaamse bevoegdheden, maar we kunnen ons het best aansluiten bij het principe dat uit een VEV-studie naar voren is gekomen. Een regio zou namelijk sterker groeien als men de neuzen in dezelfde richting kan sturen. Naar mijn aanvoelen – en dat blijkt uit de analyses – zijn onze arbeidsmarkt en onze economie klaar voor de actieve welvaartsstaat. We moeten daarover afspraken maken, een consensus nastreven en deze benadrukken. We moeten de dynamiek aanwenden ten dienste van onze samenleving en van de Vlaming.

De heer Robert Voorhamme : Ik geloof dat men sneller vooruitgang kan boeken als de neuzen allemaal in dezelfde richting wijzen. Dat mag niet betekenen dat een bepaalde groep vooraf apart kan vergaderen en afspraken maken, om die over te maken aan de overheid die dan maar moet zien of ze een conflict aangaat, of haar neus in dezelfde richting draait. Ik denk niet dat dit de goede werkwijze zou zijn. Ik zeg niet dat het zo zal lopen, maar ik wil er wel voor waarschuwen. Ik heb een beetje het nare gevoel dat sommigen het op die manier interpreteren. Ik zou dit een gemiste kans vinden, want het is mijns inziens vandaag niet meer mogelijk een arbeidsmarktbeleid te voeren uitsluitend vanuit de overheid. Het is echter eveneens onmogelijk een beleid te voeren uitsluitend vanuit de sociale partners. Het zal om een gezamenlijke actie moeten gaan, en dan kan men best tegelijk inspirerend werken. Er mag niet eerst apart over worden nagedacht om er later akte van te nemen. Ik zou het betreuren mocht het zo verlopen. (*Applaus bij de SP, de VLD, VU&ID en AGALEV*)

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mij spijt het een beetje dat het initiatief van het VEV niet positief werd beantwoord door de vakbonden. Ik denk dat het VEV dit niet deed uit belangenverdediging van de werkgevers, maar uit een algemeen belang. Ik kreeg de indruk dat de vakbonden daar niet positief op reageerden omdat zij nog teveel denken in een debat dat de belangen van de werknemers van hun groep moet verdedigen. We kunnen slechts slagen als we dit kunnen overstijgen. In het debat moet afgelijnd worden wat het algemeen belang is en welke doelstellingen men kan bereiken. Ik denk dat de actieve welvaartsstaat hierin één element zou kunnen zijn. Bovendien is het nodig een duidelijke afscheiding te maken tussen de verantwoordelijkheid van de overheid, van het middenveld en van de markt zelf. Ook dit moet als thema worden opgenomen indien u zich zou geroepen voelen hierin een voortrekkersrol te spelen.

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : Het debat met de klassieke sociale partners hangt een beetje samen met mijn pleidooi over de vorm van de Vlaamse CAO's. De klassieke sociale partners zijn bang dat het sociaal overleg zal worden gevoerd in een groot bad met tal van partners waardoor men aan invloed zou inboeten. Men kan dit neutraliseren door wat wij waarden in de akkoorden tussen werknemers en werkgevers inzake uitvoering van vorming en opleiding algemeen verbindend te laten verklaren.

In mijn ogen is er dan de garantie om naar een grotere formule van consensusconferentie te gaan omdat die misplaatste schrik dan weg is. Ik volg uw analyse omdat die consensusconferentie geen pleidooi mag zijn voor individuele belangen. Het moet het sacrale moment zijn van de algemene consensus in de maatschappij. Iedereen kan er wel bij varen. In die zin heb ik in mijn nota niet verborgen dat ik de pleitbezorger ben om dit aan te trekken.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, in het kader van de actieve debatcultuur zou ik voorstellen de eventuele niet-opgebruikte spreektijd te geven aan de collega's van de CVP zodat we nog verder kunnen debatteren over deze nota.

Ik begon graag met een globale appreciatie van deze nota om dan een aantal punctuele opmerkin-

gen te maken. Deze nota mogen we een zeer hoge kwalificatie geven. Het is een goede vertaling van het werkgelegenheidsonderdeel van het regeerakkoord dat we terugvinden in het hoofdstuk 'Meer welvaart met een actief werkgelegenheidsbeleid'. Het is een goede analyse, een correct overzicht en de gepaste doelstellingen werden gekozen.

Mijnheer de minister, ik volg ook deels de kritiek van de heer Laurys. Ik kan uit dit globale overzicht moeilijk een prioriteitenlijst afleiden. Dat is een keuze die u hebt gemaakt en waarmee ik groten-deels instem. Bij de begrotingscontrole en de opmaak van de begroting van 2001 moet u echter een aantal politieke keuzes maken of verduidelijken. In deze beleidsnota hebt u een goed overzicht gegeven, een goede analyse gemaakt en de doelstellingen verduidelijkt. De vertaling ervan moet gebeuren in de loop van deze legislatuur.

Ik zal een viertal accenten leggen bij de bespreking van de nota, namelijk het overlopen van de strategische doelstellingen, de kansen voor risicogroepen op de arbeidsmarkt, de rol van de VDAB en de Vlaamse regering en het sociaal overleg.

Mijnheer de minister, daarstraks hebt u een goed debat gevoerd met de heer Laurys. In uw analyse koos u voor een voluntaristisch model om de vier strategische doelstellingen te bereiken. In mijn tekst heb ik het over een samenwerkingsmodel. De doelstellingen zijn het verhogen van de werkzaamheidsgraad tot 65 percent -dit betekent concreet 150.000 extra arbeidsbanen of 30.000 per jaar -, het verhogen van de participatie van de ondervertegenwoordigde doelgroepen op de arbeidsmarkt, het verbeteren van de kwaliteit van de arbeid en het bereiken van zowel de maatschappelijke als de individuele ontplooiing.

Men kan deze doelstellingen, en vooral de eerste, enkel bereiken indien men een samenwerkingsmodel op alle niveaus hanteert. Het eerste niveau is het samenwerkingsmodel binnen deze Vlaamse regering. Afhankelijk van de ideologische invalshoek kan men het hebben over de actieve of de duurzame welvaartsstaat. Men moet daarbij een omvattend model hanteren. In tegenstelling tot wat de heer Laurys heeft gezegd, hebt u uw bevoegdheidsdomein duidelijk overschreden. Zo hoort bijvoorbeeld het ondernemersschap eigenlijk niet tot uw takenpakket maar wel tot dat van de minister van Economie. U hebt ter zake een zeer duidelijk model uitgetekend. Inzake de kinderopvang hebt u een aantal duidelijke accenten gelegd.

Stassen

Het is een goede zaak dat een aantal accenten worden gelegd zodat een model wordt uitgewerkt waarbij vooral de ministers van Werkgelegenheid, Economie, Onderwijs, en Buitenlands Beleid zijn betrokken. Dit is één voorwaarde om de doelstellingen te bereiken.

Een ander niveau is het samenwerkingsmodel tussen de Vlaamse overheid en de sociale partners. Ik ga grotendeels akkoord met wat de heer Voorhamme daarnet heeft gezegd. Ik zal er dan ook niet verder op ingaan.

Het derde is het interne samenwerkingsmodel. Daarnet hebben we het gehad over de bevoegdheden die uw administratie zal hebben na de hervorming van de VDAB. Het gaat over de samenwerking met de VDAB en de private en niet-commerciële bemiddelaars : de interimbedrijven, de lokale overheden en de zogenaamde derden, die u in uw nota de NGO's noemt. Veel van uw voorstellen kunnen niet worden gerealiseerd als die interne samenwerking er niet komt.

Het vierde samenwerkingsmodel is misschien wel het moeilijkste en delicaatste, namelijk dat tussen de Vlaamse regering en de federale regering. Ik wil hier niet het proces maken van wat er in het verleden is gebeurd. Maar we hebben samen vastgesteld dat die samenwerking in het verleden maar moeizaam tot stand kwam. Het duurde lang vooraleer men tot de activering van de werkloosheid kwam. Zo kwamen de doorstromingscontracten pas aan het eind van de vorige zittingsperiode tot stand. Ik denk niet dat we dat minister Kelchtermans kunnen verwijten, want hij moest roeien met de riemen die hij had. Maar hij werkte samen met een federale minister die tot zijn partij – en zelfs tot zijn stand – behoorde. En toch is hij er niet in geslaagd om die samenwerking echt uit te bouwen.

Even dachten we dat de huidige regering dezelfde fout zou maken als de vorige. Men kan zich afvragen of de federale minister van Arbeid in de schoot van de federale regering en haar administratie heeft overlegd over het Rosetta-plan. Dit plan stoelde uitsluitend op de Luikse arbeidsmarkt. Het was op federaal niveau niet realiseerbaar. Ik hoop dat we dat soort van fouten niet meer zullen maken. De verbeterde versie van het Rosetta-plan komt zonet neer op een feitelijke regionalisering van het arbeidsmarktbeleid, dan toch op de toepassing van het subsidiariteitsbeginsel. Er is ook op federaal niveau een beleid nodig dat rekening houdt met de verschillen tussen de twee arbeidsmarkten

van de twee grote gemeenschappen van dit land. Het is goed dat de PS-excellentie dat heeft ontdekt en daar rekening mee houdt.

De voorzitter : De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : De heer Stassen stelt vast dat men in het verleden niet tot een coördinatie tussen het federale en gewestelijke niveau is gekomen. Het verwondert me dat hier nu wordt gezegd dat men goede afspraken en akkoorden onder goede vrienden maakt. Op een bepaald ogenblik heeft de minister gezegd dat hij de middelen heeft om een Vlaams tewerkstellingsbeleid te voeren. Maar minister Onkelinx heeft vorige week, toen de uitvoeringsbesluiten van de startbanen zijn voorgelegd, die politieke ruimte weer helemaal weggenomen. We hadden de mogelijkheid om die doelgroep uit te breiden. De doelgroep waarnaar op federaal niveau wordt gemikt, is veel te klein in Vlaanderen. Maar vandaag wordt gezegd dat minstens 80 procent van de personen uit die oorspronkelijke doelgroep moet komen. De positieve resultaten van het voorafgaand overleg worden zo in een klap weggevaagd. Is dat een voorbeeld van de nieuwe verstandhouding tussen het federale en het Vlaamse niveau ?

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : Ik wil hier niet vervallen in een technische analyse van de uitvoeringsbesluiten. De analyse van de heer Stassen is volledig juist. In het begin was de stijl van de samenwerking slecht. Maar we zijn geëindigd met een echte samenwerking. Op Vlaams niveau staan we klaar om in te spelen op het mechanisme dat in overleg met de federale minister tot stand is gekomen. We kunnen met Vlaamse middelen de doelgroep uitbreiden, en zo specifieke groepen bereiken. Dat kan in goede samenwerking met alle sociale partners gebeuren. Dit toont aan dat een moeilijke start kan eindigen in een mooie samenwerking.

De heer Jan Laurys : Dan begrijp ik toch al die heisa in de media niet. Men zegt dat minister Onkelinx haar ongelijk heeft gecoreporeerd bij de uitvoeringsbesluiten van het Rosetta-plan.

Minister Renaat Landuyt : Het ontstaan van de heisa in de media is weer een ander verhaal. Soms wordt een beetje aangestuurd op verwarring : dat is boeiender. Ik stel dus voor afstand te nemen van die heisa, en de teksten en de mechanismen die daarin zijn verwerkt, rustig na te kijken. Ik geef echter graag toe dat ik voor nog soepelere systemen pleit dan mevrouw Onkelinx. Dat is een dui-

Landuyt

delijk stijlverschil. Inzake het dirigisme leunt u dichter aan bij haar standpunt dan bij het mijne.

De heer Eric Van Rompuy : Mijnheer Landuyt, u moet nu toch eens de waarheid vertellen.

Minister Renaat Landuyt : Dat doe ik toch, maar dan op een leuke manier. U bent een specialist in het exploiteren van misverstanden. U hebt dit al meermaals bewezen. U moet dan ook aanvaarden dat ik antwoord op een technische opmerking, en er nu en dan een paar kwinkslagen aan toevoeg. Hebt u daar last van ?

De heer Eric Van Rompuy : Ik zal u daar te gepasten tijde een antwoord op geven. Ik heb er vandaag niet veel zin in.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Ik wil nog even terugkomen op de vraag van de heer Laurys. Ik denk inderdaad dat Rome en Carthago, en zeker Kruibeke en Dendermonde niet op een dag zijn gebouwd. We moeten hieruit de nodige lessen trekken. Na de slechte start hebben we dan ook een behoorlijke correctie doorgevoerd.

De tweede grote uitdaging van het samenwerkingsmodel tussen federale en Vlaamse regering is de afbouw van de PWA's. Ook op federaal niveau bestaan een aantal ideeën die aansluiten bij de ideeën binnen de Vlaamse Gemeenschap. We moeten echter nog nagaan hoe we hieruit kunnen geraken zonder in een bevoegdheidsconflict terecht te komen. De werkzoekenden hebben daar immers niets aan. Als we de PWA's op een correcte manier omvormen, komen we nagenoeg automatisch bij gemeenschaps- en gewestbevoegdheden terecht. Dit moet op een constructieve en correcte manier worden aangepakt, zodat de federale overheid de PWA's kan afbouwen en de gewest- en gemeenschapsregeringen dit op een correcte manier kunnen opvangen. Dat zal ongetwijfeld een moeilijke discussie worden. Ik vrees dat ook daar het conflictmodel zal worden gehanteerd, alhoewel niemand daar iets aan heeft, en zeker niet de werkzoekenden op de arbeidsmarkt.

De tweede opmerking over de beleidsnota betreft het vergroten van de kansen voor risicogroepen op de arbeidsmarkt. Dit is de achillespees van het Vlaams werkgelegenheidsbeleid. Ik heb het dan over laaggeschoolden, allochtonen, 50-plussers en bepaalde vrouwen en jongeren, al dan niet met een

opleiding of vooropleiding. Deze risicogroepen worden eveneens omschreven in het regeerakkoord.

Voor het vergroten van hun kansen op de arbeidsmarkt is een soort van piramidemodel of een geïntegreerd stappenmodel nodig. Er moet hen in de eerste plaats opleiding en vorming worden aangeboden. Dit is de verantwoordelijkheid van alle actoren op de arbeidsmarkt. Het aandeel van de werkgevers bij het aanbieden van vorming en opleiding moet worden verhoogd. Verder rust de verantwoordelijkheid voor vorming en opleiding ook bij de overheidsinstellingen zoals de VDAB, bij de sectorfondsen en bij privé-instellingen.

De tweede trap in dat piramidemodel is de doorgedreven trajectbegeleiding. De risicogroepen – en zeker een combinatie ervan – kunnen niet worden bereikt zonder individueel model. Dit heeft inderdaad financiële en organisatorische consequenties, maar is wel een noodzakelijke, zij het geen voldoende voorwaarde om de doelgroep te bereiken. Dit veronderstelt opnieuw een samenwerkingsmodel tussen de overheidsactor, de privé-actoren en de derden op de arbeidsmarkt.

Als derde trap moeten mensen ook de kans krijgen om werkervaring op te doen. De goede systemen uit het verleden moeten we zeker honoreren. Ik denk aan de weerwerkprojecten, de weerwerkgesco's en de doorstromingsprogramma's. Dit alles moet waarschijnlijk nog geactiveerd en meer uitgebouwd worden. Wat in het regeerakkoord ingeschreven is, moet zeker bereikt worden om de mensen die een trajectbegeleiding hebben gekregen, een werkervaring te kunnen aanbieden.

De top van de piramide is dan om voor die mensen waaraan de arbeidsmarkt ondanks alle inspanningen geen werk kan bieden, zelf werk te creëren. Dat moet gebeuren in sectoren die financieel ondersteund worden of in gesubsidieerde sectoren, zoals de klassieke social-profitsector of de sociale economie. Maar dat kan ook in de reguliere sector. Het is goed dat er in deze beleidsnota en de meerderheidsresolutie voor gepleit wordt dat ook de reguliere sector zijn verantwoordelijkheid neemt om dergelijke groepen van mensen aan bod te laten komen op de arbeidsmarkt, mits eventuele ondersteuning van activering van werkloosheid of welke vormen van ondersteuning dan ook. Voor de mensen die dan nog uit de boot vallen, kunnen nog een aantal nieuwe en oude diensten in de werkwinkels of de lokale werkgelegenheidscentra worden geactiveerd.

Stassen

Ik denk dat we daar nog verder op kunnen doorbomen bij de bespreking van het voorstel van decreet dat ik samen met de heer Geysels heb ingediend en dat deze week in de commissie voor Economie zal worden besproken. Dat voorstel gaat namelijk over de tweede functie van de werkwinkels. De eerste functie is de dienstverlening aan de werkzoekenden en aan de bedrijven. De tweede functie is het aanbod van werk, zowel van collectieve als individuele diensten.

Het derde aspect van de beleidsnota dat ik wil benadrukken, is de rol van de VDAB. In de huidige arbeidsmarktsituatie zitten we met een niet te verdedigen systeem. Dit systeem was goed op het moment dat de VDAB werd opgestart, maar de arbeidsmarkt is op twaalf jaar totaal veranderd. Een systeem waarin de VDAB zowel regisseur als actor is, is niet langer houdbaar. Een opsplitsing van de functies van de VDAB is dan ook positief.

Ten eerste is er de regiefunctie. Ik denk dat we in de discussie van vanmiddag al voldoende hebben ingevuld wat dat betekent. Ten tweede moeten we komen tot een duidelijk behoud van de actorfunctie voor arbeidsbemiddeling en opleiding. Deze niet-financieel gehonoreerde functie is nodig omdat de derden en privé-instellingen niet alles doen. Ten derde is er de afsplitsing van de merit-diensten.

Ik pleit voor het behoud van de actorfunctie en heb daar drie redenen voor. Als de huidige arbeidsmarkt behouden blijft, kan de actorfunctie van de VDAB afgeschaft worden. We moeten echter rekening houden met een eventuele hoge werkloosheid in de toekomst. Een actorfunctie zal dan nodig zijn.

Een tweede reden waarom de actorfunctie behouden moet blijven, is de moeilijk te plaatsen doelgroep die gedeeltelijk bereikt wordt door de derden. De derden kunnen dat enkel maar samen met de VDAB. Net daarom moet de VDAB op de arbeidsmarkt blijven acteren.

De derde reden is misschien wel de belangrijkste van allemaal. De VDAB kan haar regiefunctie enkel ten volle uitoefenen indien zij een grondige kennis van de arbeidsmarkt en van het acteren op die markt behoudt. Een goede regisseur in de podiumkunsten heeft zelf ook wat acteerervaring en heeft misschien zelfs een acteeropleiding gevolgd. Hij heeft alleszins eerst kennis van zaken opgedaan. Dit is ook nodig indien men een arbeidsmarktbeleid wenst te voeren.

Ik wil mijn betoog afsluiten met een korte opmerking over de Vlaamse regering en het sociaal overleg. Deze Vlaamse regering is nu reeds negen maanden aan de macht, en ik stel vast dat het onmogelijk is om uit de huidige situatie een duidelijk gestructureerd overleg met de Vlaamse sociale partners te distilleren. De Vlaamse regering voert momenteel een beleid ad hoc. Soms worden de Vlaamse sociale partners snel bij het overleg betrokken, soms gebeurt dit pas post factum of nadat de Vlaamse sociale partners hun interesse expliciet hebben laten blijken.

Ik zou dan ook willen pleiten voor het opstellen van een nota die de visie van de Vlaamse regering op het overleg met de Vlaamse sociale partners schetst en hiervoor een structureel kader uittekent. Of de minister-president of uzelf, mijnheer de minister, deze nota dient op stellen, wil ik in het midden laten. Mijns inziens zou een dergelijke nota alleszins veel problemen voorkomen en duidelijkheid scheppen voor alle betrokkenen. In het kader van de verwezenlijking van een sociale of duurzame welvaartsstaat moet de primauteit van de politiek in dit overleg behouden blijven. De Vlaamse overheid moet echter ook duidelijk maken hoe zij dit overleg met de Vlaamse sociale partners in een gestructureerd kader ziet functioneren.

Wat ook de ideologische invulling of de gebruikte terminologie ook mag zijn, ik hoop alleszins dat u, mijnheer de minister, uw strategische doelstellingen zult realiseren en dat u het regeerakkoord zult uitvoeren. Als u hierin slaagt, zult u achteraf op een vruchtbare ambtstermijn kunnen terugblikken. *(Applaus bij AGALEV, de SP, de VLD en VU&ID)*

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer André-Emiel Bogaert *(Op de tribune)* : De beleidsnota is door VU&ID op een kritisch-positieve en op een positief-kritische manier ontvangen. Ik zou het beleid dan ook graag met een aantal goedbedoelde vragen onderzoeken.

Een grondige studie van dit volumineuze werkstuk leert ons in de eerste plaats dat elke deelstaat een grotere volheid van bevoegdheid zou moeten hebben om gestalte te kunnen geven aan een eigen werkgelegenheidsbeleid. Het inspelen op de dynamiek van de eigen arbeidsmarkt bepaalt in belangrijke mate het sociale welzijn van de bevolking in het algemeen en van de werknemers in het bijzonder. Dit is pure logica en basisdemocratie.

De Vlaamse overheid moet zich in de huidige stand van de staatsvorming echter beperken tot

Bogaert

het uitwerken van het beleid inzake de toegewezen bevoegdheden. Het gaat hier dan vooral om de opleiding, de vorming en de bemiddeling en de rol van de VDAB. De Vlaamse regering kan slechts de rand van het echte arbeidsbeleid bepalen. Een omgekeerde subsidiariteit zou hier wenselijk zijn. Het federale niveau zou zich moeten aansluiten bij het beleid van de deelstaten, en niet omgekeerd. De beleidsnota kan van de eerste tot de laatste van haar 207 bladzijden enkel op de huidige situatie inspelen.

Mijn fractie heeft geprobeerd om de sociale filosofie en de beleidsfilosofie binnen het werkstuk te onderscheiden. Dit heeft als voordeel dat de te verwerken massa wordt ingekrompen en dat men grondiger kan ingaan op het voorgestelde beleid. Ik zal zeker ingaan op een drietal punten, indien ik de tijd heb zal ik ook een vierde punt behandelen. Het eerste punt is de evenredige vertegenwoordiging op de arbeidsmarkt, het tweede de permanente vorming, het derde de rol van de VDAB en het vierde de onderlinge taakverdeling tussen de verschillende bevoegdheidsniveaus. Ik herhaal dat het document zeer veel positieve hints geeft in verband met een sociaal goed doorwerkt beleid.

Wat de evenredige vertegenwoordiging betreft van alle bevolkingsgroepen op de arbeidsmarkt, streeft de minister evenals onze fractie terecht naar een evenredige vertegenwoordiging van alle maatschappelijke groepen -mannen, vrouwen, andersvaliden, validen, ex-gedetineerden, allochtonen- op elk niveau van de onderneming en op elk niveau van de arbeidsmarkt. Het streefdoel hierbij is dat het respectievelijke aandeel van elke bevolkingsgroep moet overeenstemmen met het corresponderende aandeel op de arbeidsmarkt. Om dit doel te bereiken, hecht de nota veel belang aan de individuele trajectbegeleiding. De huidige lacunes zoals gebrek aan maatwerk, gebrekkige uitbouw van screening en opvolging, en op arbeidsvlak de te lange duur van het traject, moeten terecht worden gewerkt.

In de beleidsnota worden de stimuli opgesomd om werkgevers ertoe aan te zetten personen uit specifieke bevolkingsgroepen aan te werven. Door de verschillende beleidsactoren te coördineren wil de minister het voor het bedrijfsleven gemakkelijker maken in te spelen op deze maatregelen. Voor de realisatie hiervan doet de minister een beroep op werkgevers en werknemersorganisaties, in feite op de VSOC-consensus. We hopen dat de overheid, die blijkbaar van plan is voor een stuk op het

HRM-beleid van de bedrijven in te spelen, dat doet met een fluwelen handschoen. De beleidsnota geeft immers geen afgelijnde definitie van de overheidstaak ter zake. Bovendien worden de stimuli te weinig verduidelijkt. De individuele begeleiding naar en in de baan, is echter zo belangrijk dat open vragen dringend een antwoord moeten krijgen. Een belangrijke vraag hierbij is of de trajectbegeleiding een afdwingbaar recht wordt voor de werknemer. Dat vindt de fractie uiterst belangrijk. Het heeft immers geen zin rechten te creëren indien ze niet afdwingbaar zijn. Mijn vraag is dan ook : wordt de evenredige vertegenwoordiging van alle bevolkingsgroepen op de arbeidsmarkt en in de ondernemingen afdwingbaar of blijft het een streefdoel ? Meer nog, beleidsmatig moet ook de vraag worden gesteld of dit wenselijk is. Hoog- en laagconjunctuur zijn immers inherent verbonden aan wetmatigheden op de markt.

Het stimuleren van de permanente vorming voor werknemers en werkzoekenden is in de kennismaatschappij van vandaag een grotere uitdaging dan ooit tevoren. Hoewel de permanente vorming en opleiding in onze op innovatie gebaseerde samenleving van essentieel belang zijn, volgen de Vlaamse werknemers gemiddeld 12 procent minder training dan hun West-Europese collega's. Het is dan ook lovenswaardig dat u in de beleidsnota die achterstand wilt inhalen

U hebt het over levenslang vormingsrecht. De vraag is eens te meer of dit recht afdwingbaar is, en of tegenover dit recht ook plichten staan. Dit is uiterst belangrijk in de uitwerking van een model. Nergens blijkt dit uit de beleidsnota. U spreekt wel van plichten, namelijk die ene plicht van een moreel contract. Moraliteit kan echter niet worden opgelegd, moraliteit wordt verwacht. De verwachting dat alle werknemers op grond van een moreel contract die plicht zullen onderschrijven, roept toch vragen op.

De implementatie van de maatregelen betreffende permanente vorming is een belangrijk initiatief van u en de Vlaamse regering. U vertrekt daarbij van een breed contactforum. Daar zullen de uitgangspunten, de doelstellingen, ieders rol, de instrumenten en wat de beleidsnota de 'outcome' van het permanente vormingsbeleid noemt worden besproken. Het is een recht op levenslange vorming dat concreet gestalte moet krijgen. Ook de afdwingbaarheid van dit recht zal men moeten bespreken. De beleidsnota laat een aantal opties open. Opties betekenen echter ook keuzes : een beleidsnota moet keuzes maken. Terecht stelt de minister dat de opties, de financiële stimuli dus, eerst moeten

Bogaert

worden geëvalueerd. Dit geldt voor het netto-effect van de Vlamivorm, het hefboomkrediet en de ESF-doelstelling 4.

Mijnheer de minister, u stelt eveneens terecht dat het opleidingsaanbod ook beter onder de aandacht moet worden gebracht, maar hoe die communicatie concreet gebeurt moet nog worden ingevuld. De beleidsnota geeft dus zeer veel aanwijzingen, maar er moet nog steeds een belangrijke invulling gebeuren. De beleidsnota stelt dat een evenwichtige en transparante mengeling van beleidsinstrumenten zal worden ontwikkeld. Dit is een doelgerichte belofte, waar beleidsmatig nog aan moet worden gewerkt.

Het idee van een sociale protonkaart spreekt ons aan. Deze puntenkaart moet de werknemers in staat stellen opleidingsuren op te sparen. Het is wel opvallend dat men niet weet of er wordt uitgegaan van een aantal punten die men krijgt of of er elk jaar van nul wordt vertrokken. Deze open vraag moet zeker worden beantwoord.

Het recht op permanente vorming impliceert volgens de nota het recht op een deskundig advies. Het is immers zinloos de werknemer het recht op vorming te geven als niemand hem zegt welke vorming hij nodig heeft om erop vooruit te gaan. Dit recht is dus een belangrijke aanvulling op het recht op vorming. De minister stelt terecht dat een aantal kwalificaties die de werknemers op of naast de werkvloer verwerven, moeten worden erkend. Dat is cruciaal.

In het kader van het VEV-programma 'Onderneming en Politiek' brachten de leden van de commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme op 18 februari een werkbezoek aan de interimgroep Randstad Interlabor. Ze kregen de mogelijkheid een opleidingscentrum te bezoeken. Daar zijn 10 instructeurs aanwezig. Er worden 8.000 opleidingen per jaar gegeven. Dat gaat bijvoorbeeld over opleidingen inzake heftrucks, brandwacht, laadbrug, tank-cleaning en elektrotechniek. Deze opleidingen worden opgelegd door sectoren of bedrijven. Het document dat men verwerft door deze – al dan niet zelf betaalde – opleiding en dat nodig is voor de sector wordt echter niet erkend door de overheid. Dat kan niet in het Europa van vandaag. Er moet duidelijk decretaal werk van worden gemaakt om deze bestaande opleidingen, georganiseerd door de VDAB of door derden, aan bepaalde regels te onderwerpen inzake instructeurs, infrastructuur en afgeleverde certifica-

ten. Dat moet gebeuren in het belang van de werknemers en hun carrièremogelijkheden.

De beleidsnota spreekt dan ook terecht over de kwaliteitsscreening van de bestaande opleidingen. De minister heeft volkomen gelijk wat dat betreft. Het is opvallend dat die screening tot op heden nog steeds niet is gebeurd, alhoewel men weet dat er grote kostprijs- en kwaliteitsverschillen zijn tussen de diverse opleidingscentra. Wat die implementatie betreft moet er ook een evaluatie komen van de verhoogde uitkeringen die werknemers vandaag bij loopbaanonderbreking reeds ontvangen van de Vlaamse overheid. De nota verwijst naar het Deense jobrotatieproject dat inspirerend werkt. Hoewel de bedrijven dus op de goede weg zijn – men verhoogt de middelen – moeten de bedrijfsopleidingen volgens de nota terecht worden uitgebreid. In 1998 werd reeds in 13 procent meer middelen voorzien dan in 1997. Het interprofessioneel akkoord voorziet in een substantiële uitbreiding van de middelen in de periode tussen 1998 en 2004, van 1,2 procent tot 1,9 procent van de loonmassa.

De beleidsnota zinspeelt ook op de maatschappelijke verantwoordelijkheid van de bedrijfsleiders. Zo zouden ze zich bijvoorbeeld zelf moeten laten bijscholen, zodat ze een voorbeeldfunctie vervullen voor de werknemers en hen zo aanzetten zich eveneens bij te scholen. In de nota komt men nochtans tot de conclusie dat de morele oproep tot de bedrijfsleiders niet zal volstaan om de opleidingen in voldoende mate te verhogen. Dat zou best wel eens waar kunnen zijn. Daarom worden beleidsstimuli voorbereid om de ondernemingen aan te zetten tot het aanwenden van meer middelen. Dat is zeer belangrijk. Er zijn heel wat goede voornemens : opleidingsplanners, sectorale commenten, enzovoort. Ik heb niet genoeg tijd om daar dieper op in te gaan.

Tijdgebrek is ook de reden waarom ik slechts zeer kort iets zal zeggen over de interactie tussen onderwijs en bedrijfsleven, ook al is dit een van de cruciale uitdagingen van het moment. Deze interactie deed reeds veel inkt vloeien. De probleemstelling is nochtans vrij recent. De minister vindt terecht dat er binnen het onderwijs een 'recht op startkwalificatie' moet worden gerealiseerd. Modulaire onderwijssystemen moeten worden uitgebouwd. Het bedrijfsleven moet meer stages voor jongeren aanbieden. De minister zegt dus wat het onderwijs moet doen en wat de bedrijven moeten doen. De vraag is dan wat er vanuit het werkgelegenheidsbeleid zal gebeuren. De stimulering van samenwerkingsvormen tussen bedrijfsleven en onderwijs is een oplossing waarbij ervaren vakmen-

Bogaert

sen hun ervaring en kennis kunnen overdragen in schoolverband, en omgekeerd leraars de kans krijgen om innoverende inzichten te verwerven op de werkvloer. In deze beleidsnota wordt die stimulerende wel aangereikt, maar ze moet wel nog verder worden verfijnd.

Naast de filosofie en de implementatie van de uitgangspunten moet er ook aandacht zijn voor het opleidingsaanbod zelf. Er wordt algemeen toegegeven dat dit aanbod in Vlaanderen zeer diffuus is. Enerzijds zijn er tal van overheidsinstellingen actief op de markt, zoals de VDAB, het VIZO en het OSP. Anderzijds zijn er ook heel wat medespelers uit de privé-sector, zoals de sectorale vormingsinstellingen, de basiseducatie en het afstandsleren. Daarnaast zijn er ook nog heel wat commerciële en niet-commerciële derden.

In de beleidsnota staat terecht dat er dienaangaande twee belangrijke zaken moeten gebeuren. Ten eerste moeten er duidelijke afspraken worden gemaakt tussen alle actoren om overlappings te vermijden. Ten tweede moet er een duidelijke communicatie worden ingevoerd met de burgers – zijnde de werknemers – om alle bestaande keuzemogelijkheden te duiden. Momenteel gebeurt dit veel te weinig. We vinden het dus enorm positief dat de minister daar iets aan wil doen.

Het bestaande opleidingsaanbod moet inderdaad transparant worden gemaakt. Dit impliceert onder andere dat de nog bestaande federale opleidingscentra worden overgeheveld naar de deelstaten. Dit impliceert tevens dat er beter wordt ingespeeld op ICT-mogelijkheden, zoals afstandsleren. Voorts impliceert het ook dat er meer complementariteit komt in het opleidingsaanbod van VDAB, volwassenenonderwijs, VIZO, OSP en andere aanbieders. De Edufora moeten een belangrijke rol spelen in het transparant maken van de opleidingsmarkt. Het hoe en het waarom van deze taak moet verder worden verduidelijkt. De lokale werkwinkels moeten op hun beurt op het lokale niveau een geïntegreerde basisdienstverlening en trajectbegeleiding aanbieden. Het afstemmen van de taken van de Edufora en die van de lokale werkwinkels moet nog gebeuren.

Opvallend is ook dat de minister uitgaat van een vraaggerichte benadering van het opleidingsaanbod. Die theorie is logisch. Wie garant staat voor het inspelen op die vraag, moet echter nog worden ingevuld. Ook de kwantificeerbare engagementen inzake opleiding en vorming komen in de beleids-

nota aan bod. Dat is zeker positief. Bij nader toezien gaat het echter vooral over de kwantificeerbare doelstellingen die komen vanuit Europa of vanuit het interprofessioneel akkoord. Wat de kwantificeerbare engagementen betreft, moeten de eigen Vlaamse doelstellingen daar dus nog aan worden toegevoegd.

De beleidsnota is evenwel duidelijker wat de institutionele vernieuwingen betreft.

De minister wil dat de bestaande federale opleidingsstelsels, het betaald educatief verloop en het industrieel leerlingwezen, worden overgeheveld naar de gewesten, zodat de Vlaamse overheid ze in haar eigen opleidingsstelsels kan inpassen. Ook VU&ID onderschrijft en steunt dat. Ik ga ervan uit dat dit item ook in de Costa zal moeten worden besproken, teneinde er, over de gewest- en gemeenschapsgrenzen heen, een akkoord over te bereiken.

Blijkens de nota is de Vlaamse overheid duidelijk van plan de decretale mogelijkheid te scheppen om voor de eigen bevoegdheden sociale akkoorden af te sluiten. Er wordt gesproken over Vlaamse CAO's, maar dat is een vulgarisatie, want die vlag dekt niet de lading. Hoe dan ook is onze fractie bereid dit te volgen en uit te breiden.

De cruciale rol van de VDAB wordt in de beleidsnota vrij dubbelzinnig behandeld. Dat is geen kritiek, maar een positieve vaststelling. Enerzijds krijgt de VDAB van de minister terecht een prominente plaats; anderzijds wordt gesteld dat de VDAB een stap moet terugzetten van centrale actor naar centrale regisseur. De cruciale vraag in dit debat is wat de minister precies bedoelt met de notie centrale-regiefunctie. In de beleidsnota wordt dat verduidelijkt op drie moeilijke bladzijden. De regiefunctie zoals ze hier wordt omschreven, is op Vlaams niveau geënt, is duidelijk gericht op coördinatie en afstemming, en gaat tot het begeleiden van de publiek-private samenwerkingsverbanden. Deze omschrijving is een vrij bureaucratische weergave van een pragmatische evidentie.

Het zal niet gemakkelijk zijn om dat ooit te vertalen naar een nieuwe duidelijke beheersovereenkomst. De omschrijving wordt in de nota aangevend voor het vastleggen van de vijf basistaken van de VDAB. Sommigen denken dat die sibillijnse omschrijving van zijn taak voor de VDAB een soort van vrijgeleide zou kunnen zijn om zich te bemoeien met een enorm breed veld, terwijl het primaat van de politiek voorop moet staan. Waarschijnlijk ten onrechte stellen ze dat de strategische doelstellingen van het arbeidsmarktbeleid wel eens

Bogaert

zouden kunnen worden bepaald door de VDAB, eerder dan door de politiek of de administratie. Dat zal blijken uit het toekomstige beheerscontract.

Uit de nota leiden we af dat de VDAB als spil van het arbeidsmarktbeleid onaantastbaar moet blijven.

De voorzitter : De heer Laurys heeft het woord.

De heer Jan Laurys : Mijnheer Bogaert, dat laatste staat ook zo in de beleidsnota. Er zijn vijf opdrachten, waarvan de eerste het bepalen van de strategische doelstellingen van de arbeidsmarkt is. Ik heb me afgevraagd of dit wel de taak is van een VOI. Het bepalen van strategische doelstellingen is een zaak van het beleid, maar in de nota staat dat ze dat gaan doen.

De heer André-Emiel Bogaert : In haar benadering wil onze fractie de minister en de Vlaamse regering wijzen op het belang van het primaat van de politiek. Daar worden de doelstellingen gedefinieerd. Ze kunnen dan door de VDAB worden verrijnd.

We zijn het ermee eens dat de spilfunctie van de VDAB onaantastbaar moet blijven. De vraag is wat die functie is, regisseur, actor, of beide. Naargelang de politiek-filosofische invalshoek, worden bij de meerderheid en de minderheid andere accenten gelegd. Bij de meerderheid werd er echter een duidelijke consensus over gevonden.

De Vlaamse regering, ook bij monde van de minister-president, stelt inzake de VOI's het primaat van de politieke controle en verantwoordelijkheid voorop. Ook in deze is dat al gebeurd. Onze fractie wil in het oog houden of er toch geen democratisch deficit kan ontstaan in een wildgroei van VOI's of al te onduidelijke beheerscontracten. De beleidsnota dringt aan op samenwerkingsverbanden tussen enerzijds de VDAB en anderzijds een aantal actoren – de privé-actoren, de lokale besturen, de sectorale opleidingsfondsen en de NGO-sector – op de arbeidsmarkt, zonder evenwel de regisseursfunctie van de VDAB in deze samenwerking te omschrijven.

Inzake opleiding en vorming is de VDAB momenteel inderdaad de belangrijkste actor op de markt. We vragen ons dan ook af hoe de VDAB, als regisseur, een taakverdeling zal maken tussen haar eigen opleidingsinitiatieven en die van bijvoorbeeld de sectorale opleidingsfondsen. En hoe zal

de VDAB als actor, in de functie van merit, nog op de markt aanwezig zijn ? Er zal een duidelijke scheiding moeten worden doorgevoerd tussen de functie van actor en de functie van regisseur en, in het actorveld, tussen die van actor als arbeidsbemiddelaar en die van actor als merit. De merit zal moeten worden verzelfstandigd, een verzelfstandiging die later al dan niet, afhankelijk van het politiek klimaat, zal leiden tot privatisering. Er moet in ieder geval een duidelijke cascade komen om die rol duidelijker te kunnen afbakenen.

De rol van de VDAB wordt in de nota vrij inventief ingevuld omdat ze kan variëren naargelang van de economische conjunctuur. Onze fractie heeft wel enige twijfel bij het axioma dat dit steeds rimpel- en incidentloos zal verlopen. Deze stelling moet nog worden bewezen.

Dat de VDAB naast regisseur ook actor wordt, werd recent duidelijk door de Vlaamse regering aangetoond. Ikzelf zal dit met vier concrete voorbeelden illustreren : de samenwerkingsovereenkomst tussen T-Interim en Start ; het behoud en de herwaarderung van het eigen bemiddelingsbureau T-Interim, concurrentieel en niet-complementair aan de arbeidsmarkt ; het behoud en de herwaarderung van Consult en tot slot de toekenning van het monopolie in verband met de organisatie van de poolvorming bij het departement Onderwijs. Dit zijn duidelijk actorinspanningen voor de VDAB waar we in de toekomst anders tegenaan zouden moeten kijken en waarbij een duidelijke scheiding moet worden doorgevoerd tussen regisseur en actor.

Verder stelt de nota dat ook het ethisch verantwoord ondernemerschap en het diversiteitsbeleid aan onze taak kunnen worden toegevoegd. Wat met diversiteitsbeleid wordt bedoeld, is evenwel niet erg duidelijk. We stellen ons dan ook de vraag of dit beleid ook kadert in de vooropgestelde regiefunctie van de VDAB.

Als laatste punt had ik het willen hebben over de onderlinge taakverdeling tussen de verschillende bevoegdheidsniveaus : Europees, federaal, Vlaams, intergewestelijk en intercommunautair, subregionaal en lokaal. Daarbij willen we vooral het lokale benadrukken, net zoals de minister in zijn nota de steden en gemeenten in het kader van een echt werkgelegenheidsbeleid heeft benadrukt.

Wat Europa betreft, wensen ook wij dat werk wordt gemaakt van het benchmarkingbeleid om het tewerkstellingsbeleid van de verschillende lidstaten beter op elkaar af te stemmen en lessen te

Bogaert

trekken uit elkaars fouten en successen. (*Applaus bij de VLD, de SP, AGALEV en VU&ID*)

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, uit de tussenkomst die de heer Laverge namens onze fractie gegeven heeft, blijkt dat de algemene tenor van onze visie ten aanzien van deze beleidsnota als algemeen positief kan worden bestempeld.

Ikzelf wens evenwel even dieper in te gaan op twee punten die voor de VLD-fractie bijzonder gevoelig liggen, met name enerzijds de toekomstige rol van de VDAB en anderzijds de uitvoering van het startbanenplan, het Rosetta-plan.

We waren enigszins verrast dat u in uw beleidsnota en in het interview dat u vorige week toestond aan De Financieel Economische Tijd aan de toekomstige rol van de VDAB een andere interpretatie gaf dan degene die we in het regeerakkoord kunnen lezen. In het regeerakkoord staat, en ik citeer letterlijk : 'Ingevolge de recente Internationale Arbeids Organisatie Conventie is de arbeidsmarkt opengesteld voor particuliere bemiddelaars. Die bemiddelaars vervullen een onmiskenbare rol in de arbeidsmarkt en dragen elk bij tot een betere afstemming op die markt. Daartoe moet de rol van de VDAB verschuiven van centrale actor naar centrale regisseur'. Er staat dus heel duidelijk dat het gaat over verschuiven.

Mijnheer de minister, in uw beleidsnota noch in uw interview is het woord verschuiven terug te vinden. U spreekt nu alleen nog over een scheiding van de actorrol en de regiefunctie. Dat is een essentieel verschil. Het verschuiven van actorrol naar regisseursrol heeft in de bewuste passage van het regeerakkoord waarin de onmiskenbare rol van de privé-bemiddelaars op de arbeidsmarkt wordt onderstreept, als betekenis dat het accent meer wordt gelegd op de regisseursrol en op de afbouw van de actorrol. In uw beleidsverklaring is van de afbouw niets meer merkbaar. Ik herhaal dat enkel nog sprake is van een scheiding tussen de beide functies om de transparantie te bevorderen.

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : Mijnheer de voorzitter, ik zal niet filosoferen over het woord verschuiven, maar wil toch een en ander verduidelijken. De VDAB is een heel grote instelling die vele taken

heeft opgenomen. We houden ons nu bezig met het beschrijven van de regiefunctie waarvan sprake is in het regeerakkoord en waar we voor 100 percent achter staan, en van de diverse actorfuncties. In de actorfuncties zijn basisacties vervat zoals toeleiding en begeleiding. Ik zal het niet te technisch maken.

De interimsector is een bemiddelingsdienst. Net daarover gaat het grote debat met de privé-sector. We moeten goed onderzoeken op welke vlakken de VDAB nuttig is en op welke niet. We moeten echter goed voor ogen houden dat slechts een klein deeltje van de VDAB, met name T-Interim, storend werkt voor de multinationals van de sector.

Ik zal verduidelijken wat ik bedoel. Ik ben voorstander van liberalisering en gezonde concurrentie. De discussie over de monopolievorming is achter de rug. Op dit gedeelte van de markt kan de vrije markt spelen. Blijkbaar is die markt momenteel erg rendabel. De bedrijven organiseren zich immers in wereldverband. De topbedrijven in Vlaanderen zijn allemaal internationale bedrijven. Het individuele voordeel van deze firma's hangt momenteel samen met het algemeen voordeel voor de arbeidsmarkt.

We moeten bijgevolg op zoek naar een systeem waardoor T-Interim niet de naam krijgt een slechte concurrent te zijn. De vraag wat met T-Interim zelf moet gebeuren, vormt een volledig andere discussie. Daarover werden nog geen akkoorden gesloten. Nu moeten we er in de eerste plaats voor zorgen dat niet langer sprake is van vermeende oneerlijke concurrentie door T-Interim.

Het bedrijfsleven maakt zich ook zorgen over de andere meritiënde diensten of zogenaamd commerciële diensten van de VDAB. Zo maakt de textielsector in het zuiden van West-Vlaanderen zich zorgen over de opleidingen. Als de VDAB niet langer opleidingen geeft, dan komt dit marktsegment in handen van de privé-sector wat kan leiden tot een enorme prijsstijging van de opleidingskost. De vraag naar opleidingen is immers erg groot. De meerwaarde van de bedrijven door de productie zou daardoor volledig worden tenietgedaan. De bedrijven vragen dus zelf om het behoud van het overheidsapparaat.

Voor de interimsector werkt T-interim storend omdat het de pogingen tot prijsafspraken blokkeert. De privé-interimbureaus streven naar een prijsstijging. T-interim drukt dus enigszins de prijzen en heeft in die zin, als overheidsinstelling, een gunstige invloed op de markt.

Landuyt

We moeten dat los van ideologische invalshoeken, louter praktisch benaderen. Wat is het meest nuttige voor onze economie? Ik werd geconfronteerd met de multinationals van de interimmarkt. Ze vragen om de overheidsinstelling te laten verdwijnen zodat ze vrij spel krijgen. Onze eigen ondernemingen vragen natuurlijk om het behoud van T-interim om de prijzen te drukken. We zoeken nu een mechanisme om de concurrentie te laten spelen, de gezonde concurrentie dan wel.

De heer André Denys : Ik begrijp wat u doet. Het is niet mijn bedoeling om de interimbureaus of de werkgevers te vertegenwoordigen. Ik wil alleen de kerntaken van de overheid duidelijk aflijnen. Er moet een strikte scheiding bestaan tussen de overheid en de markt, ik ben tegen alle grijze zones tussenin.

De VLD heeft geen enkele moeite met de basisopdracht van de VDAB. De commerciële diensten T-interim, VDAB-consult, VDAB-outplacement en VDAB-opleiding horen daar niet bij. Deze diensten bestaan al op de privé-markt.

Minister Renaat Landuyt : Ik vraag begrip voor de correcte analyse van het terrein. Er is een tekort qua opleiding en de ondernemerswereld vraagt om een prijsbeleid.

De heer André Denys : Voor de opleidingen kan ik nog begrip opbrengen, maar T-interim, VDAB-consult en VDAB-outplacement bestaan al op de privé-markt. U wilt de bevoordeling van T-interim, geen BTW of vennootschapsbelasting betalen, nu regulariseren. Dit past niet binnen de passage in het regeerakkoord over de scheiding tussen de overheid en de markt. U wilt één grote arbeidsholding oprichten waarbij de moederholding de registersrol speelt, en T-interim als dochter de commerciële dienst waarneemt. Dit maakt T-interim weliswaar zelfstandiger en transparanter, de voordelen verdwijnen, maar het blijft een overheidsinstrument.

De voorzitter : De heer Voorhamme heeft het woord.

De heer Robert Voorhamme : Uw bezorgdheid is dat de markt moet kunnen optreden voor die commerciële sectoren. Dit is ook onze bekommernis. Dit betekent echter niet dat u ook zult bepalen wie de kapitaalverschaffers zijn van de ondernemingen die in die markt spelen. Dat is precies de filosofie van wat ook in het regeerakkoord staat met be-

trekking tot het luik privatiseringen. Er moet geen 'apriorisme' zijn over de kapitaalverschaffing van de onderneming. Er moet wel een marktconforme werking zijn. Wie de kapitaalverschaffer is, zal pas worden uitgemaakt wanneer er zo'n marktconform gedrag is. Dan kan men evalueren of het opportuun is dat de overheid geheel of gedeeltelijk kapitaalverschaffer is, of dat dit de privé-sector dient te zijn. Dit moet echter later pas worden uitgemaakt. In deze fase van de discussie is het essentieel dat er marktconform wordt opgetreden.

De heer André Denys : Wij hebben toch een ander beeld van privatisering. Het gaat niet alleen over een overheidsbedrijf dat zich marktconform maakt, maar ook over een overheidsbedrijf dat zich aan de markt geeft. Dit geldt ook voor de kapitaalverschaffing. Op dit vlak verschillen we blijkbaar wel van mening. Ik wil hiervan evenwel geen ideologisch debat maken.

De heer Robert Voorhamme : Dat doet u wel. U vertaalt liberaliseren stelselmatig door privatiseren. In die zin maakt u er wel een ideologisch debat van dat volgens mij al lang niet meer door de meerderheid, zelfs niet de meerderheid van uw fractie, gevolgd wordt.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Ik wil niet de woorden van de heer Voorhamme herhalen. Het is een politieke kwestie die we zullen oplossen en we zullen ook uitmaken of de huidige meritdiensten binnen een aantal jaren geprivatiseerd worden. Ik denk dat we ook in uw logica geen stappen mogen overslaan. De eerste stap die nu moet worden gezet, is het uitzuiveren van de situatie op de arbeidsmarkt. We moeten ervoor zorgen dat de meritdiensten van de VDAB geen concurrentieel voordeel meer hebben en gewoon kunnen inspelen op de markt. Hiervoor moet een geëigende structuur opgericht worden, waarschijnlijk een NV-structuur zonder nog afhankelijk te zijn van de moederholding VDAB. Ik denk dat dit de eerste fase moet zijn waarin de overheid het kapitaal verschaft.

Wat de volgende stappen zijn, zullen we wel zien. Hierin moeten ook de afspraken uit het regeerakkoord in verband met het investeringsluik toegepast worden. Het privatiseren en liberaliseren van al de meritdiensten vandaag, zal u en ons veel geld kosten. Laten we de stappen één voor één zetten en de zaken afronden. Ik volg uw denkkader inzake de liberalisering. Ik volg u in het wegnemen van de concurrentievoordelen, maar ik volg u duidelijk niet in de vertaling die u maakt van verschuiven

Stassen

naar puur privatiseren. Volgens mij gaat uw logica, die ik nochtans respecteer, een stap te snel en brengt ze de Vlaamse Gemeenschap economisch nadeel.

De heer André Denys : Ik heb het niet gehad over een techniek waarbij men moet liberaliseren en privatiseren. Ik ben het met u eens dat dit in stappen dient te gebeuren. Ik heb niet eens de tijd gehad dit te vermelden. Er is een scheiding nodig tussen wat de overheid moet doen en wat de markt moet doen. Ik ben tegen elke vorm van grijze zone. Een overheidsbedrijf dat marktconform werkt met geld van de overheid bevindt zich mijns inziens een stuk in de grijze zone. Ik heb vertrouwen in de bevoegde minister. Ik ben van mening dat u op dat vlak denkt in de richting van marktconformiteit. Ik ben niet zo zeker dat de huidige beheerders van de VDAB daar ook zo over denken. Ik heb hier de beleidsnota van de commerciële dienst. Als ik dit lees, stel ik vast dat men voortdurend een link wil maken tussen commerciële activiteiten en basisdienstverlening. Men is gekant tegen de scheiding. Men wil die relatie niet doorknippen, maar integendeel continueren en intensifiëren. Dat is mijn bekommernis. Indien men blijft werken binnen het kader van een holding en zolang de liberalisering geen feit is, heeft men te maken met een bevoorrechte partner en met een systeem dat wel marktconform lijkt maar dat in de praktijk en door de bindingen op het vlak van de kapitaalvorming niet is. We hebben dat meegemaakt met Aquafin. De dochterondernemingen van Aquafin bewegen zich marktconform. Via het kapitaal zijn ze gelieerd met Aquafin. In de praktijk beschikken die bedrijven over informatie die hen toelaat een bevoorrechte positie te bekleden waardoor de privé-bedrijven worden benadeeld.

De VLD wenst dit soort toestanden te vermijden. De scheiding is slechts een tussenstap om transparantie te bereiken. Indien men vindt dat er marktconform moet worden gewerkt, dan moet men overgaan tot privatisering. Dat is ons uiteindelijke doel.

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : We moeten het debat in alle rust kunnen voeren. Als men pleit voor een scheiding van de regie- en actorfunctie moet men weten wat men zegt. De basisdiensten van de VDAB zijn actorfuncties die we niet kunnen afschaffen. De verschuiving naar de regie moeten we inderdaad inbouwen. De regisseur kan echter

enkel goed werken leveren in de mate dat hij actorervaring heeft.

Er zijn drie termen : de regie-, de actor- en de meritfunctie. We zitten nu in een marktsituatie waarbij de uitzendbureaus zeggen dat ze positieve zaken kunnen doen voor de allochtonen en andere risicogroepen. Dat klopt, want we werken in een krappe markt. Ze gebruiken economische berekeningen en komen naar buiten met een meer filosofische benadering. Gezien de marktsituatie aanvaardden we dit. De krapte op de arbeidsmarkt laat toe dat men via het marktmechanisme de doelstellingen van het werkgelegenheidsbeleid bereikt.

Een verantwoordelijke overheid moet zich echter afvragen wat er zal gebeuren als die schaarste minder speelt. Is het betrekken van bepaalde doelgroepen bij de participatie van de maatschappij een blijvend doel van het beleid ? Hebben we daarvoor nog een overheidsinstrument ? We gaan naar een situatie waarbij het overheidsinstrument marktconform werkt. Doordat de eigenaar andere dan zuivere rendementsdoelstellingen hanteert, zal die eisen dat er meer moet worden gewerkt met bepaalde doelgroepen. Men taxeert niet zozeer op het financieel maar veel meer op het algemeen maatschappelijke rendement. We moeten daar rustig over kunnen discussiëren op grond van objectieve cijfers.

Ik ben bang als ik zie wat er gebeurt. Men kan de evolutie in de uitzendsector wekelijks volgen. Er is een monopolievorming op wereldschaal aan de gang. Men moet maar kijken naar de grote sponsors in de sportsector. Voor hen is dat een boeiende evolutie. Ik gun hen dat, maar als minister ben ik bang dat er monopolies zullen ontstaan. In het kader van de doelstellingen van het werkgelegenheidsbeleid moet ik me daartegen kunnen wapenen. We mogen niet blind zijn voor deze mechanismen.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : De VLD zal u steunen als u vecht tegen monopolies. En de VLD zal u steunen als u maatregelen neemt om bepaalde doelgroepen sneller aan een job te helpen. Dat zeg ik in alle openheid. Maar ik geloof niet dat een interimbureau het instrument bij uitstek is om bepaalde doelgroepen aan werk te helpen. De VLD is van mening dat men wél stimulerende maatregelen kan nemen. Men kan een kader creëren, maar dat is iets anders dan een overheidsinstrument uit te bouwen.

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt : Dit is een boeiend debat. Ik ben voorstander van een gezonde marktsituatie en -werking. We weigeren om prijsafspraken te maken, en zo blijft de prijs laag. Dat komt de maatschappij ten goede. Niet enkel in de overheidssector, maar ook in de privé-sector komen er monopolies tot stand. Daar moeten we tegen vechten. En ik ben blij dat u daar oog voor hebt.

De heer André Denys : De VLD is vragende partij om de VDAB gefaseerd te verzelfstandigen. En de commerciële activiteiten die de zogenaamde VDAB-dochters uitvoeren en die geen monopolies zijn, willen we op termijn privatiseren. Maar daarover zullen we later nog debatteren.

Het tweede punt heeft betrekking op de ontwerpen van uitvoeringsbesluiten voor het startbanenplan van minister Onkelinx. Op basis van wat ik in de pers van vorige week heb gelezen, meen ik dat minister Landuyt daar verontwaardigd over was. Ik heb ook de verklaringen van het VEV en de andere sociale partners gelezen. Wij deelden de verontwaardiging van de minister.

We zijn verbijsterd over het gebrek aan federale loyaliteit van minister Onkelinx. De sociale partners hebben in Vlaanderen, onder de bescherming van de minister en in het kader van VESOC, een realistisch voorstel over de invoering van het Rosetta-plan in Vlaanderen kunnen uitwerken. We begrijpen niet dat de federale minister dat niet aanvaardt. We beschouwen dat als een uiting van een gebrek aan federale loyaliteit. Minister Onkelinx is een modern ogende beleidsvrouw. Maar hier geeft ze uiting aan oubollige socialistische opvattingen. Sta me toe hierover duidelijk te zijn. Over de doelstellingen verschillen we niet van mening. In de actieve welvaartsstaat moeten zoveel mogelijk jongeren worden tewerkgesteld. Daartoe willen we een stimulerend kader creëren, maar niet een strenge regelgeving, die een uiting is van een wantrouwen tegenover de werkgevers en die bedrijven onhaalbare verplichtingen oplegt.

Mevrouw Onkelinx wil volgens een cascadesysteem de bedrijven verplichten om 10 percent van hun tewerkstelling te reserveren voor schoolverlaters. Zo een doelstelling staat haaks op de toestand van de Vlaamse arbeidsmarkt. Haar maatregelen zijn te eenzijdig afgestemd op de problemen van de Waalse werkloze schoolverlaters. Er zijn 48.000 werkloze schoolverlaters in Wallonië ; in Vlaanderen daarentegen zijn er maar 7.000. Men heeft me gezegd dat geen enkele van de twaalf subregio's in

Vlaanderen beschikt over twee werklozen per beschikbare startbaan. In vier Vlaamse subregio's zijn er zelfs niet genoeg werklozen om alle startbanen op te vullen ! De strikte toepassing van de Onkelinx-regels zou in bepaalde streken bedrijven ertoe verplichten om alle schoolverlaters die zich voor werk aanbieden, ook aan te werven. Gekker kan niet ! Deze ontwerpbesluiten zijn zo onrealistisch dat ik de minister wil vragen om in te grijpen.

De heer André Denys (*Op de tribune*) : Wij verkiezen een informeel overleg met de federale collega. Als het niet lukt om via zo'n overleg tot redelijkheid te komen, dan vragen wij u om van Vlaams minister tot federaal minister de procedure van het belangenconflict te starten. Dit laten passeren, betekent totaal voorbijgaan aan de consensus die daarover in Vlaanderen bestaat. We vragen u zeer uitdrukkelijk, mijnheer de minister, om te laten zien dat wij een ander beleid ter zake willen. (*Applaus bij de VLD, AGALEV, SP en VU&ID*)

De voorzitter : De heer Mahassine heeft het woord.

De heer Chokri Mahassine (*Op de tribune*) : Voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, de bijzonder degelijke maar tegelijkertijd frisse inhoud van de beleidsnota van minister Landuyt verheugde mij. Eerlijkheidshalve moet ik er ook bij zeggen dat ik weinig ervaring heb met beleidsnota's. Het is daarom niet mijn bedoeling om hier te spreken over het hele beleid maar wel om er een bepaald element uit te lichten dat mij na aan het hart ligt. De nota sluit naadloos aan bij het regeerakkoord en kan dus wellicht op een ruime ondersteuning rekenen. Ik wil even dieper ingaan op het begrip evenredige participatie waaraan minister Landuyt een volledig hoofdstuk wijdt.

De steeds vaker opduikende berichten over de zogenaamde tekorten op de arbeidsmarkt dreigen een fundamentele problematiek te verbergen. Bepaalde groepen komen namelijk nog steeds onvoldoende aan bod op de arbeidsmarkt. Wanneer de werkgevers meer en meer moeite hebben om personeel te vinden voor de talrijke vacatures, is de tijd meer dan rijp om deze doelgroepen in te schakelen in het arbeidsproces. Er zijn namelijk nog altijd veel meer vrouwen dan mannen werkloos. Er zijn nog 113.000 laaggeschoolde werkzoekenden waarvan meer dan de helft langdurig werkloos is. Er gaat een pak ervaring en dynamiek verloren omdat 50-plussers steeds vroeger uit de arbeidsmarkt gestoten worden. Gehandicaptten worden nog onvoldoende geïntegreerd in het arbeidsproces en 41,5 percent van de allochtonen vindt geen job,

Mahassine

in vergelijking met 7,8 percent van de Belgen. Voor allochtonen zijn trouwens niet alleen de cijfers veelzeggend. Ook de praktijktesten van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen zijn onthutsend. Mensen solliciteerden onder een Belgische respectievelijk allochtoon klinkende naam naar een openstaande betrekking. Het resultaat was een wereld van verschil. Uit een VDAB-studie blijkt dat werkgevers die via de KISS-databank werknemers zoeken erg weinig mensen met vreemde namen selecteren. Daarbij blijkt ook dat de wijze waarop men advertenties plaatst voor bepaalde groepen discriminerend te werken. Allochtonen en laaggeschoolden lezen nu eenmaal veel minder kranten. Vaak is het ook de gewoonte om personeel aan te werven via zittende werknemers. Ook dit bevoordelt niet de groepen die sowiso al minder participeren. Om de zwakkere groepen in het arbeidsproces te krijgen, zijn er meer inspanningen nodig en werkt alleen een directe aanpak via een goede arbeidsbemiddeling. Vooroordelen, directe en indirecte discriminatie van al deze zwakke groepen zijn nog te vaak een basisgegeven. Wij zijn dan ook verheugd dat minister Landuyt in zijn beleidsbrief speciale aandacht besteedt aan de bevordering van de evenredige arbeidsparticipatie op de arbeidsmarkt met als streefdoel dat de ondernemingen, zowel privé als publieke, een afspiegeling zouden zijn van de bevolkingssamenstelling. Werk is volgens de minister enorm belangrijk om economisch en sociaal te overleven. In een actieve welvaartsstaat moet iedereen gelijke kansen krijgen en mag niemand worden gediscrimineerd.

Dit is zeker in het voordeel van de werkloze. Hij of zij kan op deze manier aan de dreigende kansarmoede ontsnappen en van de arbeid een hefboom maken voor het eigen maatschappelijk leven. De maatschappij profiteert eveneens van een hoge werkzaamheidsgraad. Meer werkenden betekent voor de overheid meer inkomsten uit belastingen en minder uitgaven binnen de sociale zekerheid. Ook de bedrijven ervaren meer en meer dat onze samenleving te kwistig met de op onze arbeidsmarkt aanwezige talenten omspringt en te lang de waarde van diversiteit in ondernemingen heeft miskend.

De in de beleidsnota geschetste start- en landingsbanen zullen de participatie van jongeren en ouderen zeker bevorderen. Het is trouwens een goed idee om op deze manier een solidariteit tussen de generaties te bewerkstelligen. De ervaring van de ouderen kan immers bijdragen tot de opleiding van de jongeren. Oudere werknemers kunnen op deze

manier overigens ook langer actief blijven en tegelijkertijd op een zachte manier naar een welverdiend pensioen afvloeien.

Er kan echter nog veel meer gebeuren. We zouden minister Landuyt dan ook willen vragen of hij de evenredige participatie van de andere bevolkingsgroepen ook bij de startbanen voor jongeren wil toepassen. De SP zal het beleid van minister Landuyt niet enkel ondersteunen, maar zowel op het federale als op het Vlaamse niveau specifieke voorstellen indienen om de evenredige participatie te bevorderen.

We zouden de werkzaamheidsgraad van 60 percent op 65 percent willen brengen. We zijn ervan overtuigd dat die toename grotendeels door het activeren van zwakkere groepen zal worden gerealiseerd. We willen in de eerste plaats tot een preventief, stimulerend en bijsturend beleid komen. Dit beleid moet zich zowel op de ondernemingen als op de overheid richten. De overheid moet hierbij een voorbeeldfunctie vervullen. We geloven minder in een regelgeving die enkel achteraf discriminatie sanctioneert.

Waar de huidige garanties inzake evenredige participatie via de federale wetgeving dienen te worden gewaarborgd, dient op Vlaamse niveau een ondersteunende regelgeving te worden uitgebouwd. Deze regelgeving dient zich vooral te richten op het Vlaams beleidsinstrumentarium inzake de beroepskeuze, de voorlichting, de beroepsopleiding, de arbeidsbemiddeling, de toegang tot het arbeidsproces en de toegang tot een zelfstandig beroep. Deze intermediaire instanties, zoals publieke en privé-bemiddelingsbureaus, sectorfondsen en opleidingsinstellingen, moeten niet enkel de non-discriminatie garanderen maar moeten in de praktijk eveneens bijdragen tot het realiseren van de evenredige participatie.

Inzake non-discriminatie, moeten er voldoende voorwaarden worden ingebouwd die elke vorm van discriminatie uitsluiten bij het opleggen van voorwaarden voor het volgen van beroepsopleidingen en voor het behalen van allerlei getuigschriften en diploma's. De participatie van deze doelgroepen in opleidingsprojecten is echter geen doel op zich. De evenredige participatie op de arbeidsmarkt is dat wel. Omdat ze hier een grote achterstand in te halen hebben, moeten de zwakkere groepen in de opleidingen sterk oververtegenwoordigd zijn.

De bemiddelaars die de kansengroepen naar een opleiding moeten leiden, zijn enorm belangrijk. Ze moeten de doelgroep actief opzoeken, hun situatie

Mahassine

en hun interesses detecteren en een opleiding op maat aanbieden. We verwachten dat men soepel met verschillende modules zal kunnen werken en dat men een persoonlijk plan zal kunnen samenstellen. Voor allochtonen zal een dergelijke opleiding zeker een pakket Nederlands bevatten. De bemiddelaars moeten hiervoor zelf worden opgeleid. Ze moeten alle bestaande mogelijkheden om de tewerkstelling van bepaalde groepen te bevorderen, goed onder de knie hebben.

De selectie- en wervingsmethodieken moeten tevens op hun direct en indirect discriminatiegehalte worden gescreend. Daarnaast zouden overal actieplannen voor en voortgangsrapporten over evenredige participatie moeten worden opgesteld. Deze zullen bij een goede toepassing zichzelf op termijn overbodig maken. Dit werd trouwens in Canada en Nederland bewezen. We moeten hierbij ook nagaan of bepaalde drempels die de participatie van bepaalde groepen belemmeren, kunnen worden weggenomen. Positieve maatregelen hebben in beginsel een tijdelijk karakter. Ze staan immers ten dienste van een inhaalmaneuver.

De Vlaamse overheid zou als werkgever op de eerste plaats evenredige participatie moeten kunnen waarborgen. Ze heeft hierbij een belangrijke voorbeeldfunctie. Verder kan ze het proces van evenredige participatie in de privé-sector aanmoedigen door het, naar buitenlands model, mee deel te laten uitmaken van het offerte- en aanbestedingsbeleid.

De SP vindt dat dit beleid gewoon tot onze verantwoordelijkheid behoort. In een periode waarin volop met begrippen als inburgering en integratie wordt geschermd, moeten overheid en samenleving hun verantwoordelijkheid opnemen. Het zou immers weinig zin hebben enkel te werken aan bijvoorbeeld het behoeftedekkende aanbod inzake inburgeringstrajecten, wanneer daarnaast niet tegelijkertijd wordt gewerkt aan het wegwerken van de directe en indirecte discriminatie op de arbeidsmarkt.

Ik zeg nogmaals dat een actieve welvaartsstaat de taak heeft ervoor te zorgen dat niet alleen alle maatschappelijke voorzieningen voor iedereen toegankelijk zijn, maar ook dat de participatie van al de groepen binnen die samenleving actief gestimuleerd worden. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter : De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, beste collega's, tot slot van de beschouwingen van de VLD-fractie over de beleidsnota Werkgelegenheid, nog kort iets over de regularisatie van de nepstatuten. U zult mij als laatste spreker wellicht toestaan daar nog iets over te zeggen, omdat het toch een belangrijk gegeven is.

Wij vinden dat de beleidsnota in verband met dit onderwerp van het juiste uitgangspunt vertrekt, namelijk dat een volwaardig statuut bevorderlijk kan zijn voor de kwaliteit van de arbeid en het bovendien de werknemer meer zekerheid over zijn of haar statuut geeft. De kansen op promotie worden als een positieve drijfveer ervaren. Het engagement van de Vlaamse regering om volwaardige statuten na te streven, zelfs in die mate dat men op termijn een volledige regularisering, en mutatis mutandis een afschaffing, van de nepstatuten ambieert, is een doelstelling waarin de VLD zich volkomen kan terugvinden. We moeten weliswaar goed beseffen dat hier enkel de weg van de geleidelijkheid kan gelden.

De nepstatuten, aanvankelijk in het leven geroepen einde jaren '70 en begin jaren '80, waren toen het antwoord op de heersende massale werkloosheid, maar werden in de loop van de jaren nadien misbruikt. Enerzijds hebben ze wel gezorgd voor extra werkgelegenheid en waren ze eigenlijk doorstromingsprogramma's *avant-la-lettre*. Anderzijds hebben die arbeidsplaatsen een structureel karakter gekregen, waardoor de tewerkstellingsprogramma's niet meer beantwoorden aan hun oorspronkelijke doelstelling en hun tijdelijk karakter. Bovendien hebben de mensen die via die programma's werden tewerkgesteld vaak een structurele plaats verworven, zodat ook het aanvankelijk beoogde doorstromingsobjectief geregeld dode letter is gebleven. Het geheel is dan ook een kluwen geworden van voorwaarden en statuten en is voor velen zeer onduidelijk. Vandaar dat een evaluatie zich aandient. Waar de doelmatigheid van de betrokken arbeidsplaats kan worden aangetoond, kan, rekening houdend met de financiële haalbaarheid, een inschakeling in de reguliere subsidiëringen worden overwogen.

Zo wordt dit ook gesteld in het regeerprogramma. Deze denkoefening is niet nieuw. In het verleden bleek reeds dat een regularisatie van de ongeveer 55.000 plaatsen in de diverse tewerkstellingsprogramma's enkele delicate aspecten met zich mee brengt.

Eerst en vooral is er sprake van diverse betrokken partijen : de werknemers in de nepstatuten zelf, de

Helsen

werkgevers, de federale en regionale overheden en de gedecentraliseerde besturen. Dit maakt de hele operatie omvangrijk en moeilijk. We denken dat er een aantal randvoorwaarden aan verbonden moeten zijn. In eerste instantie moeten de algemene politieke contouren worden bepaald waarbinnen die regularisatie kan gebeuren. Waar liggen de grenzen en wat is het kostenplaatje, van de meest maximalistische tot de meest minimalistische scenario's? In tweede instantie is het interessant de mening van de sociale partners te horen om hun verwachtingen te kennen. In derde instantie mag men niet vergeten dat een groot aantal van de betrokken werknemers tewerkgesteld is bij gedecentraliseerde besturen. De weerslag van een regularisatie op de gemeenten is dan ook vrij aanzienlijk. De opmaak van een gemeentelijk effectenrapport inzake de kosten bij die regularisatie is dan ook hoogst wenselijk. Er zijn ook de diverse VZW's waaraan DAC'ers of Gesco's zijn toebedeeld op basis van niet altijd even duidelijke criteria.

Mijnheer de minister, u hebt te kennen gegeven voorrang te willen geven aan de regularisatie van het DAC-statuuut. In die aangelegenheid is de welzijnssector de belangrijkste betrokken partij. Meer in het algemeen geldt echter de noodzaak van een nauw overleg tussen uzelf als minister van Werkgelegenheid en de Vlaamse minister tot wiens bevoegdheidsgebied de sectoren behoren waarin men wil overgaan tot regularisatie.

Als gevolg van het Sint-Elooisakkoord werd naast de financieringsregeling voor het onderwijs ook in een regeling voorzien met betrekking tot de trekingsrechten, waardoor de regionale overheden op een meer autonome manier kunnen beschikken over deze financiële middelen. Hierdoor zou de weg vrij moeten komen om de trekingsrechten aan te wenden in de financiering na een regularisatie van de tewerkstellingsprogramma's.

Deze regularisatie is dus een omvangrijke en delicate operatie, niet alleen omwille van het aanzienlijke aantal betrokkenen, maar ook omwille van de financiële consequenties en het grote aantal betrokken actoren. Bovendien maakte deze regularisatie een onderdeel uit van het algemeen werkgelegenheidsbeleid, waarvan ook de andere onderdelen alle kansen dienen te krijgen. (*Applaus bij de VLD, VU&ID en AGALEV*)

De voorzitter : Minister Landuyt heeft het woord.

Minister Renaat Landuyt (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte leden, ik zal zeer kort zijn, daar ik reeds de kans had om op vele specifieke punten te antwoorden. Eerst moet me iets over het hart over wat ik aanvoelde als een valste start van het debat. Ik ken de heer Laurys te goed om hem vast te pinnen op zijn inleiding, maar toch kwam die wat pijnlijk over. Ik meende immers dat een beleidsnota een instrument was dat de vorige zittingsperiode in het Vlaams Parlement tot stand was gekomen om de ministers te verplichten open kaart te spelen over hun grote beleidslijnen en hun keuzes binnen het regeerakkoord. Dat zou dan de aanleiding zijn voor een ernstig debat.

Blijkbaar moet ik me echter verontschuldigen voor het feit dat het analysegedeelte zwaar doorweegt en dat ik dit filosofisch had ingebed. Het lijkt me echter politiek gezond om in de filosofie van de open kaart te werken. Het wordt ons blijkbaar ook kwalijk genomen dat we er dan ook nog een goede economische analyse en een goede analyse van de arbeidsmarkt van maakten.

Het instrument dat ik nu voorleg kunt u in de loop van de komende jaren gebruiken om mijn daden aan mijn woorden te toetsen. Met deze beleidsnota wil ik gewoon de grote lijnen uitzetten. Men zegt dat er geen keuzes zijn gemaakt, en blijkbaar had men liever een opsomming van concrete maatregelen. Voor mij is dat echter niet de essentie van een beleidsnota.

In mijn beleidsnota komen duidelijk twee fundamentele keuzes naar voren. Ten eerste is er de optie dat we voor een reguliere economie en een duurzame werkgelegenheid moeten zorgen. Niet toevallig start ik dus met mijn pleidooi voor het oplossen van het probleem van de nepstatuten. Als start van het beleid is dit zeer belangrijk. Dit is het moment om werkgelegenheid te creëren in normale economische situaties, waarin iedereen kan participeren. De tweede grote beleidskeuze is dat we naar specifieke maatregelen moeten gaan. Dit is niet het moment, noch qua onderbouw noch qua bovenbouw, om grote of algemene maatregelen te nemen. We moeten specifiek werken. Daarom is er mijn optie om rekening te houden met wat er binnen specifieke industriële sectoren leeft en met wat er binnen subregio's leeft. Die fundamentele beleidskeuzes komen voortdurend terug in de beleidsnota.

De heer Stassen heeft de juiste beeldspraak gebruikt. Dit alles gebeurt in een soort van samenwerkingsmodel. Het is zeker niet zo dat ik mijn bevoegdheden wil doorgeven aan anderen. Ik pro-

Landuyt

beer gewoon om zo goed mogelijk met anderen samen te werken. Het gaat dan zowel over de federale overheid als over andere overheden. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de gemeenten. Ik stel met name de gemeenten voor om wat ze nu doen inzake dienstenwerkgelegenheid, te kaderen in het algemene Vlaamse werkgelegenheidsbeleid. Dat concept zit in de werkwinkels.

Het samenwerkingsmodel vertaal ik ook naar de klassieke samenwerking met de sociale partners. Wat mij betreft, kan dit zeker nog worden uitgebreid naar andere partners. Daarom gebruiken we ook hier de term NGO's voor de zogenaamde derden. We respecteren iedereen die goed bezig is. In plaats van elkaar voor de voeten te lopen, proberen we zo veel mogelijk op een gecoördineerde manier in een samenwerkingsmodel te werken.

Ik aanvaard de opmerking dat we ons geen illusies moeten maken over de vraag of gemeenten en sociale partners het allemaal zelf zullen doen. Het is ook niet meer dan logisch dat ze soms ook wel een beetje te veel aan hun eigen belangen denken. Daarom schuift de Vlaamse overheid hier in het Vlaams Parlement duidelijke opties naar voren, waarbij duidelijk blijkt dat wij als overheid het werkgelegenheidsbeleid wensen te sturen. Ik sluit niet uit dat mijn samenwerkingsmodel in de loop van de tijd kan verstrengen. Misschien moet ik in de nabije toekomst wel vaststellen dat ik te naïef ben geweest in mijn optie om zo veel mogelijk samen te werken.

Welke diensten staan nu effectief ten dienste van de minister of van de regering inzake het werkgelegenheidsbeleid? In de beleidsnota staat dat we niet mogen terechtkomen in een situatie waarbij er een discussie is tussen een kleine administratie Werkgelegenheid en een grote Vlaamse openbare instelling. Met de betrokkenen zelf heb ik er duidelijk voor gepleit niet in een dergelijke concurrentiepositie terecht te komen.

We moeten dus een zeer goede omschrijving maken. Het werkgelegenheidsbeleid is voor de administratie, en voor het arbeidsmarktbeleid is er het instrument van de VDAB. We moeten duidelijk uitmaken wat we precies bedoelen met de taak van de VDAB om de arbeidsmarkt te coördineren en te regisseren, te zorgen dat vraag en aanbod op elkaar inspelen, en in het oog te houden wie daarmee bezig is. Dat kunnen de klassieke privé-ondernemingen zijn, of de zogenaamde zachte derden – eigenlijk ook privé-ondernemingen -, of de NGO's

die maatschappelijke aspecten in hun doelstellingen integreren.

Voor de mensen van de VDAB betekent dat een omturnen, maar het debat is bezig en we hoeven ons daar niet voor te schamen. Deze mensen hebben altijd hun verantwoordelijkheid opgenomen. De VDAB is internationaal erkend als de beste overheidsdienst terzake. Als we beschikken over een krachtige leiding, moeten we ook een krachtig debat kunnen voeren over de te volgen beleidslijnen.

Er wordt vooral gevreesd dat we door een hervorming van de VDAB de kracht van ons overheidsinstrument zouden verliezen. Als minister van Werkgelegenheid moet ik die kracht echter kunnen behouden. Daarom moeten we goed weten wat we bedoelen met de regiefunctie, met de actorfunctie en met de commerciële functies. Dat is een open debat, waarvan de krachtlijnen in het regeerakkoord werden opgenomen, en in de beleidsnota al wat meer worden uitgewerkt. Zo evolueren we naar een specifieke structuurhervorming, waarin we de combinatie kunnen behouden.

Laten we het debat niet ideologisch voeren. De tenor van het betoog van de heer Laurys was dat we niet naïef mogen zijn. De overheid moet zorgen dat ze, ondanks de wil tot samenwerking, zelf sterk genoeg blijft om het arbeidsmarktbeleid en werkgelegenheidsbeleid te voeren.

In Vlaanderen kennen we de gunstige situatie dat, door de aard van de arbeidsmarkt, het werkgelegenheidsbeleid meer inspeelt op de noden van de economie dan op de noden van bepaalde doelgroepen. Er is een reëel vacatureprobleem, in die mate zelfs dat bijvoorbeeld de groei van onze textielsector wordt afgeremd door het feit dat vacatures niet vlot genoeg kunnen worden ingevuld. Dezelfde situatie doet zich voor in de toeristische sector en in de metaalsector. We moeten daarop inspelen. De minister van Werkgelegenheid vormt op dit vlak een voorhoede van het economisch beleid.

Anderzijds kunnen we, door de krapte van onze arbeidsmarkt, mooie dingen doen. Dit is het goede moment, omdat ook privé-maatschappijen worden gedwongen hun keuze van arbeidskrachten te verruimen. Steeds meer bedrijven bijvoorbeeld zijn bereid om vrouwen te laten lassen, of erkennen dat er ook veel bruikbare kwaliteit is onder de Belgen met vreemd klinkende namen.

Het debat wordt gevoerd, en ik zal er zo weinig mogelijk dwingend in optreden. De voordelen die

Landuyt

sommige maatschappijen al hebben ontdekt, via labeling en erkenning, stimuleren de anderen. We bevinden ons in een ideale situatie waarin we de participatie van alle mensen in Vlaanderen aan het economisch gebeuren, en dus ook aan het maatschappelijk gebeuren, maximaal kunnen vergroten, zodat we het morgen kunnen hebben over hoe iedereen ook kan deelnemen aan een goede vrijetijdsbesteding.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ?
(*Neen*)

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door de heren Laverge, Voorhamme, Stassen en Bogaert werd tot besluit van deze bespreking een met redenen omklede motie ingediend. Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

Door de heer Van Rompuy werd tot besluit van deze bespreking een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk donderdag 16 maart 2000 om 17 uur zijn ingediend.

De bespreking is gesloten.

Wij zullen op woensdag 29 maart 2000 om 16 uur de hoofdelijke stemmingen over de moties en de beleidsnota houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 10 uur en 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 18.28 uur.*
